

TC

ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KLİNİK PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI

BAĞLANMA STİLLERİ, ÇATIŞMA EĞİLİMİ, ÇATIŞMA ÇÖZÜM STİLLERİ VE
EVLİLİK UYUMU ARASINDAKİ İLİŞKİ

YÜKSEK LİSANS

TEZİ

HAZIRLAYAN:

Ayşenur BAYRAKTAR

TEZ DANIŞMANI

Yrd.Doç.Dr.Birim Sungu Talu

İSTANBUL 2015

TC
ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KLİNİK PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI

**BAĞLANMA STİLLERİ, ÇATIŞMA EĞİLİMİ, ÇATIŞMA ÇÖZÜM STİLLERİ VE
EVLİLİK UYUMU ARASINDAKİ İLİŞKİ**

Ayşenur BAYRAKTAR

124102124

YÜKSEK LİSANS

TEZİ

DANIŞMAN: Yrd.Doç.Dr.Birim Sungu Talu

İstanbul- 2015

T.C.
ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZ SINAV TUTANAĞI

GENEL BİLGİLER

Öğrenci No	: 124 102 124
Öğrenci Adı Soyadı	: Aysenur Baraklar
Anabilim Dalı	: Klinik Psikoloji
Tez Danışmanı	: Birim Sngü Tok
Tezin Başlığı	: Balama rolleri çatıma eğilimi,

TEZ SAVUNMA SINAVI TUTANAĞI

Toplantı Tarihi	: 8.7.15	Saati	: 9:00
Öğrenci Savunmaya	: ☒ GELDI		

Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili hükümleri uyarınca tez bilimsel olarak incelenmiş, adayın tez çalışmasını sunmasının ardından, adaya tez çalışması ile ilgili sorular yöneltilmiştir. Yapılan değerlendirmeler sonunda adayın tez çalışmasıyla ilgili aşağıdaki kararı,

- OY BİRLİĞİ OY ÇOKLUĞU
- Yapılan savunma sınavında adayın başarılı bulunması sonucunda tez **KABUL** edilmiştir.
- Yapılan savunma sınavı sonucunda tezin **DÜZELTİLMESİ** için ay **EK SÜRE** verilmesinin Enstitü Müdürlüğüne önerilmesi kararı alınmıştır. (en fazla 3 ay)
- Yapılan savunma sınavının sonucunda tezin **REDEDİLMESİ** kararı alınmıştır.

Savunmada Tezin Başlığı : Değişmedi. Değişti.

Tezin Yeni Başlığı :

Öğrenci Savunmaya : GELMEDI

Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili hükümleri uyarınca yukarıda belirtilen tarih ve saatte Tez Savunma Jürisi toplanmış ancak ilgili öğrenci savunma sınavına gelmemiştir. Adayın tez çalışmasını Jüri önünde sunmadığı için yapılan değerlendirmeler sonunda adayın tez çalışmasıyla ilgili aşağıdaki kararı,

OY BİRLİĞİ ile **REDEDİLMİŞTİR.**

ile almıştır.

Tez Sınavı Jürisi	Unvanı, Adı Soyadı	İmza
Başkan	Yrd. Doç. Dr. Baki Öner İnsalver	
Danışman Üye	Yrd. Doç. Dr. Birim Sngü Tok	
Üye	Yrd. Doç. Dr. D. D. Tok	
Üye	Yrd. Doç. Dr. Baki Öner İnsalver	
Üye		

BİLİMSEL ETİK SAYFASI

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Bağlanma Stilleri, Çatışma Eğilimi, Çatışma Çözüm Stilleri ve Evlilik Uyumu arasındaki ilişki” adlı çalışmanın, tarafımdan, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

Ayşenur BAYRAKTAR

15.06.2015

İÇİNDEKİLER

Sayfa No:

BİLİMSEL ETİK SAYFASI.....	i
TEZ KABUL FORMU.....	ii
BİLİMSEL ETİK KURUL ONAY FORMU.....	iii
ÖNSÖZ/TEŞEKKÜR.....	iv
ÖZET.....	v
SUMMARY.....	vi
KISALTMALAR.....	vii
TABLolar LİSTESİ.....	viii
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	ix
EKLER LİSTESİ.....	x
BÖLÜM I.....	1
1.1.GİRİŞ.....	1
1.2. PROBLEM.....	8
1.3. HİPOTEZLER.....	9
1.3. AMAÇ.....	10
BÖLÜM II.....	11
2.1. LİTERATÜR.....	11
2.1.1.Bağlanma ve Bağlanma Stilleri:.....	11
2.1.2.Yetişkin Bağlanması:.....	14
2.1.3.Bağlanma stilleri, yetişkin bağlanması ve evlilik uyumuyla ilgili Araştırmalar :17	
2.2.1.Çatışma.....	19
2.2.2.Çatışma Eğilimi ve Çatışma Çözme Stilleri:.....	21
2.3.1.Evlilik:.....	25
2.3.2.Evlilik Uyumu:.....	26
2.3.3.Evlilik Uyumu, Bağlanma Stilleri, Çatışma Eğilimi ve Çatışma Çözüm Stilleri ile İlgili Araştırmalar:.....	30
BÖLÜM III:.....	35
YÖNTEM VE ARAÇLAR:.....	35
3.1.ARAŞTIRMA MODELİ:.....	35

3.2.EVREN VE ÖRNEKLEM:.....	35
3.3.VERİ TOPLAMA ARAÇLARI.....	37
3.3.1.BİLGİ FORMU(ANKET):	37
3.3.2.YAKIN İLİŞKİLERDE YAŞANTILAR ENVANTERİ-II (YİYE-II):.....	37
3.3.3.ÇATIŞMA EĞİLİMİ ÖLÇEĞİ (ÇEÖ):	40
3.3.4.ÇATIŞMA ÇÖZÜM STİLLERİ ÖLÇEĞİ (ÇÇSÖ):	41
3.3.5.EVLİLİK UYUM ÖLÇEĞİ (EUÖ):	42
3.4. VERİLERİN İSTATİSTİKSEL ANALİZİ.....	43
BÖLÜM IV	44
BULGULAR VE YORUM.....	44
4.1. GENEL BİLGİ FORMU.....	44
4.2. EVLİLİKTE UYUM ÖLÇEĞİ	48
4.3. ÇATIŞMA EĞİLİMİ ÖLÇEĞİ.....	51
4.3. ÇATIŞMA ÇÖZÜM STİLLERİ ÖLÇEĞİ (ÇÇSÖ)	56
4.4. YAKIN İLİŞKİLERDE YAŞANTILAR ENVANTERİ-II (YİYE-II).....	61
4.5. EUÖ İLE DİĞER ÖLÇEK İLİŞKİLERİ	63
BÖLÜM V:	77
BULGULARIN ÖZETİ VE TARTIŞMA	77
SONUÇ VE ÖNERİLER	97
KAYNAKÇA	105
EKLER.....	109
ÖZGEÇMİŞ	126

ÖNSÖZ/TEŞEKKÜR

Aile ve Çift terapisiyle sekiz yıl önce beni tanıştıran; aile, evlilik ve özellikle ‘ilişki’ ye karşı bakış açımı değiştiren değerli hocam Yrd.Doç.Dr.Murat Dokur ve İFTİ Psikoterapi’ ye; yüksek lisans süresi boyunca ve tez sürecimde, her zaman sorgulamayı, araştırmayı teşvik eden ve desteğini hep hissettiğim değerli hocam Yrd.Doç.Dr.Birim Sungu Talu’ya; tez sürecim boyunca örneklem ile ilgili yardımlarından dolayı Acıbadem Psikoloji ve Psikomer ailesine ve özellikle meslektaşım, sevgili arkadaşım Yasemin Yalçın Aktosun’a; fikirleriyle katkısından dolayı arada mesafeler olmasına rağmen Ankara’dan desteğini hep hissettiğim meslektaşım, sevgili arkadaşım Sümeyra Üzer Cevahir’e ve Cevahir ailesine;

ve son olarak, tüm hayatım boyunca yanımda olan sevgili ailem; annem, babam, abim ve kardeşime sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

ÖZET

(BAYRAKTAR Ayşenur, Yüksek Lisans, İstanbul, 2015)

Bağlanma Stilleri, Çatışma Eğilimi, Çatışma Çözüm Stilleri Ve Evlilik Uyumu Arasındaki İlişki

Bu çalışmanın amacı; İstanbul'da evli olan çiftler arasında, evliliğinde yaşadığı bir sorun nedeniyle aile ve çift terapisine başvurmuş olan 19 çift, yine herhangi bir sorun olmaksızın aile ve çift terapisine başvurmamış olan 18 çift toplamda, 74 kişi üzerinde; bağlanma stilleri, çatışma eğilimi, çatışma çözme stilleriyle, evlilik uyumu arasındaki ilişkinin araştırılmasıdır.

Verilerin toplanmasında; Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II (YIYE-II), Çatışma Eğilimi Ölçeği (ÇEÖ), Çatışma Çözüm Stilleri Ölçeği (ÇÇSÖ), Evlilik Uyum Ölçeği (EUÖ) kullanılmıştır. Veriler değerlendirilirken tanımlayıcı istatistiksel metotlar (frekans, yüzde, ortalama, standart sapma, minimum, maksimum) kullanıldı. Gruplar arasındaki farklılıklar verinin normal dağılıma uygunluk gösterdiğinde t test, göstermediğinde Kruskal Wallis H test, Mann Whitney U test, ilişkileri belirlemek için Spearmanrho ve Pearsonkorelasyon katsayısı kullanılarak lojistik regresyon analizi uygulandı.

Bulgular; evliliğinde yaşadığı bir problem nedeniyle terapiye başvuran çiftlerin; en çok iletişim problemi yaşadıkları, kaygılı ve güvensiz bağlanma stillerine sahip oldukları, çatışma eğilimlerinin yüksek, olumsuz çatışma çözüm stillerini daha fazla kullandıkları ve evlilik uyumlarının da düşük olduğunu göstermektedir. Bulgular; bağlanma stilleri, çatışma eğilimi ve çatışma çözüm stillerinin evlilik uyumuyla ilişkili olduğunu desteklemektedir.

Anahtar kelimeler: Yetişkin Bağlanması, Çatışma, Evlilik Uyumu

SUMMARY

(BAYRAKTAR Ayşenur, Graduate , İstanbul, 2015)

Relationship Between Adult Attachment Styles, Conflict Tendency, Conflict Solution Styles And Marriage Adjustment

The purpose of this study is to research the relationship between adult attachment styles, conflict tendency, conflict solution styles and marriage adjustment on 19 couples applied for couple and family therapy for the problem they had in their marriages, 18 couples who did not apply for couple and family therapy in İstanbul; in total 74 people.

Gathering the research data; Close Relationships Scale-II (YIYE-II), Conflict Tendency Scale (ÇEÖ), Conflict Resolution Styles Scale (ÇÇSÖ), Marriage Adjustment Scale (EUÖ) are used. While evaluating the data, statistical methods (frequency, averaging, standard deviation, minimum, maximum) are used. When differences between groups cohere with the distribution of data, t test is used, and when it does not Kruskal Wallis H test, Mann Whitney U test, to determine relationships, Spearmanrhoand Pearson correlation coefficientis used to apply logistic regression analysis.

Findings show that; couples who applied for therapy because of having problem in their marriage have the most communication problem, anxious-ambivalent and insecure attachment style. They have high conflict tendency, usage of negative conflict solutionstyle and low level of marriage adjustment. Findings support that adult attachmentstyles, conflict tendency and conflict solution styles are related with marriage adjustment.

Keywords: Adult Attachment Styles, Conflict, Marriage Adjustment

KISALTMALAR

EUÖ: Evlilik Uyum Ölçeği

ÇEÖ: Çatışma Eğilimi Ölçeği

ÇÇSÖ: Çatışma Çözüm Stilleri Ölçeği

YIYE-II: Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri

TABLolar LİSTESİ

Tablo 4.1. Demografik Özelliklerin Katılımcılara Göre Dağılımı.....	44
Tablo 4.1. Demografik Özelliklerin Katılımcılara Göre Dağılımı (Devam)	45
Tablo 4.2. Başvuru Nedenlerine Göre Dağılımı	45
Tablo 4.3. Katılımcıların Evlenme Durumlarına Göre Dağılımı	46
Tablo 4.4. Çocuk Durumu ve Beraberlerinde Yaşayan aile Fertlerine Göre Dağılım	47
Tablo 4.5. Evlilikte Uyum Ölçeği Dağılımı.....	48
Tablo 4.6. EUÖ Açısından Çiftlerin Uyumunun İstatistiksel Değerlendirilmesi	49
Tablo 4.7. Çalışma İle Kontrol Grubunun EUÖ Analizi	50
Tablo 4.8 Çatışma Eğilimi Ölçeği Dağılımı	53
Tablo 4.9. ÇEÖ Açısından Çiftlerin Uyumunun İstatistiksel Değerlendirilmesi.....	55
Tablo 4.10. Çalışma İle Kontrol Grubunun ÇEÖ Analizi.....	56
Tablo 4.11. Çatışma Çözüm Stilleri Ölçeği Dağılımı	57
Tablo 4.12. ÇÇSÖ Açısından Çiftlerin Uyumunun İstatistiksel Değerlendirilmesi	60
Tablo 4.13. Çalışma İle Kontrol Grubunun ÇÇSÖ Analizi	60
Tablo 4.14. YIYE – II Ölçeği Dağılımı	62
Tablo 4.15. YIYE-II Açısından Çiftlerin Uyumunun İstatistiksel Değerlendirilmesi	63
Tablo 4.16. EUÖ İle Diğer Ölçeklerin İlişki Analizi.....	64
Tablo 4.17. ÇSSÖ İle Diğer Ölçeklerin İlişki Analizi	66
Tablo 4.18. ÇEÖ İle Diğer Ölçeklerin İlişki Analizi	69
Tablo 4.18. ÇEÖ İle Diğer Ölçeklerin İlişki Analizi (Devam).....	70
Tablo 4.19. YIYE-II İle Diğer Ölçeklerin İlişki Analizi.....	71
Tablo 4.19. YIYE-II İle Diğer Ölçeklerin İlişki Analizi (Devam)	72
Tablo 4.20. Başvuru Sebeplerine Göre Ölçeklerin Dağılımı	73
Tablo 4.21. Başvuru nedenlerine Göre İstatistiksel Analiz.....	75
Tablo 4.22. Cinsiyete Göre Gruplar Arasında İstatistiksel Analiz.....	76

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 4.1. Evlilikte Uyum Ölçeği Grafikselsel Dağılım	49
Şekil 4.2 ÇEÖ için alt Boyutlar ve madde karşılıkları.....	51
Şekil 4.3 ÇEÖ ve Alt Testlerinin Yüzde Bazında Grafikselsel Gösterimi	54
Şekil 4.4 ÇEÖ için Alt Boyutlar Ve Madde Karşılıkları	56
Şekil 4.5 ÇÇSÖ ve Alt Testlerinin Yüzde Bazında Grafikselsel Gösterimi	58
Şekil 4.6. Gruplara Göre ÇÇSÖ Dağılımı.....	59
Şekil 4.7 YIYE-II İçin Alt Boyutlar Ve Madde Karşılıkları.....	61
Şekil 4.8 YIYE-II ve Alt Testlerinin Yüzde Bazında Grafikselsel Gösterimi	62

EKLER LİSTESİ

EK 1.Bilgi (Anket) Formu-Kontrol Grubu

EK 2.Bilgi (Anket) Formu-Çalışma Grubu

EK 3.Evlilik Uyumu Ölçeği (EUÖ)

EK 4.Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri (YIYE-II)

EK.5.Yakın İlişkiler Envanteri Kullanım İzni

EK 6.Çatışma Eğilimi Ölçeği (ÇEÖ)

EK 7.Çatışma Çözüm Stilleri Ölçeği (ÇÇSÖ)

EK.8.Çatışma Çözüm Stilleri Ölçeği Kullanım İzni

EK.9 Özgeçmiş

BÖLÜM I

1.1.GİRİŞ

Canlı veya organizma;fonksiyonlarıyla mümkün olduğunca yaşama uyum sağlamaya çalışan, üreme, kalıtım ve çevreye uyum gibi özelliklere sahip olan bir varlıktır. İnsan canlısına baktığımızda yaşama tutunmak, çevreye adapte olabilmek dediğer canlılarla birlikte yaşamaya uyum sağlamak mecburiyetinde olmakla birlikte; hayata geldiğinde de bu sürece bağlanma davranışı da eşlik etmektedir.

Toplumun en küçük birimi olan aile sistemi de canlılardan oluşur ve bu canlılar birbirleriyle sürekli etkileşim halindedirler. Aile; içerisinde bir çok şeyin öğrenildiği, çeşitli davranış şekillerinin görüldüğü ve buradan öğrenilen davranışlarla yeni aile sistemlerinin de kurulmasıyla, birbirine eklenerek büyüyen canlı bir sistemdir.

Aile denildiğinde, evlilik yoluyla bir araya gelmiş bireylerin oluşturduğu toplumun en küçük birimi görülmektedir. Bu kurulan birliktelikte bireylerin kendi aile sistemleriyle de bağlantılı olarak getirdikleri bulunmaktadır. Yeni kurulan aile sisteminin içerisinde bireyler, bireylerin kendi ailelerinden getirdikleri ve bu sistemin içinde de sisteme yeni katılan çocuklarla birlikte bulunmaktadır. Bu ilişkiler ağı içerisinde bireylerin bağlanma davranışları da evlilik yoluyla yeni bir aile de tekrar ortaya çıkmakta bazı zamanlarda bağlanma örüntüleri çatışmalarla da birlikte evlilikteki uyumu da etkilemektedir.

Bağlanma örüntüleriyle birlikte de bir bireyin kendi ailesiyle olan duygusal birleşmesi de evlilikte çiftlerin ilişkisini etkileyebilmektedir. Yani,çiftlerden birinin kendi ailesinde duygusal birleşmenin olması, bir olay karşısında aile üyelerinin aynı duygusal cevabı vermesini doğurur. Bu durum, bireylerin özerkliklerinin olmadığıbir aile yapısında meydana gelmektedir. Bireyin ailesi içinde özerkliğinin olup-olmaması

ve kişilerin aileleri içinde farklılaşma durumu eş seçiminde önemli bir rol oynar(Kerr,Bowen,1988).

İnsanın gelişimi her zaman bulunduğu kültürün içinde şekillenir ve oluşur. Bu durum insanı diğer kültürlerden farklı kılan özelliklerle donatır ve insanın davranışlarını sürdürmede kaynak ve belirleyici olur. Bir olayı, durumu ele alırken onu içinde şekillendiği ortamla birlikte değerlendirmek o durumu analiz etmede bize yardımcı olur ve daha sağlıklı cevaplar bulmamızda da kılavuzluk eder. Birey ve toplum birbirinden soyutlanmış olarak tek başına incelenemez, çünkü , birey toplumun içinde, toplum da - değerler, kurallar, tutumlar gibi nitelikleriyle-bireyin içindedir. Toplum bireyi şekillendirdiği ve etkilediği gibi, birey de içinde bulunduğu toplumu etkilemektedir. (Kağıtçıbaşı, 2007).

Toplumun önemli bir yapıtaşı olan evlilik kurumuna bakacak olursak; çağlardan bu yana değişiklik göstererek devam etmiş en eski kurumlardan biridir. Her kültürde farklı özellikleri ve öğeleriyle birlikte değişerek ve farklılaşarak günümüzde de hala etkinliğini sürdürmektedir. Bu kurum; klasik anlamda, anne, baba ve çocuklardan oluşmaktadır. Bütün toplumlarda genel olarak; grup içi uyumu, çocuk bakımı ve sosyalleşmeyi düzenlemek amaçlı kurallar ve kontrol mekanizmalarını toplumlar kendileri geliştirmiştir. Kültürün içinde şekillenen ana-baba rolü ve benlik tanımlarının anne-baba-çocuk ilişkisinde yaşam boyu süren etkileri vardır (Kağıtçıbaşı,2007).

Evlilik;iki yabancı bireyin, birbirinden farklı değerlerle, farklı kültürlerden ve farklı aile yapılarından geldikleri, kendilerini yeniden tanımlamaya başladıkları, birlikte oluşan özel bir sistem olarak tarif edilebilir. Bu yapı içerisinde, bireylerden uyumlu olma beklentisinin yanında, iki farklı yapıdan gelen bireyler bazen sorunlar yaşayabilmektedir(Yavuzer,2012). Evlilikveya uzun süreli ilişki için partner seçimi bir kişinin yaşamında oldukça kritik bir problemdir ve tüm mükemmel nitelikleri taşıyan bir eş yoktur(Catlett,Firestone,2000).

Sevginin üç köşeli teorisinin bahsedildiği makalede, sevginin üç önemli ögesinin olduğu ve üst köşede de 'yakınlık' ögesinin bulunduğu görülmektedir. Yakınlık; yakın olma hissi, bağlantıda olma, bağ kurma ve ilişkide sevme tecrübesi olarak açıklanabilir(Sternberg ,1986).Yakınlığı deneyimlediğimiz erken dönem ilişkilerimizde ki bağlar, evlilikte, çiftlerin ilişkisinde de canlanmaya başlar ve yaşar. Yakınlık ayarlarının çiftlerde farklı olduğu yerde ilişkideki problemler içinden çıkılmaz bir hal alabilir. Bu bağlamda, evlilik; bulunduğu toplumsal sistemin ve diğer yönüyle de bildiğimiz iki insan arasındaki en yakın ve en özel ilişkinin de bir görüntüsüdür (Dicks,1967).

Bağlanma, bebeğin ilk yılda geliştirmiş olduğu bir şeydir. Yaklaşık üç aylık pek çok bebekten oluşan bir grubun diğer kişilerle karşılaştırıldığında, bebeklerin anneye olan tepkilerinin diğerlerine göre çok farklı olduğuna dair deliller mevcuttur. Anneyi fark eden bebek, gülümser, sesler çıkarır, başkasına göre de daha uzun süre annesinin gözlerini takip eder. Ayrıca, yakınlığı korumak içinde anne odadan çıktığında da bebek ağlar veya annenin peşinden gitmeye çabalar(Bowlby,2012).

Bağlanma stratejileri;evlilikten de önce, romantik birlişkinin başlangıcında belirgin olarak gözükür. Bu stratejiler, flört etmeyi, buluşmaları ve dolayısıyla da bir kişinin bir partnerle uzun süreli duygusal bağ kurabilme olasılıklarını da etkiler. Örneğin; kaygılı bağlanma örüntüsüne sahip insanlar ,yeni birisiyle buluşmada kaygı hisseder, bunun yanında, kaçınan bağlanma örüntüsüne sahip insanlar ise kaçınan hisseder. Bulgularda göstermiştir ki, insanlar bağlanma yönelimlerini de yeni potansiyel partnerlerine transfer edebilirler (Mikulincer,Shaver,2007).

İyi bir ilişki sevgi, güven, adanmış olma, kendine dair saygı ve partnere dair de saygı içeren öğelerden oluşur ve aynı zamanda da eşlerin birlikte geliştirdikleri ayrıca birey olarak da büyüyebildikleri bir ilişkidir İyi bir ilişki için sadece sevgi yeterli değildir, zor zamanlarda problem çözme becerileri de önemlidir(Sungur,2009).

Sürekli ilgi isteyen, eşinin yakınlık ve ulaşılabilirliğini sınamaya çalışan kişilerin ve, sorunları yokmuş farz edip, sorunun kendisinden değil eşinden kaynaklandığını söyleyen, sevgi, yakınlık ihtiyacında olmayan eşlerin evliliklerinden aldıkları doyum daha düşük ve evliliklerinde çatışma durumunun daha sık yaşanabileceği görülmektedir. İlişkide doyum, bağlanma stilinde kaygı ve kaçınmanın düşük olduğu çiftlerde daha fazla görülmektedir (Solmuş,2012).

Bireylerin, çocukluk yıllarından itibaren yakın bağılıklarla ilgili olarak rol modelleri vardır ve bu aynı zamanda da kişilerin kendilerinin ve diğerlerinin ortaya koyacağı davranışlarla ilgili olarak da beklentileri olarak ifade edilebilir. Bu durumu; kişilerin ebeveynlerinden, ailelerinden olaylara karşı gösterdikleri tavırların öğrenilerek, kendi hayatlarında da uygulanması olarak tarif edebiliriz. Bütün bu bilgiler, evliliğin yalnızca iki kişinin birlikte olmasının da dışında, farklı dinamikleri de içine alan bir süreç olduğunu göstermektedir (Yavuzer,2012).

Evlilikleri sonlandıran sebeplerden birisi de farklılıklarla yaşamayı öğrenememektir. Eşler arasındaki iletişimin devreye girmesiyle eşler çatışma yaşayabilirler. Bunun sonucunda çatışmalarla süregelen iletişim yoksunluğunun da üç temeli vardır. Birinci sebep, eşlerin iletişimden bir fayda sağlayamadıkları, ikinci sebep, iletişim sonucunda beklentinin karşılanmaması, üçüncü sebep olarak da ,eşlerin zihin okuma eğilimleri olduğu görülmektedir(Sungur,2009).

Çiftler arasında yaşanan çatışmaların olması bir ilişkide sağlıklı ve önemlidir. Gerçek sorunları,küçük kızgınlıkları ve ciddi problemleri ayırt etmeyi ortaya çıkarmada yararlıdır. Fakat, çiftler bundan genellikle korkarlar. Bu durum, partnerlerin birbirleriyle iyi olan arkadaşlıklarını bozmak istememesi ya da çok kibar olmaya çalışmalarını gibi nedenlerle de açıklanabilir (Marshall,2006).

Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre, Türkiye’de 2013 yılında 600.138 kişi evlenmiş ve yine aynı yıl içinde 125.305 kişi de boşanmıştır. Boşanma oranlarının 2001 yılından bu yana arttığı görülmekte fakat evlenme oranları da artmaktadır. ‘ Mutluluk kaynağı olan kişiler’araştırmasındaki sonuçlara baktığımızda ise,2013 yılında Türkiye’de yapılan araştırmada;%73 oranında ‘ tüm aile ‘ cevabı bulunmaktadır. Bu araştırma sonuçları ışığında, aile kurumu mutluluğun elde edildiği ve vazgeçilemediği bir kurum olarak dikkatimizi çekmektedir.

Çiftler evliliklerinde problem yaşadıklarında, ilk başta ayrılmakta, ayrı yerlerde oturmakta ve problemlerini çözmek için farklı uzmanlardan yardım arayışı içine girmektedirler. Çiftler üzerinde yapılan çalışmada; katılımcıların % 40’ının ayrılmış veya ayrı oturmakta oldukları, ve evliliklerinde problem yaşadıkları için psikolog veya psikiyatrdan yardım arayışında buldukları görülmüştür (Eskin, 2012).

Evlilik aktiviteyle birlikte toplumun bir parçası olan aile meydana gelmektedir ve çeşitli bağlar yoluyla topluma bağlanmakta ve toplumu etkilemekte ve toplumdan da etkilenmektedir.Başbakanlık Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü’nün 2009 yılında yaptığı, boşanma nedenleri araştırmasının,Türkiye genelini temsil eden 12 bölge ve 12 ilden alınan 1200 kişilik boşanmış çiftler üzerindeki araştırmasına göre; boşanan çiftlerin %55’ini kadınlar,%45’ini erkekler oluşturmaktadır. Boşananların %40’ılıse ve dengi okullardan mezun olanlar, lisans mezunları %17 ve ilkokul mezunları ise %19’dur.Bu durumda boşanmanın cinsiyete ve eğitim durumuna göre belirgin bir farkı olmadığı görülmektedir.Boşanmış kişilerin çoğunluğunun yaş aralığının 26-35 olduğu görülmektedir. Ayrıca, evlilikte eşler arası yaş farkının genelde 0-5 arasında olması, 7 yaş ve üzeriyaş farkının ise düşük oranlarda rastlanan bir durum olduğu araştırma sonuçlarında gösterilmektedir. Yineilk 5 yılda boşanma oranlarının fazla olduğu ve evliliğe karar verme süresimim de 4-12 ayda gerçekleştiği görülmektedir.Yine ,araştırmaya göre,boşandıkları eşleriyle evlenme nedenleri olarak,kadın ve erkek her iki grupta, öncelikle aşık olmak,huyunun iyi olması yakışıklı/güzel olması gösterilmiştir. Buna göre evliliklerin duygusal sebeplerle başladığı daha fazla olarak

görülmektedir.Eşlerin evlenmeden önce fark edilen olumsuz özelliklerin katılımcıların %55 i var demıştır,bu olumsuz özellikler arasında,kadınların erkeklerde en fazla gördüğü şeyler,sorumsuzluk ve alkol kullanma,erkeklerin kadınlarda bulduğu olumsuz özellikler ise,ailesine düşkün olması ve sorumsuz olmasını göstermişlerdir.Evlilikte yaşanan sorunlara çözüm arama yolları olarak,kadınların ve erkeklerin büyük oranda, zamana bıraktıkları veya aile büyüklerinden yardım istedikleri görülmüştür.

Boşanmadaki etkili sebeplerden birisi ise eşler arasındaki uyum ve etkileşim tarzlarıdır.Eşler arasındaki sık sık tartışma%78 oranındadır.Tartışma sonrasında ise,kadın ve erkeklerin büyük çoğunluğunun karşı tarafın hep kendisini haklı gördüğünü ve kabahati kendilerinde bulunduğunu söylemiştir.Evlilikte sorunların başlama zamanının ise %40 oranında,evlendikten kısa bir süre sonra olması da dikkat çekicidir.Araştırmada %69 oranında problem görülen alanlar,eşin sorunlara ilgisiz kalması, ilgisizlik, paylaşımın olmaması,eşin fikirlerine önem verilmemesi gibi nedenlerinde eşler arası iletişim sorunlarının önemli özelliklerinden olduğu göze çarpmaktadır.

Evliliğin ilk zamanlarında eşlerin birbirlerine tanıdıkları hoşgörü, ilerleyen zamanlarda birbirlerinin hatalarının olduğunun fark edilmesiyle birlikte , ilişkilerinde çatışma yaşayan çiftler bunu zaman zaman konuşarak zaman zaman da düşüncelerini açıklayarak çözüm yollarına gidebilirler. Fakat, çözülemeyen problemler, uygun olmayan çatışma çözüm yolları sonuçta ilişkide iki yabancıнын varlığının oluşmasına ve zoraki bir birlikteliğe sebep verebilir.

2006 yılında 48.235 evli kişiler üzerinde yapılmış olan Başbakanlık aile yapısı araştırmasının verilerine göre, evli kişilerin %94'ünün eşleriyle ilişkilerini yüksek oranda iyi olarak,cinsiyet açısından ise erkeklerin kadınlara göre daha iyi gördükleri bulunmuştur.Eşler arasında yaşanan sorunlara bakış açısı ise;belli konularda %60 oranında sorun yaşamadıkları,sorun yaşanan konuların çoğunlukla ise,ev ve çocuklarla ilgili sorumluluklar olduğu bulunmuştur.Eşlerin arasında anlaşmazlık olduğu

durumlarda ise,kadınlara yöneltlen sorularda eşleri hakkında en fazla%31 oranında genellikle sesini yükseltmeyi tepki olarak cevap verirken,erkeklere yöneltlen sorularda, en fazla tepki olarak, eşlerinin %39 oranında sessiz kalma tepkisini verdiklerini söylemişlerdir. Yapılan araştırmada; toplumdaki aile ilişkilerine yönelik algı ise, bireylerin yarıdan fazlasının%54, toplumumuzda aile ilişkilerinin kötüye gittiği, %25 oranında ise iyiye gittiği yönünde cevap vermişlerdir.

2002 yılı, başbakanlık aile araştırma kurumu başkanlığı tarafından yürütülen,8536 evli kişi üzerinden seçilen örnekleme,413 evli çift üzerinde toplam,826 kişiye çiftler uyum ölçeği ve evlilik uyumuna etki eden faktörlerin incelenmesine yönelik anket formunun kullanılarak yapılmış olduғаailede eşler arasında uyuma etki eden faktörlerin araştırıldığı araştırmada; erkeklerin evlilik uyum puanları kadınlardan yüksektir ama bu fark fazla olmayıp istatistiksel açıdan önemsiz bulunmuştur.Evlilik süresi açısından evlilik uyum puanlarının farklı olduğu ,evlilik uyum puanlarının 0-5 yılda daha fazla olduğu,en düşük grubun ise 16-20 yıllık evliler olduğugörölmüştür.

Evlilik uyumu, çiftler kadar çocuklarını da etkilemektedir. Evlilik kalitesinin ve evlilikteki değişimlerin annenin depresyon semptomlarına etkisi ve çocuğuna olan etkilerinin araştırıldığı 3512 anne ve 3334 çocuk üzerinde yapılan 21 yıllık bir araştırmada ; evlilik durumunun değişmesi, partnerlerin olmaması durumunda annelerde depresyon semptomları azalmakta fakat çocuklarda iler ki yıllarda dahi depresyon devam edebilmektedir (Clavarino ve ark.2011).

1.2.PROBLEM

- 1.Bağlanma stillerine göre, evlilik uyumu, çatışma eğilimi, çatışma çözme stilleri nasıldır?
- 2.Cinsiyete göre; bağlanma stilleri, çatışma eğilimi ve çatışma çözüm stilleri ve evlilik uyumu arasındaki ilişki nasıldır?
- 3.Kontrol grubundaki çiftler hangi alanlarda daha fazla çatışma eğilimi ve çatışma çözüm stilleri göstermektedirler?
- 4.Çalışma grubundaki çiftler hangi alanlarda daha fazla çatışma eğilimi ve çatışma çözüm stilleri göstermektedirler?
- 5.Kontrol ve çalışma gruplarında evlilik uyumu nasıldır?
- 6.Çalışma grubu ve kontrol grubunda bağlanma stilleri, çatışma eğilimi, çatışma çözüm stilleri ve evlilik uyumu arasındaki ilişki nasıldır?

1.3.HİPOTEZLER

- 1.Bağlanma stillerine göre; kaygılı veya güvensiz bağlanan bireylerde çatışma eğilimi yüksek, çatışma çözüm stilleri ve evlilik uyumu düşük olacaktır.
- 2.Cinsiyete göre; kontrol grubundaki erkek ve kadınlarda, çalışma grubundaki erkek ve kadınlara göre evlilik uyumu yüksek çıkacaktır.
- 3.Kontrol grubundaki çiftlerde pasif çatışma eğilimi ve geri çekilme ve olumlu çatışma çözüm stili görülecektir.
- 4.Çalışma grubundaki çiftlerde; aktif, varoluş çatışması ve olumsuz çatışma çözüm stili görülecektir.
5. Kontrol grubundaki çiftlerin evlilik uyumu daha yüksek olacaktır. Çalışma grubundaki çiftlerin evlilik uyumu daha düşük olacaktır.
- 6.Çalışma grubundaki çiftlerde; güvensiz bağlanma örüntüleriyle birlikte çatışma eğilimi yüksek, çatışma çözüm stilleri düşük ve evlilik uyumu da düşük olacaktır.Kontrol grubundaki çiftlerde ise; güvenli bağlanma stili örüntüsüyle birlikte, çatışma eğilimi düşük, çatışma çözüm stilleri yüksek ve evlilik uyumu yüksek bulunacaktır.

1.3.AMAÇ

Evli çiftlerin yaşadığı çatışmalara ve evliliği etkilediği noktalara bakıldığında, bu çatışmalar bireylere ait çatışmalardan ziyade büyük bir sistem içinde düşünülmelidir.

Erken dönem bağlanma stillerinin bir model oluşturma bilirliliği sebebiyle, yaşanan ilişkilerde yeni bir bağlanmada kişinin ailesinde yaşadığı bu model tekrar edebilmektedir.

Çiftlerin çatışma problemleri ve çatışmayı çözme becerileri ele alınırken, erken dönem bağlanma stilleri de göz önüne alındığında evlilik uyumlarını hangi yönlerden etkilediği de görülebilir.

Çatışmaların hangi alanlarında, hangi bağlanma örüntüsü etki etmekte, bunun çatışma problemlerinin çözüm yansıması nasıl olmaktadır ve bu durumlar çiftlerin evlilik uyumunu nasıl etkilemektedir?

Evlilik uyumuna etki eden faktörlerin; bağlanma ve çatışma boyutlarında bu çalışma amacıyla da çok boyutlu olarak ele alınabilmesi amaçlanmaktadır.

BÖLÜM II

2.1. LİTERATÜR

2.1.1.Bağlanma ve Bağlanma Stilleri:

Selçuk Budak'a göre, Psikoloji Sözlüğü' nde bağlanma (attachment) şu şekillerde tanımlanmaktadır; *'1.Genel anlamıyla, iki kişi arasındaki etkileşimin bağı pekiştirip güçlendirdiği aktif, sevecen bir karşılıklı ilişki. 2.Çocuğun, başkalarıyla (ebeveynleriyle veya bakıcılarıyla) anlamlı duygusal ilişkiler kurabilme yetisi.'*dir.

İki kavram üzerinden konu daha iyi tanımlanabilir;

a) Bağ Kurma

b) Bağlanma

Selçuk Budak'a görePsikoloji Sözlüğü' nde ; Bağ Kurma (bonding); *' 1.Doğum sırasında ve hemen sonrasında annenin psikolojik olarak çocuğuna bağlanması.'* olarak tarif edilmektedir.

Bağlanma Tarzı ise (attachmentstyle) şu şekilde tarif edilmektedir: *' Kişinin, kendisi için önemli insanlarla tipik etkileşim yolu. Bebekliğinde bakıcısıyla ilişkisi temelinde,başkalarıyla ilişkilerinden beklentileri.'*

Romantik bir ilişkide bağ kurmak, bağlanmak; yakınlık ayarlarımızın erken hayat tecrübelerimizin ışığında tekrar canlanmasıyla birlikte meydana gelmektedir.

Sternberg(1986), sevginin üç köşelitheorisinden bahsettiği makalesinde; sevginin üç ögesinden bahseder. Bunlar;

1.Yakınlık (intimacy)

2.Tutku (passion)

3.Karar (decision)

Sternberg ‘yakınlığı’ bu üçgenin tepe noktasında olarak tarif eder ve yakınlığın öğelerini;yakın olmaya dair hislerin olduğu, alakalı olmak ve sevgi dolu bir ilişkide bağlı olmaktan oluştuğunu açıklar. Böylece, yakınlığın etki alanı sevgi dolu bir ilişkinin deneyiminde doğmaya başlar ve yükselir ,diye söylemektedir. Tutku ögesinin ise; çekiciliğin, fiziksel cazibenin meydana gelişiyle, sevgi dolu bir ilişkide dürtülerin yol göstermesi sayesinde oluştuğunu ve tutkunun da güdüsel olduğundan bahseder. Karar almanın/sorumlu olmanın öğelerinin ise ; kısa vadede birisini severek karar verilmesi ve uzun vadede ise ,sevgi için sorumluluk alınması olarak açıklar. Karar alma/sorumlu olmanın, bilişsel unsurlarla meydana geldiğini ve içerisinde de potansiyel sevgi ilişkisinin varlığı için uzun vadede karar verme sorumluluğunun bulunduğunu açıklar.

Bowlby(2012),bağlanma davranışını, başka bir bireyde yakınlık arama ve sürdürme olarak tanımlamaktadır. İnsanlarda,bebekler oldukça immatür doğduklarından ve yavaş gelişim gösterdiklerinden dolayı bağlanma davranışı diğer canlılara göre çok fazla sürer.Bir bebeğin,annesinden almış olduğu ilgi türü,bağlanma davranışının gelişmesini belirlemede rol oynamakta ve bebeğinde kendisinin etkileşime girmiş olduğu derece ve anneden aldığı etkinin biçimini de etkilemektedir.

Bowlby(2012),bağlanma davranışının tüm hayat boyunca devam ettiğinden bahseder. Ergenlik döneminde, bir çocuğun ebeveynine bağlanmasının değiştiğini ve kendilerini ebeveyninden ayıranlar, yoğun şekilde bağlı kalanlar ve başkalarına bağlanma davranışında isteksiz olanlardan bahsederek, uçlar arasında da ebeveynlerine

bağlanmayı sürdürerek başkalarına da bağlanmayı önemli gören kişiler olduğundan söz eder. Toplumda kız çocuğun anneye bağlanmasının, erkek çocuğun babaya bağlanmasından daha fazla gözle görülür olduğunu söyler. Yaşlılık çağında ise, daha genç üyelere bağlanma davranışı yönelebilir. Erişkin yaşamdaki bağlanma davranışı, çocukluktaki bağlanma davranışının devamıdır ve erişkinin bağlanma davranışını kolayca elde edebileceğine yol açan durumlarla ortaya çıkmaktadır.

Bağlanma teorisi sadece bir çerçeve sunmamaktadır. Aynı zamanda, sevginin sağlıklı olan ve olmayan formlarının, mantıklı olan adaptasyonlarını sosyal çerçevede çıkartır ve anlatır (Hazan&Shaver,1987)

Yakın ilişkilerin ayırıcı özelliklerinden birisi de olumlu/olumsuz duygulardır. İnsanlar, yakın ilişkilerde, kabul görme, güvende olma, sevgi, reddedilme, düş kırıklığı, kıskançlık, gibi birçok duyguyu da deneyimlemektedir. Bir kişinin bağlanma figürünün, güvenilir, ulaşılabilir ve destekleyici olmadığı, acı duygusundan kurtulup rahatlama için yakınlaşma ihtiyacının olduğu yerde, güvenli bağlanma hissine ulaşamamış olduğu zamankaygılı ve kaçınan bağlanma stilleri meydana çıkar (Mikulincer,Shaver,2005).

Ulaşılamaz olarak algılanan bir bağlanma figürünün güvensiz bağlanmadaki sonuçları,yakın olmaya karar vermenin yaşayabilmesinde yakınlık arayışının koruyucu stratejisini güvensiz bağlanma olarak, zorla oluşturur.Uygulanabiliryakınlığın değerlendirilmesikişinin, bağlanma tarihçesinden dolayı, dengesiz faktörler, durumsal ipuçları, yakınlığı elde etmek için ,destek, ve aşk ihtiyaçları için ısrarlı teşebbüslerle de sonuçlanabilir (Mikulincer,Shaver,2005).

Bağlanma figürü ve bebek arasındaki bağlanmada yaşanan kesintiler,aksayışlar bebeğin bulunduğu dönem içinde,daha sonraki dönemlerde de psikolojik yönden zorlanmalar yaşamasıyla,bazen de psikopatolojik sorunların da çıkmasıyla

sonuçlanabilmektedir. Bu sorunlar, bebeklik depresyonu, ayrılma bunaltısı bozukluğu, tepkisel bağlanma bozukluğu olarak sınıflandırılabilir. (Sayar, Tüzün, 2006).

Kaygılı bağlanma veya güvensiz bağlanma örüntüsüne sahip bireylerin; bağlanma figürlerine ihtiyaç duyulduğunda cevap verebileceklerine dair güvensiz hissettikleri ve bu figürlere yakın durulmasıyla ancak onlara ulaşabileceklerini düşündüklerini söyler. Burada yaşananın, bağlanma figürlerinin ulaşılamaz olacağı ya da duyarsız olabileceklerinden dolayı korku yaşamak olarak tarif eder ve ilişkinin de bitebilecek olmasından dolayı oluşan korkudan kaynaklı bireylerin kaygı yaşamakta olduklarını anlatır (Bowlby, 2014).

2.1.2. Yetişkin Bağlanması:

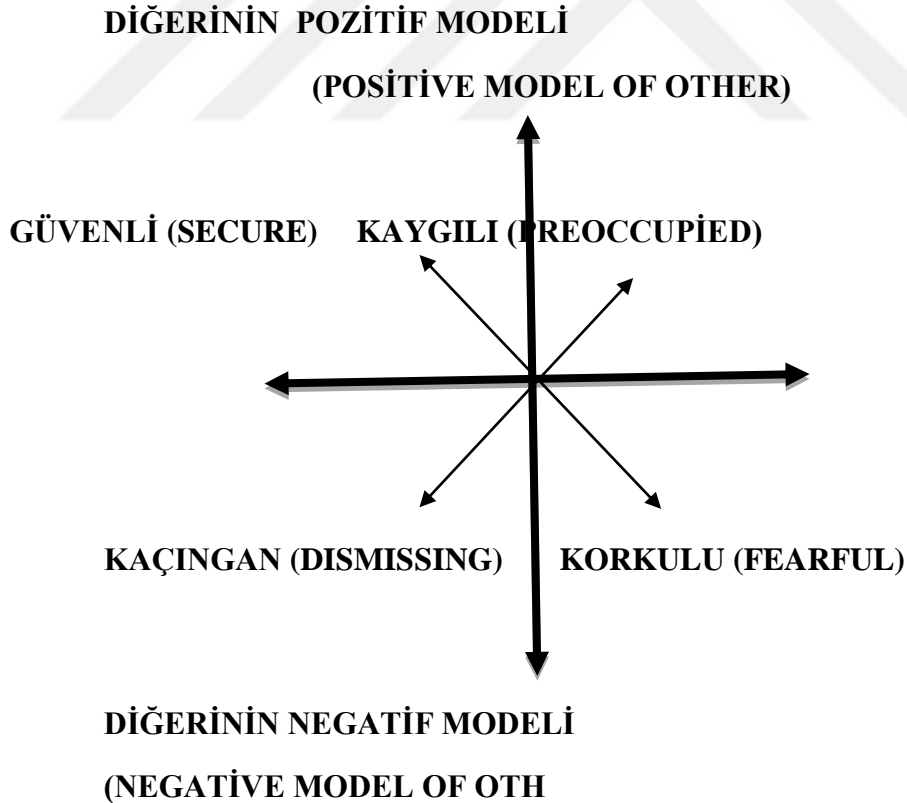
Bowlby'nin (1969) 'da geliştirmiş olduğu bağlanma teorisi; romantik ilişki, yetişkin bağlanması için Hazan ve Shaver tarafından (1987)'de , yetişkin bağlanması olarak geliştirilmiştir. Bu görüşe göre, erken yıllarda farklı ilişki deneyimleriyle kazanılan tecrübeler, yetişkinin sevgi ilişkisinde de tekrar eder. Bebeğin ve yetişkinin bağlanma stilleri arasında büyük oranda benzerlikler vardır. Romantik ilişki, bir bağlanma sürecidir ve kişilerin birbirinden farklı bağlanma tarihçelerinden dolayı, farklı insanlar tarafından farklı olarak da tecrübe edilir. Bu teori sadece bir çerçeve sunmaz aynı zamanda sevginin sağlıklı olan ve sağlıklı olmayan biçimlerinin sosyal koşullara uyumunu da tartışmaya çıkarır (Hazan ve Shaver, 1987).

Bağlanma teorisi; disfonksiyonel ilişkilerin bir paterni olarak; çocukluk boyunca olan bağlanma örüntüsünün psikolojik sıkıntı ve bozukluğa yol açabileceğini öne sürer (Scott, Cordova, 2002). Güvenli (secure) bağlanma örüntüsüne sahip yetişkinler; kendilerini önemserler, sevilebilir, cana yakın ve içsel olarak yeterli bulurlar. Diğerlerini de güvenilir bulur ve önemserler. Kaygılı (anxious-ambivalent) bağlanma örüntüsüne sahip yetişkinler ise; kendilerinin sevilebilir olduklarıyla ilgili şüphe duyarlar ve diğerlerini de genel olarak güvenilir bulmazlar (Hazan ve Shaver, 1987 & Bartholomew ve Horowitz, 1991).

Güvenli (secure) bağlanma örüntüsüne sahip yetişkinler; romantik ilişkilerinde partnerlerine daha kolay güvenir ve diğerleri tarafından da güvenilir bulunurlar.

Kaygılı-kararsız (anxious-ambivalent) bağlanma örüntüsüne sahip yetişkinler ise; terkedilme korkusu yaşar ve sıklıkla romantik ilişkilerinde partnerlerine karşı olan bağlılıklarına ve ulaşılabilirliklerine de güven duymazlar. Kaygılı-kararsız (anxious-ambivalent) bağlanma örüntüsüne sahip yetişkinler; sıklıkla yapışan, kıskanç ve duygusal yakınlık ile ilgili konularda endişelidirler. Buna zıt olarak da; kaçınan(avoidant) bağlanma örüntüsüne sahip yetişkinler ise; duygusal bağlılık arzusuna karşı kaçınan davranırlar. Buna rağmen, bu yetişkinler kendi bağlanma ihtiyaçlarını inkar ederler ,bu kişilerle yakın ilişki geliştirmek zordur (Hazan ve Shaver,1987).

Bartholomew ve Horowitz (1991), yetişkin bağlanma stillerini, kişinin kendi iç modelinin olumlu olumsuz olması ve başkalarına karşı da olumlu, olumsuz olmasının, bağlanma örüntüleriyle ilişkilendirir. Bartholomew, Bowlby(2012)'ın çalışan iç modellerini(conception of internal working), dört sınıfa ayırarak iki boyutlu hale getirmiştir: (bkz.tablo 2)

Tablo 2.1. İki boyutlu 4 sınıflandırmalı yetişkin bağlanma modeli

Dört bağlanma örüntüsü, iki boyutta tanımlanmıştır: bir kişinin kendiliğinin pozitif modeli ve bir kişinin diğer kişilerin pozitif modeli. Kendiliğinin pozitif modeli; bir kişinin kendisine saygısının (zıddı olarak, kaygılı ve kişinin sevilebileceğinin belirsizliği) içselleştirilmiş olduğudur. Kendiliğin modeli bu yüzden, diğerleriyle yakın ilişkide anksiyete ve bağımlılığın derecesine bağlıdır. Diğerinin pozitif modeli ise; ulaşılabilir ve destekleyici olabilmektir. Diğerlerinin modeli bu yüzden, aramaya eğilim veya yakın ilişkilerde kaçınmaktır. Güvenli (secure) bağlanma; kendiliğinin pozitif modeli ve diğerlerinin pozitif modelinin bir kombinasyonudur. Güvenli bireylerin içselleştirdikleri bir saygıları ve yakın ilişkilerde de rahatlıkları vardır. Kaygılı (Preoccupied) bağlanma örüntüsü; kendiliğinin negatif modeli ve diğerlerinin pozitif modelini içerir. Bu kişiler kaygılı bir şekilde kabul elde etme ve diğerlerinin kendilerine değer biçmesi arayışındadırlar. Korkulu (Fearful) bağlanma örüntüsü; hem kendiliğinin hem de diğerlerinin negatif modellerini içerir. Korkulu bireyler, yüksek derecede diğerlerinin kabul etmesine bağımlıdırlar. Onların negatif olarak reddedilme, bir çok acıyla ilgilide beklentileri vardır. Kaçıngan (Dismissing) bağlanma örüntüsü ise; pozitif kendilik modelini ve diğerlerinin de negatif modelini içerir. Kaçıngan bireyler, yakınlıktan kaçınırlar. Çünkü; negatif beklentileri vardır. Bununla birlikte; başlıca duygu olarak, kendilerine saygıyı savunmacı bir şekilde yakın ilişkilerde bir değer olduğunu inkar ederler (Bartholomew ve Horowitz,1991).

Bağlanma teorisi; disfonksiyonel ilişkilerin bir paterni olarak; çocukluk boyunca olan bağlanma örüntüsünün psikolojik sıkıntı ve bozukluğa yol açabileceğini öne sürer (Scott,Cordova,2002).Güvenli (secure) bağlanma örüntüsüne sahip yetişkinler; kendilerini önemserler, sevilebilir, cana yakın ve içsel olarak yeterli bulurlar. Diğerlerini de güvenilir bulur ve önemserler. Kaygılı (anxious-ambivalent) bağlanma örüntüsüne sahip yetişkinler ise;, kendilerinin sevilebilir olduklarıyla ilgili şüphe duyarlar ve diğerlerini de genel olarak güvenilir bulmazlar(Hazan ve Shaver,1987 &Bartholomew ve Horowitz,1991).

2.1.3.Bağlanma stilleri, yetişkin bağlanma ve evlilik uyumuyla

İlgili Araştırmalar:

Güvensiz bağlanan kişiler, güvenli bağlanan kişilere kıyasla sevgiyle alakalı olarak daha fazla olumsuz tecrübeler yaşadıklarını söylemişlerdir. Daha önceki ilişkilerinin ise bununla birlikte daha kısa sürdüğünden de bahsetmişlerdir (Hazan & Shaver, 1987).

Feeney ve Noller'in (1990)'de, 374 yetişkin üzerinde bağlanma stillerini , bağlanma geçmişini , ilişkiler üzerine inançları ve özgüveni inceledikleri araştırmaya göre; güvenli bağlanma stiline sahip kişilerin, diğerlerine nazaran ilişkilerinde güvenilir ve yüksek oranda özgüvene sahip oldukları bulunmuştur. Sümer ve ark.(2009), 104 kişiyle birlikte yaptıkları bir araştırmada; depresyon, Obsessif Kompulsif Bozukluk (OKB) ve Panik Bozukluk (PB) tanısı almış ve herhangi bir tanı almamış 71 kişiyle yaptıkları çalışmanın her üç grubunda bağlanma kaygısının yüksek bulunduğu, depresyon tanısı alanların ise bağlanma kaçınmasını daha fazla gösterdiklerini söylemişlerdir. Buna bağlı olarak, bağlanmaya ilişkin kaygı ve kaçınmanın yüksek olmasının psikopatolojiye yatkınlık olarak bir risk faktörü olarak ortaya çıktığından da bahsetmektedirler.

Sümer ve Güngör'ün (1999)'da üniversite öğrencileri üzerinde çocuk yetiştirme stillerinin bağlanma stilleri, yakın ilişkiler ve benlik değerlendirmeleriyle ilgili yaptıkları bir çalışmanın bulgularında; yüksek seviyede kabul/ilginin güvenli bağlanmayla, sıkı denetim ve kontrolün ise güvensiz bağlanmayla alakalı olduğunu göstermiştir. Ebeveynlerin çocuk yetiştirme sistemleri ve bağlanma arasında yakın bir ilişki olduğu bulunmuş ve bu sistemde kültürel etmenlerin de ayrıca etkisinin olduğu söylenmiştir.

Bağlanmanın otobiyografik bellek üzerindeki etkilerini inceleyen bir araştırmada; bağlanma boyutlarının, özellikle bağlanma kaygısının otobiyografik belleğin daha ağır bastığı ve duyuşsal, sosyal özelliklere etki yaptığı, bazı bilişsel özellikler üzerinde de etkisinin olduğunu göstermiştir. Yani, bağlanmada yaşanan kaygının, olumsuz anılara ulaşmada daha kolay olmasını sağladığı, duygusal anılara daha fazla güçlü fiziksel tepkiler vermenin, anıların canlılığını koruması gibi özelliklere sebep olduğu bulunmuştur (Boyacıoğlu,Sümer,2011).

Evlilik stresi, evlilik zorlanması; bağışıklığın düzensiz oluşu ve zayıf sağıklailişkilendirilmiştir. Bir kişinin bağlanma tarzı, partnerinin ulaşılabilir olması ve bu isteklerine bir diğerinin cevap verebilmesine yönelik beklentileri, fizyolojik stresi de etkilemektedir. Güvensiz bağlanan, yüksek kaygılı bireylerde, duygusal kontrol görölmektedir. Duygular sıklıkla negatif olarak görölür ve evlilik doyumunu da etkiler. Ayrıca, güvensiz bağlanma duygusal kontrol olarak evlilikte kurulmakta ve bağlanma evliliğin duygusal iklimini etkilemektedir(Feeney,1999).

91 Evli çift üzerinde yapılan bir çalışmada; depresif semptomların evlilik disfonksiyonuyla ilişkili ve bu durumun da kaygılı (anxious-ambivalent) bağlanma örüntüsüyle bağlantısı olduğu bulunmuştur. Güvenli(secure) bağlanma örüntüsüne sahip yetişkinlerin evliliklerinde daha fazla uyum ve daha az depresif semptom görölmektedir. Yine; kaçınan(avoidant) bağlanma örüntüsüne sahip yetişkinlerde de disfonksiyonel olan evlilik ve daha fazla depresif semptom görölmektedir(Scott,Cordova,2002).

2.2.1.Çatışma

Adler, insan yapısının dış dünyadan intibalar edinebilme yeteneğiyle donatılmış olmasının her insanın çevresine uymak mecburiyetinde olmasından dolayı olduğunu söyler.İnsanın çocukluk hayatından bu güne değin biriktirmiş olduğu intibaların ,o insanın hayat boyu takınacağı davranışları etkilemekte olduğunun ve herbirimizinden deneyimlerinin sadece hayatın belli bir olayın veya içinde yaşamış olduğumuz dünyada sadece hususi bir bölümle alakalı olduğunu söylemektedir. İnsanların sadece gayelerine denk düşen şeyleri değerlendirdikleri ve bir kişinin gayesini bilmediğimiz takdirde o insanı tam olarak anlayamayacağımızdan bahseder(Adler,2013).

Budak'a göre çatışma (conflict), '*en genel anlamıyla, birbiriyle uyuşmaz olan iki güç (düşünce, duygu, dürtü vs.) arasındaki karşıtlıktır.*' (Budak,2009).

Çatışma; aralarında bir tür bağı olan kişilerin, birbirleriyle ilgili olarak, bir şeyin uygundüşmediğini idrak etmelerine dayanarak yaptıkları, birbirlerini karşılıklı olarak etkileme davranışıdır. Yani, kişilerin aralarındaki sorun hakkında, diğer tarafın uygun olmayan bir davranışından problemin kaynaklandığını düşünülmesidir. Çatışma; insanların yaşadığı birbirini etkileme davranışıdır ve kişilerin birbirlerine karşı gösterdikleri davranış ve verdikleri tepkilerle, sözel ve sözel olmayan bir iletişim yoluyla meydana gelerek sürdürülmektedir. Her çatışma kendine has problemler içerir ve hususi bir şekilde incelenmesi gerekebilir. Bazı çatışmalar ise kapalı olarak deneyimlenebilmektedir. Örneğin; bir çift, karşılıklı olarak yüz yüze gelmekten imtina ederek bir iletişim oluşturuyor olabilir, bunun sebebiyse, tartışılacak konunun hassas olan ilişkilerine bir kötü sonucu olabileceğinden kaynaklı korku duyabilmeleri veya problemin konusu hakkında tartışmanın bir faydasının olmayacağına ait düşünceleridir(Folger, Poole, Stutman, 2013).

Evlilik akdiyle aile kurumununmeydana gelmesinden sonra, iki farklı insanın bir arada yaşamasından kaynaklı çatışmaların daolması kaçınılmazdır.

Gottman (2014); çok mutlu olunan evliliklerde dahi, eşlerin birçok problemle karşı karşıya kaldıklarından ve yaşanan çatışmaların karmaşık ve yoğun olabileceğinden bahseder. Çiftlerin böyle durumlarda birbirlerinden uzaklaştıklarını hissettiklerini ve çatışmaya boğulduklarını söyler ve tüm evlilik çatışmalarını iki şekilde sınıflandırır; çözülebilir çatışmalar ve kalıcı çatışmalar. Evlilik çatışmalarının %69'unu kalıcı çatışmalar olarak sınıflandırarak, bunun mutlu çiftlerin evlilik ilişkilerini inceleyerek elde ettiği verilerden olduğunu söyler. Çiftlerin, kalıcı çatışmaları olsa bile, evliliklerinden memnun oldukları ve sorunları çözme yolları bulduklarından dolayı bunalmadıklarından bahseder.

Çatışmayı yaşayan kişi, karşıdakiyle elverişli olmayan bir durumun meydana geldiği algısına sahip olmakla birlikte, bu durumun, kendi arzularına, hedeflerine, ve arzuladığı bir tarzda iletişim kurmasına engel olduğunun farkındadır. Burada üzerinde durulması gereken şey, kişilerin durumun uygun olmadığına dair inançlarının olmasının bir çatışma için gereken koşulun oluşması anlamına gelmesidir. İletişim; çatışmanın izleyeceği yolu gösteren algılamaların şekillenmesi ve devam ettirilmesi açısından kilit bir öneme sahiptir. Bazı durumlarda, sadece iletişim problemleri bir çatışmada yanlış bir şekilde anlamaya dayalı olarak gözükülebilir. Ayrıca, kişilerin birbirleriyle olan bağları da, çatışmada birbirleriyle etkileşimlerini etkilemektedir. Kişilerin birbirlerine bağlı olma durumları ne kadar fazla ise, birinin yaptığı davranış diğerinin üzerinde o kadar etki bırakacaktır (Folger, Poole, Stutman, 2013).

Folger, Pool ve Stutman; çatışma etkileşiminin özelliklerini şu şekilde söylemektedirler:

1. Çatışma etkileşimi, bu esnada yapılmakta olan hareket ve karşı tarafın hareketleriyle meydana gelmekte ve sürdürülmektedir.

2.Çatışmada gözlenen davranışlar tekrarlayıcı olma eğilimini taşımaktadırlar.

3.Çatışma etkileşimi, ilişkiden etkilenerek kendisi de ilişkiyi etkileyebilmektedir.

4.Çatışma etkileşimi, çatışmanın meydana geldiği bağlamdan da etkilenebilmektedir. (Folger, Poole, Stutman,2013).

Gottman (2014), mahşerin dört atlısı olarak adlandırdığı bazı olumsuzluk çeşitlerinin engellenmediği takdirde,ilişki açısından riskli olduğundan bahseder. Bunlar; eleştiri,hor görme,kendini savunma ve araya duvar örme'dir.

2.2.2.Çatışma Eğilimi ve Çatışma Çözme Stilleri:

Çatışmanın doğasında, karşıtlık ve anlaşmazlık bulunur. İletişim boyunca her zaman çatışmanın potansiyel bir ögesi iletişimin de bir unsuru olmakla birlikte, taraflar arasında da ilişkili olan bir durumdur. Çatışma ; aktif, pasif, varoluş, tümünden reddetme, önyargılı, yoğunluk, kısmi algılama, alıkoyma olarak sınıflandırılabilir ve şu şekilde açıklanabilir;

- a) Aktif Çatışma: Bu çatışma şeklinde; iki kişi birbirine karşıdır. Kişiler, birbirlerinin ne söylediklerine dikkat etmeksizin, birbirlerini dinlemeyip, umursamamaktadırlar.
- b) Pasif Çatışma: Bu çatışma şeklinde; bireyler birbirleriyle iletişim kurmak istemekte fakat bireylerin kendilerinden kaynaklı sebeplerden dolayı iletişim kuramamaktadırlar.
- c) Varoluş Çatışması: Bu çatışma şeklinde; bireyler birbirini hiç dinlememekte veya birbirlerini de yanlış olarak da anladıkları için konuşulan konunun tamamen dışında bir şekilde birbirleriyle konuşmalarıdır.
- d) Tümünden Reddetme Çatışması: Bu çatışma şeklinde; bireyler konuştukları konuyu reddedip konunun da zıttını savunmaktadırlar.
- e) Önyargılı Çatışma: Bu çatışma şeklinde; bireyler konuştukları konuyla ilgili olarak önyargılı davranırlar ve o şekilde de iletişim kurarlar.

- f) Yoğunluk Çatışması: Bu çatışma şeklinde; bireylerin birisinin konuşulan konuyla ilgili görüşünü diğer birey tamamen reddetmemekte fakat tamamen de katılmamakta daha farklı bir yoğunlukta katılmaktadır.
- g) Kısmi algılama Çatışması: Bu çatışma şeklinde; bireylerin bir konu hakkında konuşurken sadece bir kısmını algılamakta, konunun bir kısmı kişiye ulaşmaktadır.
- h) Alıkoyma Çatışması: Bu çatışma şeklinde; bireyler konuyu tam olarak anlamakta fakat üçüncü bir kişiye aktarırken isteyerek veya istemeyerek konu değiştirilerek aktarılmaktadır (Harary ve Batell,1981).

Bu çatışma türlerine ek olarak;

- ı) İnsan Yaklaşım: Bu durumda; insanlara olumlu duygular besleyen kişilerin olumsuz duygular taşıyanlara oranla, daha az olarak iletişim çatışmasına gireceklerini öngörür.
- i) Kişisel Özellikler: Bazı kişilik özelliklerine sahip bireylerin daha az çatışmaya gireceklerini öngörür(Dökmen,2002).

Bunlara ilaveten de 'karma çatışmalar' olarak adlandırılan ;

j) Aktif-önyargılı çatışma: hem aktif çatışmayı hem de önyargılı çatışmayı içeren çatışma türüdür.

k) Pasif-tümden reddetme: hem pasif çatışmayı hem de tümden reddetmeyi içeren çatışma türüdür(Harary ve Batell,1981).

Aktif, pasif ve varoluş çatışmaları 'yönelim çatışmaları' , tümden reddetme, önyargılı ve yoğunluk çatışmaları ise 'kapsam çatışmaları' olarak sınıflandırılabilir. Yönelim ve kapsam çatışmaları arasındaki temel farklılık; birincisinde kişilerden kaynaklanan, ikincisinde ise mesajdan kaynaklanan bir çatışmanın meydana geliyor olmasıdır. Yani, aktif, pasif ve varoluş çatışmalarını yaşayan kişiler birbirleriyle uğraşmaktadırlar. Konuştukları konuyla ilgili değıllerdir. Kendileriyle ilgili problemlerden dolayı çatışmaya girmektedirler. Tümden reddetme, önyargılı ve

yoğunluk çatışmalarında ise, kişiler mesaj üzerinde anlaşamadıklarından dolayı çatışma yaşamaktadırlar (Dökmen,2002).

Sungur (2009), iyi veya mutlu evlilikle mutsuz evlilik arasındaki farkın problemlerin çok ya da az olmasına değil, çiftlerin problem çıktığı zaman sorunla baş edebilmekiçin sorun çözmeye becerilerine sahip olmasına bağlar.

Çiftler arasında yaşanan çatışmaların olması bir ilişkide sağlıklı ve önemlidir. Gerçek sorunları, küçük kızgınlıkları ve ciddi problemleri ayırt etmeyi ortaya çıkarmada yararlıdır. Fakat, çiftler bundan genellikle korkarlar. Bu durum, partnerlerin birbirleriyle iyi olan arkadaşlıklarını bozmak istememesi ya da çok kibar olmaya çalışmalarını gibi nedenlerle de açıklanabilir (Marshall,2006).

Çatışma evrensel bir şeydir ve çiftler çatışmaları farklı olarak yaşar ve yönetirler. Çatışma çözümü yüksek derecede ilişki memnuniyetiyle de ilişkilidir (Gottman,1994).

İnsanlar çatışmaları, geridurulacak bir şey olarak algılayabilmektedirler.Farklılıklarmeydana geldiğinde ve konuların önemli olması durumunda,problemin yok sayılarakbastırılması,problemleryüz yüze gelmekten kaçınılmasından daha kötü sonuçlar doğurabilir. Çatışmaları yapıcı ve yıkıcı olarak ikiye ayırabiliriz.Yapıcı olan çatışmalar, esnek olabilme özelliğinesahiptir ve zorlamayla fikir alışverişinde bulunma, mizah ve rahatlamagibi birçok davranışın gösterildiği çatışmalardır. Yıkıcı çatışmalar ise,daha çok birbirine üstün gelme amacının güdüldüğü ,gerilimin kontrol olmadantırmandırılarak, asıl problemlere değinilmeyen çatışmalardır(Folger, Poole, Stutman,2013).

Çiftlerin;sağlıklı bir şekilde iletişim kurabilme , problem ve çatışmayı çözebilme, empati konularıyla ilgili yeni açılar, yetenekler kazanabilmeleri oldukça

önemlidir. Bunların, ilişkinin de doğasına uygun bir biçimde , destek alıp-verebilme, çiftlerin bağlanma stilleri ve gereksinimleriyle ilgili olarak farkındalık kazanabilmeleri, beklentilerini konuşabilmeleri, güvenli ve uyum içinde olan ilişkilerin yapılanmasını ve devam ettirilmesini kolaylaştırmaktadır (Yavuzer,2012).

Çiftlerin affetme davranışının başarılı bir çatışma çözümünde önemli bir rolü vardır. Çatışma çözümü; başarılı bir ilişkiyi tamamladığı gibi partnerin kızgınlığı da çiftin çatışmasını yükseltirken aynı zamanda da başarılı bir çatışma çözümünü de sekteye uğratar. Çiftler tartışırken birbirlerini karşılıklı negatif olarak etkilerler. Kısaca, bağışlayıcı, affedici olmak çiftlerin geçerli olmayan çatışma davranışlarını kesebilir (Fincham, Beach, Davila, 2004).

Çiftlerin uzlaşabilmek için, birbirlerinin isteklerine, ihtiyaçlarına duyarlı ve esnek olabilmeleri önemlidir. Eşlerden birisinin kararını eleştirmek yerine alınan kararı sevmek daha yerinde bir uyumdur. Uzlaşma sürecinde, dikkatli bir dinleme ve açık uçlu soruların sorulması önemlidir. Sorun çözebilmek için en önemli kural, sorunun somut bir biçimde tanımlanarak açıklanmasıdır(Sungur,2009).

Kişilerarası iletişim çatışmalarının başlangıç sebepleri olarak; bilişsel etkinlikler, çarpıtmalar, algılamalar, duygular, ihtiyaçlar, bilinçdışı etkinlikler, iletişim becerisi, kişisel faktörler, mesajın nitelik özellikleri, roller, sosyal ve fiziksel çevre ve kültürel faktörler olarak söylenebilir(Dökmen,2002).

2.3.1.Evlilik:

Evlilik;aile kavramı göz önünde tutulunca, daha göze çarpan bir mefhumdur. Aile; ortak özellikleri olan birlik, teşekkül; evlilik ise erkek ve kadının beraber olarak hayatı yaşamayı, paylaşmayı, çocuk sahibi olmayı, onu yetiştirmeyi amaç edinerek yaptıkları, karşılıklı ve birbirine uygun irade beyanlarıyla gerçekleştirdikleri bir akittir. Bununla birlikte; evlilik kurumlaşmış bir ilişkiler sistemi, bir erkek ve kadını karı-koca olarak bağlayarak, devletin meydana gelecek çocuklar için bir statü sağlaması, yine devletin kontrolünün ve hak yetisinin bulunduğu yasal olan bir ilişki türüdür (Özgüven,2014).

Selçuk Budak'a göre ,Psikoloji Sözlüğü'nde evlilik (marriage); '*İki veya daha fazla insan arasında hukuken kabul edilen ve/veya toplumca onaylanan, taraflara çeşitli hak ve yükümlülükler veren ve genellikle cinselliği de içeren bir ilişki. Toplumsal bir kurum olan ve toplumun yeniden üretimini hedefleyen evlilik, ailenin temeli olarak kabul edilir.*' olarak tanımlanmaktadır.

Russell (2005), günümüze yakın zamanlarda, evliliği romantik aşkın ortaya çıkarması gerektiği gibi bir düşüncenin ortaya çıktığından bahsetmiş, evliliği oldukça ciddi bularak, çocuğun meydana gelmesini, toplumun bir parçası olduğundan dolayı, karı-kocanın kişisel duygularından daha önemli bulmuştur. Ayrıca romantik aşkı, evliliğin sebebi olarak iyi gördüğünden bahseder fakat mutluluğu oluşturan aşkın, romantik olan değil, samimi, sevgi dolu ve gerçekçi olan olduğunu söyler. Bir kadının kocasıyla tamamen samimi olmadığında bu durumun, sevgi dolu olan, samimiyete dayalı bir evlilikten beklenecek olan imkânların gerçekleşmesine imkân vermeyeceğinden bahseder.

Yakın münasebetler; olgunlaşmış insanların hissi yaşantı süreçlerini daha da özel olarak; evlilik bağındaki hissi süreçleri açıklamada en elverişli kaynaklardandır. Evlilik

ilişkisi, hislerin ve hislerin aktarılmasının mühim yer teşkil ettiği sahalardandır (Greenberg, Johnson, 2014).

Sağlıklı bir evlilik için; bireylerin her birinin kendi köken ailelerinden ayrılmadan önce ayrılmış olarak farklılaşmış bir kendilik geliştirmiş olmaları; aile içinde de kuşaklararası ayrışmanın olmasıyla birlikte çocukların da bunlardan bağımsız, özgür bir rol de bulunabilmeleri; evli çiftlerin birbirlerinden ve çocuklarından gerçekçi beklentiler içerisinde bulunabilmeleri; çiftlerin birbirleriyle herhangi bir şey hakkında çocuklardan biriyle koalisyona ihtiyaç duymadan eş olarak birlikte olabilmeleri ve birbirleri hakkında açık, sevgi dolu bir iletişim şeklinde ve kapasitesinde olmalarıdır (Gurman, Kiniskern,1981).

2.3.2.Evlilik Uyum:

Selçuk Budak'a (2009) göre,Psikoloji Sözlüğü'nde Uyum (accomodation) şu şekilde tanımlanmaktadır; *'genel anlamda bireysel bazda, çevreyle etkileşim yoluyla, ancak kalıtsal olmayan uyum veya uyarlanma.* Uyumun diğer bir tanımı ise ; *'Eşlerden birisi potansiyel anlamda yıkıcı davranışlara girdiği zaman diğer eşin, buna yıkıcı tepkiyle karşılık verme eğilimlerini bastırması ve bunun yerine yapıcı tepkiler geliştirmesi'* olarak belirtilmiştir.

Evlilik kalitesinin göstergesi olan çiftler arasındaki uyum;

- a) İkili doyum,
- b) İkili birliktelik,
- c) İkili fikir birliği ve
- d) İkili duygulanım ifadesi,

olarak çift uyum ölçeği (dyadicadjustmentscale) geliştirildiğinde bulunmuştur

(Spainer,1976).

Uyumlu bir evlilik; birbiriyle etkileşebilen, evlilik ve aileyi ilgilendiren problemlerde fikir birliği içerisinde olabilen ve problemlerini olumlu bir tarzda çözebilen çiftlerin evliliği olarak tanımlanmaktadır. Çiftlerin uyumlu birlikteliklerinin sonucu olarak da evlilik hayatındaki memnuniyet ve mutluluğu da tanımlamaktadır (Erberk ve ark. 2005).

Evli kişilerde çözülemeyen problemler, uyumsuzluğa sebep olmakta ve boşanma kararları daha fazla alınmaktadır. Evlilikteki uyum; uzlaşma, problem çözümü gibi süreçlerle ilişkilidir. Evlilik uyumu yüksek bulunan erkeklerin sorun çözebilmeye becerilerinin de yüksek olduğu bulunmuştur. Evlilik uyumunda önemli bir faktör; yaşanan bir olay ya da problem karşısında bu olayı veya davranışı neyin ortaya çıkardığını konuşmayı tercih etmek ya da bu olay ya da problemde kimin sorumlu olduğunu bulmaya çalışmak konularında, evlilik uyumunun az olduğu kişilerde daha çok problemde kimin sorumlu olduğunu bulma çabasının daha fazla olduğu görülmüştür. Bu durum, problem çözümünde yetersizlik olarak yorumlanmış ve evlilik uyumunu olumsuz olarak etkileyen bir faktör olarak değerlendirilmiştir (Özer, Cihan-Güngör,2012).

Eşler arasındaki uyumla ilgili problemler fazlalaştığında boşanma konuları ortaya çıkmaktadır (Yavuzer, 2012).

Evlilik uyumunu bozan bazı kısır döngüler olabilir. Ebeveyn-çocuk ilişkisiyle başlayan giderilmemiş ihtiyaçların ortaya çıkabilme ihtimali ve geçmişten gelen davranışlar gibi bazı noktalar vardır ve karşılıklı olarak uzaklaşma bu kısır döngülerden birisidir. Karşılıklı uzaklaşmanın içerisinde eleştiri, sevgisizlik, takdir edilmeme gibi ihtiyaçların giderilmemesi ve iletişimsizlik yer almaktadır (Torun Reid,2011).

Gottman(2014), evliliği sürdürebilmek için yedi önemli ilkedden bahseder. Birincisi; sevgi haritalarını büyütmek,yani,çiftlerin birbirlerinin dünyasıyla yakından ilgili olması,birbirlerini yakından tanımaları,ikincisi; sevgi ve hayranlığı geliştirmek, yani, çiftlerin birbirlerinin saygıya ve hayranlığa değer oldukları duygusunu taşımaları, üçüncüsü;uzaklaşmak yerine yakınlaşmak,yani, çiftlerin birbirlerine dikkat,sevgi, mizah anlayışı ve destekleri için davetiye çıkardıklarından bahseder,bunun sonucunda çiftler birbirlerine yakınlaşmaları ya da uzaklaşmayı seçmeleri,dördüncüsü; eşlerin birbirlerini etkilemelerine izin vermeleri yani, birbirlerinin bir sorun karşısında önerilerine açık olmaları ve bunuuygulayabilme becerileri, beşincisi; çözülebilir sorunları çözebilmek yani;yumuşak bir konuşmayla,onarma girişimlerinde bulunmak,kendini ve eşini yatıştırabilmek,uzlaşabilmek ve hatalara karşı hoşgörülü olabilmek ,altıncısı; kilitlenmenin üstesinden gelebilmek,yani,sorunların altında bazı zamanlarda çiftlerin kendi yaşamlarından getirdikleri hayallerinin gerçekleşmemesi ve bunun yüzeyde görünen sıkıntı veren olayların altında yer alabileceği ve sorunların kilitlenip kalabileceğini söyler,yedincisi ise; ortak anlam yaratmanın önemi yani, evlilikte ortak bir kültür geliştirmek, ortak bir anlam duygusu yaratabilmek,kendi hayalleriyle birlikte bunları çocuklarına aktarabilme duygusu gibi örnekleyerek, evliliği sürdürmenin etkili olan yollarından bahseder.

Russell (2005) ; evlilikte mutlu olmak için bazı şartların yerine getirilmesinin ihtiyaç olduğundan bahseder. Bunlar; her iki tarafında eşitlik duygusu içerisinde olması,karşılıklı serbestliklerden dolayı karışmanın olmaması, eksiksiz bir fiziksel ve zihinsel yakınlık olması ve değerler bakımından da (bir kişinin paraya değer verdiği yerde ,diğerinin sadece işe değer vermesi gibi)bir benzerliğin olmasıdır ve bütün bu şartların sağlanmasıyla da ,evliliğin iki insan arasında meydana gelebilecek en mühim bağ olduğuna inancından bahseder.

Literatürde evlilik uyumunu bozan sebepler olarak cinsiyet rolleri üzerinde de durulmuştur. Adler (2013)' e göre; Erkek ve kadın arasındaki cinsiyet rollerinin farklı olması, erkek cinsinin üstün olduğu iddiası, cinslerin arasındaki uyumu bozmaktadır.

Cinsler arasındaki ilişkilerde bu durum gerginlik yaratarak mutluluğu etkilediğinden bahsederek, uyumlu bir evliliğin az olmasını, insanların evlilik hakkındaki güç, tehlikeli tarafları olan bir şey gibi fikirlerle büyütülmesinin sonucu olarak görür. Bundan dolayı, kadınların zorla yüklenilen cinsel rolden kaçınma eğilimi göstermeleri, erkeklerinse ayrıcalıklı bir rol oynama arzuları devam ettikçe evlilikle ilgili uyumsuzlukların artacağı üzerinde durur.

Evlilik uyumunu oluşturmak içinseGottman (2014) bazı önerilerde bulunmaktadır. Samimi bir sohbet kanalında bazı şeyleri uygulayarak bunun olabileceğinden bahsetmektedir. İlk olarak;eşlerin birbirlerine karşı duygularını dile getirmesinden bahseder fakat bunun zor olduğunu, çünkü bazı kişilerin içlerinde neler olup bittiğinden emin olamadıklarını ve bu yüzden de eşlerine aktaramadıklarını söyler. Bunu da eşe aktarabilmenin, ondan yardım almanın ve ruh halini anlayabilmek için bedene odaklanılmasının faydasından bahseder. İkinci olarak; eşlerin birbirlerine kapalı uçlu sorular sormak yerine açık uçlu sorular sorarak, bu soru şeklinin konuşmayı teşvik edici olduğuna dikkat çeker. Üçüncü olarak; açık uçlu sorular sorarak konuştuğunuzda duyduklarınızı tekrar kendi kelimelerinizle tekrar ederek karşılık vermekten bahseder. Bu durum, konuşmanın anlayışlı bir şekilde yansıtılmasının sonucunda eşin daha da açılmasına öncülük edeceğini söyler. Dördüncü olarak ise; eşlerden birinin sıkıntılı olduğu durumda konu ne olursa olsun,bir öneride bulunmak yerine onun tarafında olmanın öneminden bahseder ve mantığın bu gibi durumlarda iyi bir şekilde işlemediğinden bahseder. Yani,ne olursa olsun, eşin buradaki rolünün sevdiğinin yanında olmaktan ve onun da bunu bilmesini sağlamaktan geçtiğindenbahseder.

Çiftlerin evlilikte uyumunu sağlayan noktalardan birisi de arkadaşlık ilişkileridir. Eşlerin arkadaşlarına yönelik olumlu duyguları evliliği iyi yönde de etkilemektedir. Yani, çiftler arkadaşlık ilişkileri yoluyla birbirleri arasındaki paylaşımlarının da artmasıyla çiftlerin ruh sağlığı da bu yolla olumlu yönde etkilenmektedir (Terziğlu,Şener;2008).

Terzioğlu ve Şener (2008)'in 413 evli çift üzerinde, eşlerin kendi ve eşinin arkadaşlarıyla ilişkilerinin evlilik uyumuna etkisinin incelendiği araŐtırmalarında; eşlerin kendilerinin ve eşinin de arkadaşlarıyla olan ilişkilerini yeterli görmeleri ,bu ilişkilere dair memnun olma duygularının da yükseldikçe de evlilikte uyum puanlarının yükselmesine işaret ettiğini bulmuşlardır. Diğer açıdan, kendi ve eşinin arkadaşlarıyla ilişkileriyle ilgili olarak anlaşmazlık yaşadıkça, bu durum yükseldikçe, eşlerin evlilik uyum puanları düşmektedir.

2.3.3.Evlilik Uyumunu, Bağlanma Stilleri, Çatışma Eğilimi ve Çatışma Çözüm Stilleri ile İlgili Araştırmalar:

Evlilikte çiftlerin bireysel beklentileri de devreye girmektedir. Çiftler farklı beklentilere sahip olmakla birlikte, birbirlerinin davranıŐlarına da farklı anlamlar yükleyerek birbirlerini yanlış anlayabilirler. Bunların sonucunda, çiftler kaçınılmaz olarak çatışma yaşayabilirler. Çiftlerin çatışmayı çözülmesi gereken bir problem gibi tanımlamayıp eşin hatası olarak baktıkları zaman çiftler hayal kırıklığı, öfke, piŐmanlık gibi duygular yaşayabilirler (Sungur;2009).

74 çift üzerinde yetişkin bağlanması, çiftlerin çatışma davranışları ve yakınlık ile ilişkili bir araştırma; erkeklerin hem güvenli hem de kaçınan ve kaygılı bağlanma stilleri kendilerinin ve partnerlerinin yakınlığını öngördüğünü bulmuştur. Erkekler için yakınlığın bu alanı aynı zamanda, kendilerinin ve partnerlerinin de çatışma davranışlarını da öngörür. Kadınlarda ise; güvenli ve kaçınan bağlanma stilleri kendilerinin ve partnerlerinin yakınlığını öngörür. Fakat, erkeklere göre kadınlarda, sadece duygusal yakınlık çatışma davranışını öngörür. Erkeklerde yakınlığın tüm alanları bağlanma ve çiftlerin çatışma davranışlarını belirlerken, kadınlarda ise sadece duygusal yakınlık bu davranışları belirler (Schudlich, Stettler, Stouder, Harrington, 2013).

Bağlanma stillerine göre ebeveynlerinin evlilik çatışmalarını yorumlayış tarzlarıyla ilgili olarak, 12 yaş çocukları üzerinde yapılan bir araştırmada; ebeveynlerine bağlanma düzeyi düşük yani güvensiz olarak bağlanan çocukların çatışmaları; sıklık, yoğun olma ve çözüme ulaşabilme açısından diğer yaşlıtlarına oranla olumsuz olarak algıladıkları, tehdit hissedebildikleri ve çatışma dolayısıyla da kendilerini suçlayabildiklerini göstermiştir. Ebeveynlerine bağlanma düzeyi yüksek olan çocukların ise; az tehdit hissettikleri, kendilerini suçlama eğilimlerinin daha az olması ve çatışmayı negatif olarak algılama biçimi de geliştirmediklerini göstermektedir (Sardoğan ve ark.2007).

Eşler, çatışma ve kavga olmadan, sakin bir şekilde tartışmayarak, hiçbir zaman doğru bir şekilde iletişim kuramamaktadırlar. Bununla ilgili olarak yapılan araştırmada da kadınların %33'ünde bu durumun ara sıra,%67'sinde de sürekli ve ciddi bir problem olarak görüldüğü belirlenmiştir(Özüğurlu, 2013).

Evlilik, iki yetişkin arasındaki bir anlaşma, sözleşmedir. Biyolojik yaş, duygusal yaş için yeterli olmayabilir. Kişisel olgunluğun göstergeleri, sorumluluk alabilme,farklılıklara saygı, uzlaşabilme ve iletişim becerileridir.Evlilik danışmanlığı için başvuran çiftlerin sorun tanımlarında en çok iletişimsizlik konusuyla karşılaşmaktadır(Torun Reid, 2011).

Evlilik sorunlarının hangi boyutlarda olursa olsun, çözümlenmesinde tek yolun eşlerin gerçekleştireceği iletişimle başlayacağını ve sağlıklı iletişimin kurulmadığı evliliklerde sorunların çıkması, eşleri bunalıma ve çatışmaya götürmesinin kaçınılmaz olduğundan bahseder. Evlilik, karşılıklı bir şekilde güvene dayalı olan bir iletişim bütünüdür. Karşılıklı bir şekilde güven varsa, iletişim ve etkileşim sağlam bir evlilik ilişkisine dönüşmektedir. Sağlıklı bir şekilde iletişim kurulmadığı zaman uyumlu ve doyum sağlayan bir evlilik ilişkisinden söz etmek mümkün değildir(Özüğurlu, 2013).

Yine, yükleme tarzları, bağlanma ve evlilik uyumunun incelendiği bir araştırmada; Evlilik uyumunun az olduğu kadınlarda, uygun ve problem çözücü bir stil olarak değerlendirilen nedensel yüklemeyi daha az kullanmaları, problem çözme yeteneklerinin yeterli olmadığı şeklinde değerlendirilmiştir. Evlilik uyumu yüksek erkeklerde ise ;problem çözücü bir stil olarak, nedensel yüklemeyi kullanmaları, evlilik uyumu yüksek bulunan erkeklerde problem çözme yeteneklerinin yüksek olduğu olarak açıklanmıştır (Özer, Cihan-Güngör 2012).

Bağlanma stilleriyle romantik ilişkiler arasındaki ilişkileri inceleyen çoğu çalışma, bağlanma stili ve evlilik doyumu arasında bir ilişki olduğunu söylemektedir. Uzun süreli evliliklerde,flört ilişkilerine kıyasla, eşler birbirleriyle ilgili bazı temel inançlar geliştirerek günlük yaşantıda sorun yaşamazken, yaşanan bir kriz döneminde çiftlerin bağlanma stilleri ortaya çıkabilmekte ve bu durum ilişki doyumlarını olumlu veya olumsuz anlamda etkilemektedir(Solmuş,2012).

Bağlanma stillerinin evlilik uyumuyla ilişkisi olduğu söylenmektedir (Özer,Cihan-Güngör,2012).Evlilik ile ilgili problemler yaşadıklarını söyleyen kadınların yakın ilişkilerde, kaygı ve kaçınmada yüksek puanlara sahip oldukları görülmüş ve kadınların eşlerini,daha az güvenilir,daha fazla kontrolcü,ilişki bağlamında daha uzak olarak belirttikleri görülmüştür. Kaçınan türde bağlanma stiline sahip kişiler,problemlerden ve problemlere çözüm bulmaktan da kaçınmaktadırlar.Erkeklerin bağlanma stillerinden kaçınma boyutunda anlamlı bir yükselme olduğu ve evlilikte uyum problemi yaşayan erkeklerde yakın ilişkilerde kaçınan türde bağlanma stilinigösterdikleri bulunmuştur (Erdoğan Taycan, Çepik Kuruoğlu, 2013).

Bir ilişkide tekrarlanan olumsuz duygular, ilişkiden kaynaklanmış bir sıkıntıyı veya geçmişte ortaya çıkmış duyguları çağrıştırabilir.Anne-babayla yaşanmış olan duygular ileriki ilişkilerde ortaya çıkabilir.Bireyin içinde yaşadığı duygu ve önyargılar,başka birisine aktarılabilir (Torun Reid,2011).

Bağlanma, evlilik uyumu ve çatışmalarla ilgili yapılmış araştırmalarda, bireyin içsel yaşantısı ve karşılıklı etkileşimlerin etkisinin araştırıldığı görülmektedir. Genel olarak, bağlanmada kaygı ve kaçınma yaşayan kişilerin evlilikte çatışma ve evlilik doyumlarının düşük olduğu görülmektedir. Özellikle, kaygı kaçınmaya kıyasla ilişki doyumunu daha fazla etkilemektedir(Solmuş,2012).

Evlilik konularında Seattle'da Washington Üniversitesi'nin bir laboratuvarında evli çiftler üzerinde araştırmalar yapan Gottman, başarılı olan çatışma çözümlerinin evlilikteki başarıyı yakalayamadığından bahseder. Çatışmanın olmamasının iyi olmayan bir evliliğin göstergesi olmadığından bahsederek, çatışmaların bir evlilik için olumsuz sonuç doğurabileceğinin çatışmanın içeriğindeki başka yollardan anlaşılacağından bahseder.(Gottman,Silver,2014).

Cinsiyete göre evlilik uyumuna bakıldığında; evlilik uyumu yüksek bulunan erkeklerin sorun çözebilme becerilerinin de yüksek olduğu bulunmuştur (Özer, Cihan-Güngör, 2012). Erkeklerin evliliklerinden aldıkları doyumunu belirleyen sebepler arasında; iletişimde eşlerinin dikkate almama, ciddiye almama,dinlememe,duygu ve isteklerini anlamama gibi nedenlerin evlilik doyumlarını azalttığı görülmektedir. Kadınların evlilik doyumunu ise; şiddet olaylarının sayısı, eşlerine olan duygularını ,sorunlarını açamama gibi sebepler azaltmaktadır. Geç evlenen kadınlarda ise evlilik doyumunu daha fazla görülmektedir (Eskin,2012).

Kaygılı bağlanma stiline sahip bireylerde, yakınlık arama ihtiyacının daha yoğun, eşlerin onayını arama davranışını sürekli bekleme olduğundan dolayı,eşleriyle problem yaşadıklarında daha fazla büyütme meyilli oldukları ve problemleri çözmede ise duygusal metotları tercih edebildikleri görülmektedir.Yani, kaygılı bağlanma stiline sahip kişilerin eşleriyle çatışmayı daha fazla yaşadıkları ve ilişkiden aldıkları doyumunda düşük olduğu görülmektedir. Kaçınmabağlanma stiline sahip olan bireyler kaygı bağlanma stiline sahip kişilere kıyasla evliliklerinde olumsuz durumları daha az

yaşasa da, kaçınma bağlanma stiline sahip kişiler evlilikte yaşadıkları sorunları çözme durumunda kendilerini sorunun dışında tutarak, eşlerini asıl sorunun kaynağı olarak görme eğilimi taşıdıkları ve evliliklerindeki çatışmayı sorun olarak görmediklerinden dolayı, ilişki doyumlarının kaygılı bağlanma stiline sahip eşlere kıyasla daha düşük olduğu görülebilmektedir. Kaygılı bağlanma stiline sahip kişilerin çatışma yaşadıkları durumda daha az olumlu davrandıkları, kaygıyı yüksek yaşayabildikleri ve eşlerine yönelikte saldırgan duygular hissettikleri görülmüştür. Kaçınma bağlanma stiline sahip kişilerin ise, çatışma durumunda rahatsız olmamakta, daha çok herhangi bir çatışma yokmuş gibi davrandıkları bulunmuştur (Solmuş,2012).

BÖLÜM III:

YÖNTEM VE ARAÇLAR:

3.1.ARAŞTIRMA MODELİ:

Bu araştırma, bir problem nedeniyle terapiye başvurmuş ve herhangi bir problem nedeniyle terapiye başvurmamış evli çiftlerde bağlanma stilleri, çatışma eğilimi, çatışma çözüm stillerini evlilik uyumu açısından inceleyen kesitsel ve tanımlayıcı özellikte olan bir araştırmadır.

3.2.EVREN VE ÖRNEKLEM:

Bu araştırma, İstanbul ili Anadolu yakasında Acıbadem Psikoloji ve Avrupa yakasında Psikomeradında , iki danışmanlık merkezinde yapılmıştır. Çalışma grubu olarak bu danışmanlık merkezlerine evlilik problemi sebebiyle başvuran 19 çift(38 kişi) ve evlilik problemi sebebiyle başvurmayan 18 çift (36)üzerinde uygulanmıştır. Çalışma, gönüllülük esasına uygun olarak yapılmıştır. Araştırma, Haziran 2014 ve Aralık 2015 tarihleri arasında bu yerlerde uygulanmıştır. Araştırma uygulanırken, formlar çiftlere kapalı zarf içerisinde verilmiş ve eşlerin birbirlerinin formlarına bakmamaları ve formları doldurduktan sonra zarfı kapatmaları söylenmiştir. Araştırmanın uygulamaları, hafta içi ve hafta sonu günlerde, mesai saatleri içinde gerçekleştirilmiştir.

Bağlanma stilleri, çatışma eğilimi, çatışma çözüm stillerininve evlilik uyumu üzerindeki etkisini açıklamaya çalışan bu araştırmanın evreni Marmara Bölgesi'nde, İstanbul'da Anadolu yakası ve Avrupa yakasında ki belirtilen danışmanlık merkezlerine başvurmuş, İstanbul'da yaşamakta olan, en az ilkokul mezunu, kronik bir ruhsal

hastalığı bulunmayan, kadın ve erkek evli bireyler oluşturmaktadır. Evli çiftlerden üç tanesi bazı formların sayfalarını tam doldurmadıkları için çalışmaya dahil edilmemiştir. Araştırmanın örneklemini, Marmara Bölgesi'nde yer alan İstanbul 'da yaşamakta olan ve söz edilen şartları taşıyan 74 birey oluşturmaktadır.

Araştırmada örneklemin belirlenmesinde kullanılan örneklem metodu uygun örneklemedir(ConformitySampling).Uygun örnekleme yönteminde,araştırma yapan kişinin yakınında bulunan çevrelerden örneklemini seçmesi uygulanmaktadır.

Örnekleme için seçilen, Acıbadem Psikoloji ve Psikomer danışmanlık merkezi sorumlularından araştırmanın yapılabilmesi için gerekli izinler alınmış, gerekli görüşmeler yapılarak formların uygun şekilde verilmesi için bilgilendirilmeler yapılmış ve 50'şer çift olarak, toplamda 200 birey, kontrol ve çalışma grubu şeklinde çalışma planlanmıştır.

Araştırmayı uygulamadan önce, katılan kişilere araştırmanın amaçları, verileri teslim etme süreleri, bu verilerin ne amaçla kullanılacağı hakkında bilgi verilerek, araştırmaya gönüllülük esasına göre katılıp katılmak istemedikleri sorulmuştur. Verileri toplama tarihlerinde danışmanlık merkezlerine gelen katılımcı sayısının az olması ve katılmak istemeyen çiftlerin, ya da eşlerden birinin katılmak istememesinden dolayı hedeflenen sayı (200 birey) olmayıp sadece 74 bireye(37 çift) ulaşılabilmektedir.

Araştırmanın örneklemini bu merkezlerde bulunan kişilerden gönüllülük esasına göre meydana getirilmiştir. Araştırmaya dahil edilen kişilerin cinsiyet, yaş, eğitim ve diğer açılardan nitelikli ve homojen bir dağılım göstermesine dikkat edilmiştir. Bunun sonuçlar açısından,sonuçların güvenli değerlendirilmesi yönünden önemi olmaktadır.

Sonuç olarak; yapılan araştırmanın verileri, araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul etmiş ,veri toplama aracının yönergelerini takip ederek eksiksiz yanıtlayan 74 bireyden oluşmaktadır. Katılımcılar, Acıbadem Psikoloji ve Psikomer danışmanlık merkezine evliliklerinde yaşadıkları bir sorun nedeniyle başvurmuş çiftler (38 birey-19 çift) ve evliliklerinde bir problemi olduğunu belirtmemiş çiftlerin (36 birey-18 çift) katılımıyla uygulanmıştır.

3.3.VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Bu araştırmada veri toplama aracı olarak 5 farklı form kullanılmıştır.

3.3.1.BİLGİ FORMU(ANKET):

Araştırmada kullanılmak için oluşturulan iki çeşit bilgi formu bulunmaktadır. Formlar 15 sorudan oluşmaktadır. Bir problem nedeniyle terapiye başvuran çiftlere verilen formda ‘başvuru nedeniniz nedir?’ sorusu sorulmakta, terapiye başvurmeyan çiftlere verilen formda ise ‘evliliğinizdeki problemler nedir?’ sorusu sorulmaktadır. Her iki formda da, formun ilk sayfasında araştırmanın neden yapıldığı, uygulamanın nasıl yapılacağı, bilimsel bir çalışma olduğuna dair bilgileri içeren ve form uygulayıcılarının bilgilerinin gizli tutulacağına dair bilgiler yer almaktadır. Formda, demografik bilgiler, eğitim düzeyi, evlilik süresi ve diğer bilgiler yer almaktadır (Bknz.Ek 1ve Ek 2).

3.3.2.YAKIN İLİŞKİLERDE YAŞANTILAR ENVANTERİ-II (YIYE-II):

Yetişkin bağlanma stilleriyle ilgili çalışmalar yaklaşık 1980 yıllarında ortaya çıkmaya başlamıştır. Bu çalışmalarla birlikte, yetişkinlerin bağlanma stillerini sınıflandırmış olan Ainsworth, Blehar, Waters ve Wall’unsınıflandırmış oldukları; güvenli, kaygılı, kaçınan temelinde ayırmış olan ve sonuçtaiki başlıca ölçüm yöntemi

bunların ışığında meydana gelmiştir.Birincisi,klinik psikolojide de kullanılan görüşmeye dayalı olan ölçümdür.Bunun adı ‘ Yetişkin Bağlanma Görüşmesi’ (YBG; AdultAttachmentInterview)’dir. Yine bağlanma stillerini ölçerken kullanılan ikinci yöntemde; sosyal psikoloji çalışmalarında kullanılmakta olan,öz bildirim vasıtasıyla yapılan ölçümdür.(Günaydın ve ark,2005)

Yetişkin bağlanmasında temel boyutları belirlemek için Brennan, Clark,Shaver(1998),sık kullanılan bağlanma ölçeklerini toplamış ve meydana gelen 323 maddeli bir ölçeğe faktör analizini uygulamışlardır.Bu analizin sonucunda ise,yetişkin bağlanma davranışlarının ‘bağlanmaya ilişkin kaygı’ ,ve ‘bağlanmaya ilişkin kaçınma’ olarak iki boyutta tanımlanabileceğini söylemişlerdir ve bu çalışmanın akabinde,Brennan ve arkadaşları,bu iki boyutun da 18 maddeyle ölçülebildiği yeni bir ölçek olan Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri’ni(YIYE; Experiences in Close Relationships Inventory) meydana getirmişlerdir.Fraley, Waller ve Brennan (2000) tarafından geliştirilen YIYE-II ise,Brennan, Clark ve Shaver’ ın (1998)daha önceki çalışmalarında geliştirmiş oldukları Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri I’ in yeniden gözden geçirilmesiyle oluşturulmuştur. Fraley ve arkadaşları (2000), oluşturmuş oldukları madde havuzundaki maddeleri Madde Tepki Kuramına göre sınımışlar ve ölçeğin ölçme gücünün yüksek olduğu maddelerin ölçekte olmasına dikkat etmişlerdir.Madde tepki kuramı,ölçüm duyarlılığının ölçülen özelliğin farklı olan değerleri için farklı düzeylerde de olabileceğini söyler.Bu yönüyle,bu kuram temelinde meydana getirilmiş bağlanma ölçeğinin daha yüksek ölçüm duyarlılığına sahip olduğu ve ölçülen bağlanma stillerinin sürekli,istikrarlı olması gibi önemli konularda daha güvenilir sonuçlar alınabileceği söylenmiştir.Yine,Fraley ve arkadaşları (2000),madde tepki kuramını göz önünde bulundurarak yapmış oldukları analizde,en yüksek ayırt etme değerine sahip bulunan 18 kaygı ve 18 kaçınma maddesini bularak YIYE-II’yi meydana getirmişlerdir.Bu yeni ölçekte; 18 kaçınma maddesinden 13 tanesi ve 18 kaygı maddesinden 6’sı YIYE ölçeğiyle ortak,diğer 17 maddeyse YIYE ölçeğinden farklı olarak meydana gelmiştir.Ayrıca,simülasyon analizleriyle, YIYE-II’nin sık kullanılan bağlanma ölçeklerine kıyasla daha yüksek olarak ölçüm duyarlılığı gösterdiğini söylemişlerdir. (Günaydın ve ark. akt.Fraley ve ark.,2000)

YIYE-II, 18 sorusu bağlanma kaygısını ve 18 sorusu da bağlanma kaçınmasını ölçen, toplamda 36 sorudan oluşmaktadır.YIYE-II'nin Türkçe'ye uyarlanma konusunda, Selçuk,Günaydın,Sümer ve Uysal (2005) tarafından çalışılmıştır. Bu ölçek, Ortadoğu Teknik Üniversitesi'nde okumakta olan 256 lisans öğrencisine, ölçeği Türkiye'deki bağlanma konusunda araştırma yapan kişilerin kullanması ve ölçeğin Türk örnekleme üzerinde ne oranda temsil edilebildiği,alt boyutlarının iç tutarlılıkları ve test tekrar test güvenirliklerinin incelenmesi amacıyla uygulanmıştır.

3.3.3.ÇATIŞMA EĞİLİMİ ÖLÇEĞİ(ÇEÖ):

Dökmen (1986), tarafından Harary ve Batell'in (1981), iletişim çatışması sınıflaması göz önünde bulundurularak, likert olarak hazırlanmış bir ölçektir. Harary ve Batell (1981), iletişim çatışmasını sınıflandırmış ve bu sınıflandırma iki çatı altında (yönelim ve kapsam) incelenerek oluşturulmuştur. Ölçek, bireylerin iletişim çatışmasına girme eğilimini ölçmektedir. Yönelim çatışmalarında; iki kişinin arasında ,kendilerinden kaynaklanan sebeplerden meydana gelen çatışmalar incelenmektedir. Bunların içinde; aktif, pasif ve varoluş çatışmaları olarak sınıflandırılmaktadır. Kapsam çatışmalarında; bireylerin kendilerinden dolayı olmayan, birbirleri arasında iletmeye çalışılan mesajın kapsamından dolayı ortaya çıkan çatışmalardır. Bunların içinde; tümünden reddetme, önyargılı çatışma ve yoğunluk çatışmaları bulunmaktadır. Ek olarak, Harary ve Batell'in (1981), karma çatışmalar adını verdikleri, yönelim ve kapsam çatışmalarının karışımından meydana gelen, aktif-önyargılı çatışma ve pasif-tümünden reddetme bulunmaktadır. Bu çatışmalara iki tane daha eklenmiştir. Bunlar; insancıl yaklaşım ve kişisel özelliklerdir.

Ölçeğin 10 alt boyutu bulunmaktadır. Olumlu ifade içeren maddelere verilen 'tamamen aykırı' yanıtına '1' puan, diğerlerine ise sırasıyla 'oldukça aykırı' yanıtına '2', 'kararsızım' yanıtına '3', 'oldukça uygun' yanıtına '4' ve 'tamamen uygun' yanıtına '5' puan verilir. Olumsuz ifadeleri içeren maddeler için bu puanlama ters yönde yapılır. Olumlu ifadeleri içeren maddelerden elde edilen puanların yüksekliği çatışma eğiliminin yüksek olduğunu gösterir.

Ölçeğin 14 gün arayla uygulanan Pearson Momentler Çarpımı Korelasyonuyla hesaplanmış test tekrar test güvenilirliği .89 olarak bulunmuştur. Ölçüt bağımlılığı geçerliliği ise; korelasyonlar, .64 ile .88 arasındadır.

3.3.4.ÇATIŞMA ÇÖZÜM STİLLERİ ÖLÇEĞİ(ÇÇSÖ):

Çatışma Çözüm Stilleri Ölçeği (ÇÇSÖ), çatışma çözüm stillerini ölçmek için Özen(2006) tarafından geliştirilmiş likert tipi bir ölçek olup çiftler üzerinde uygulanmaktadır. Ölçek, altı basamaklı dereceleme yöntemiyle 25 maddeden meydana gelmektedir. Ölçek, olumlu (positive), olumsuz (negative), itaat(subordination),geri çekilme (retreat) çatışma çözüm stilleri olarak dört çatışma çözüm stilini ölçmek için kullanılmaktadır.Olumlu çatışma çözme stili olarak altı madde,olumsuz çatışma çözme stili olarak yedi madde,geri çekilme çatışma çözme stili olarak altı madde,itaat çatışma çözme stili olarak altı maddeden meydana gelen alt boyutları içermektedir.Çatışma Çözüm Stilleri Ölçeği,toplamda puan vermemektedir.Alt ölçeklerin puanlarına bakılarak yorumlama yapılmaktadır.Ölçeğin alt boyutlarından elde edilen puanların yüksek olması,alt boyutu meydana getiren çatışma çözme stilinin kullanımının fazlaştığını göstermektedir.Alt boyutlardan elde edilen puanların düşük olması ise alt boyutu meydana getiren çatışma çözme stilinin kullanımının az olduğuna işaret etmektedir.(Özen,2006).

Çatışma Çözüm Stilleri ile ilgili yapılan araştırmanın sonuçları,ölçeğin yüksek madde yüklemeleriyle (minimum .54) yüksek yapı geçerliğine,anlamli korelasyonlarla yüksek ölçüt geçerliğine,yüksek bölünmüş yarı test güvenilirliğine ve yüksek iç tutarlılığa sahip olduğuna işaret etmektedir.Ölçeğin alt boyutları olan; olumlu,olumsuz,geri çekilme,itaat boyutları için Cronbach Alpha iç tutarlık kat sayıları sırasıyla.77 , .81, .75, .80 olarak bulunmuş ve korelasyonları.20'den yüksektir.Sonuç olarak,Özen(2006) tarafından geliştirilmiş olan geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları sonucunda ölçeğin geçerli ve güvenilir olduğu belirtilmiştir.

3.3.5.EVLİLİK UYUM ÖLÇEĞİ(EUÖ):

Locke ve Wallace (1959) tarafından geliştirilen Evlilikte Uyum Ölçeği (MaritalAdjustmentScale), Hunt (1978) yılında yeni bir puanlama geliştirmiştir. Sonra ise, Freeston ve Plechaty (1997),ölçekle ilgili olarak tekrar EUÖ' yü değerlendirmiştir. Bunun sonucunda puanlar uyumsuzluktan uyumluluğa doğru artış göstermektedir. En düşük uyum puanı 2,en yüksek 58,kesme puanı ise 43'tür.İç tutarlılık katsayısı ise .90'dır.

Türkiye'de ise, geçerlik ve güvenilirlik çalışması, Tutarel-Kışlak(1999) tarafından yapılmış ve EUÖ' nün güvenilirliğine ilişkin bulgular yeterli olarak bulunmuştur. İç tutarlılık katsayısı orijinal ölçeğe yakın seviyede ve iki yarım test güvenilirliği de ölçeğin Türk örneklemin de de uygulanabileceğine işaret etmektedir. Faktör analizi neticesinde, birinci faktör 'Anlaşma' (ilk 9 madde) ve ikinci faktör (son 6 madde) 'Tarz' ileiki faktörlü yapı doğrulanmıştır. Anlaşma alt ölçeğindeki puanların yüksekliği; kişinin evlilik yaşantısında arkadaşlar,aile,ekonomik ve cinsel konularda eşiyile anlaşma oranınının yüksekliğine işaret etmektedir.Her iki faktör de ayrı altölçekler şeklinde ele alınmaktadır.Ölçeğin puanlamasında Freeston ve Plechaty (1997)' nin sistemi daha uygun bulunmuştur. Böylece, toplam puan 58,kesme noktası 43 olarak ele alınmaktadır. Toplamda puanın yüksek olması evlilik uyumunun da yüksek olmasına işaret etmektedir. Kesme noktası olan 43 puandan az puan alındığında ise uyumsuz, bundan yüksek puan alındığında ise uyumlu evlilik olarak nitelendirilmektedir.

3.4. VERİLERİN İSTATİSTİKSEL ANALİZİ

Veriler değerlendirilirken tanımlayıcı istatistiksel metotlar (frekans, yüzde, ortalama, standart sapma, minimum, maksimum) kullanıldı.

Araştırmada yer alan ölçeklerinin demografik değişkenlere göre farklılık gösterip göstermediğini incelemek için yapılacak testlerde hangi analizlerin uygulanacağını belirlemek için yapılan grafiksel gösterimler kullanıldı. Anket güvenilirliği için Cronbach's Alpha katsayısı kullanıldı. Gruplar arasındaki farklılıklar verinin normal dağılıma uygunluk gösterdiğinde t test, göstermediğinde Kruskal Wallis H test, Mann Whitney U test ilişkileri belirlemek için Spearmanrho ve Pearsonkorelasyon katsayısı kullanıldı. Lojistik regresyon analizi uygulandı. Elde edilen bulgular %95 güven aralığında ve %5 anlamlılık düzeyinde değerlendirildi. SPSS 10.0 ve Microsoft Excel kullanıldı

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

4.1. GENEL BİLGİ FORMU

Çiftlerin cinsiyeti, eğitim durumu, çalışma durumu, meslek, başvuru nedeni, nasıl tanıştıkları, evlenme kararını ne kadar sürede aldıkları, tanışmalarından evlenmelerine kadar geçen süre, evlilik süreleri, çocuğunun sayısı ve cinsiyeti, eşi ile yaş farkı, evlerinde yaşayan diğer aile ferdi ve kimliği, ana-babanızın evlilik problemleri, madde kullanımı, kronik rahatsızlıklarını belirlemeye yönelik 15 soru vardır.

Genel Bilgi Formuna göre katılımcıların yaşları 35.9 ± 9.4 aralığında dağılmaktadır. 37 erkek ve 37 kadın, en fazla 35 (%49.30) üniversite mezunu, en az 2 (%2.82) doktora mezunu ve 55 (%76.39) kişi çalışmakta 17 (%23.61) kişi çalışmamaktadır. Araştırmanın genel bilgi sorularına çalışma gruplarına göre verdikleri cevapların dağılımı Tablo 4.1'dir.

Tablo 4.1. Demografik Özelliklerin Katılımcılara Göre Dağılımı

Değişken	Değişken/	Kontrol	Çalışma	Toplam
		(n=36)	(n=38)	
		n - %	n - %	n
Genel		36 - %48.6	38 - %51.4	74
Cinsiyet	Erkek	18 - %48.65	19 - %51.35	37
	Kadın	18 - %48.65	19 - %51.35	37
Eğitim Durumu	İlkokul	6 - %100	0 - %0	6
	Ortaokul	2 - %50	2 - %50	4
	Lise	7 - %50	7 - %50	14
	Üniversite	16 - %45.71	19 - %54.29	35
	Yüksek Lisans	5 - %50	5 - %50	10
	Doktora	0 - %0	2 - %100	2
	Çalışma Durumu	Evet	25 - %45.45	30 - %54.55
Hayır		11 - %64.71	6 - %35.29	17

Tablo 4.1. Demografik Özelliklerin Katılımcılara Göre Dağılımı (Devam)

Değişken	Kontrol	Çalışma	Toplam
	(n=36)	(n=38)	
	$\bar{x} \pm SD$	$\bar{x} \pm SD$	$\bar{x} \pm SD$
Yaş	38.61±11.95	33.42±5.28	35.9±9.4

Genel Bilgi Formundaki “evliliğinizdeki problem/problemler nedir?” sorusuna çalışma grubu oluşturan bir çift cevap vermemiştir. Çalışma grubundaki iki erkek katılımcı başvurma nedenlerini belirtmemiştir. Katılımcıların hiçbiri tek başına cinsel problem nedenini işaretlememiştir. 12 katılımcı evliliklerinde problem olmadığını işaretlemiştir. En düşük değer 2 katılımcı ile ekonomik problem ve en yüksek değer 25 katılımcı ile iletişim problemi olarak görülmüştür. Araştırmada, katılımcıların evlilik problemi sorusuna verdikleri cevapların gruplara ve başvuru nedenlerine göre toplam dağılımı Tablo 4.2 dedir.

Tablo 4.2. Başvuru Nedenlerine Göre Dağılımı

Başvuru	Kontrol	Çalışma	Toplam
	n - %	n - %	n
Problemsiz - Yok	8 - %66.67	2 - %16.67	12
İletişim Prob.	11 - %44	14 - %56	25
Evlilik dışı Prob.	2 - %100	0 - %0	2
Büyük Aile Prob.	4 - %80	1 - %20	5
Ekonomik Prob.	1 - %100	0 - %0	1
Cinsel Prob.	-	-	0
Diğer	3 - %100	0 - %0	3
İletişim/Geniş Aile Prob.	0 - %0	13 - %100	13
İletişim/Ekonomik Prob.	4 - %100	0 - %0	4
İletişim/Cinsel Prob.	0 - %0	2 - %100	2
Geniş Aile/Cinsel Prob.	0 - %0	1 - %100	1
İletişim/ Büyük Aile/ Ekonomik Prob.	0 - %0	1 - %100	1
İletişim/ Büyük Aile/ Cinsel Prob.	1 - %100	0 - %0	1
İletişim/ Büyük Aile/ Diğer Prob.	0 - %0	2 - %100	2
İletişim/ Ekonomik/ Cinsel Prob.	1 - %100	0 - %0	1
İletişim/ Evlilik Dışı/Cinsel/Diğer Prob.	1 - %100	0 - %0	1

Katılımcıların eşleri ile nasıl tanıştıkları ile ilgili olarak; en yüksek değer 17 katılımcı (%23.6) ile kendi arkadaşı, görücü usulü ve arkadaşlarının aracılığı ile tanışma şeklinde, en düşük değer ise, 5 katılımcı (%6.94) ile diğer (akrabası vb.) tanışma şeklindedir. Katılımcıların tanışma çeşitlerine ve evlenme durumlarına göre dağılımı Tablo 4.3 dedir.

Katılımcılar; “Evlenme kararını ne kadar sürede aldınız?” sorusuna 9 ± 13.11 ay, “Tanışmanızdan evlenmenize kadar geçen süre?” sorusuna 21.19 ± 22.78 ay “Kaç yıldır evlisiniz?” sorusuna 11.51 ± 10.24 yıl ve “Eşinizle arasındaki yaş farkı?” sorusuna 3.3 ± 3.33 yıl olarak yanıt vermişlerdir.

Tablo 4.3. Katılımcıların Evlenme Durumlarına Göre Dağılımı

Değişken	Değişken/ İstatistiksel Metod	Kontrol	Çalışma	Toplam
		n - %	n - %	n
Nasıl tanıştınız?	Görücü Usulü	7 - %41.18	10 - %58.82	17
	Arkadaşlarım	11 - %64.71	6 - %35.29	17
	İnternet	2 - %25	6 - %75	8
	Arkadaşımdı (n - %)	1 - %25	3 - %75	4
	İşyerinde(n - %)	11 - %64.71	6 - %35.29	17
	Okulda(n - %)	0 - %0	4 - %100	4
	Diğer(n - %)	4 - %80	1 - %20	5
		$\bar{x} \pm SD$	$\bar{x} \pm SD$	$\bar{x} \pm SD$
	Evlenme kararını ne kadar sürede aldınız?	9.27 ± 16.49	8.75 ± 9.23	9 ± 13.11
	Tanışmanızdan evlenmenize kadar geçen süre?	18.38 ± 16.64	23.83 ± 27.33	21.19 ± 22.78
	Kaç yıldır evlisiniz?	14.83 ± 11.98	8.19 ± 6.82	11.51 ± 10.24
	Eşinizle arasındaki yaş farkı?	3.86 ± 4.08	2.71 ± 2.23	3.3 ± 3.33

Katılımcıların çocuk sayısı ile ilgili olarak; en düşük değer 6 katılımcı (%0.8) ile çocukları yok ve en yüksek değer 34 katılımcı (%44) ile 1 çocuk sahibi şeklindedir. Çocuk cinsiyetleri incelendiğinde, 53 (%49) erkek ve 55 (%51) kız şeklinde dağılmaktadır. 10 (%14) çiftin yanında diğer aile ferdi kalmaktadır. Katılımcıların çocuk ve beraber yaşadıkları aile fertlerine göre dağılımı Tablo 4.4'dir

Tablo 4.4. Çocuk Durumu ve Beraberlerinde Yaşayan aile Fertlerine Göre Dağılım

Değişken	Değişken/ İstatistiksel Metod	Kontrol	Çalışma	Toplam
		n - %	n - %	n
Kaç çocuğunuz var	Yok	0 - %0	6 - %100	6
	1	14 - %41.18	20 - %58.82	34
	2	14 - %63.64	8 - %36.36	22
	3	8 - %80	2 - %20	10
Çocuklarınızın Cinsiyeti	Yok	0 - %0	6 - %100	6
	Erkek	4 - %40	6 - %60	10
	Kız	10 - %41.67	14 - %58.33	24
	2 Erkek	5 - %71.43	2 - %28.57	7
	2 Kız	0 - %0	2 - %100	2
	Kız-Erkek	9 - %69.23	4 - %30.77	13
	2 Erkek 1 Kız	8 - %100	0 - %0	8
	3 Kız	0 - %0	2 - %100	2
Evinizde yaşayan diğer aile ferdi	Evet	4 / %40	6 / %60	10
	Hayır	32 / %50	32 %50	64

4.2. EVLİLİKTE UYUM ÖLÇEĞİ

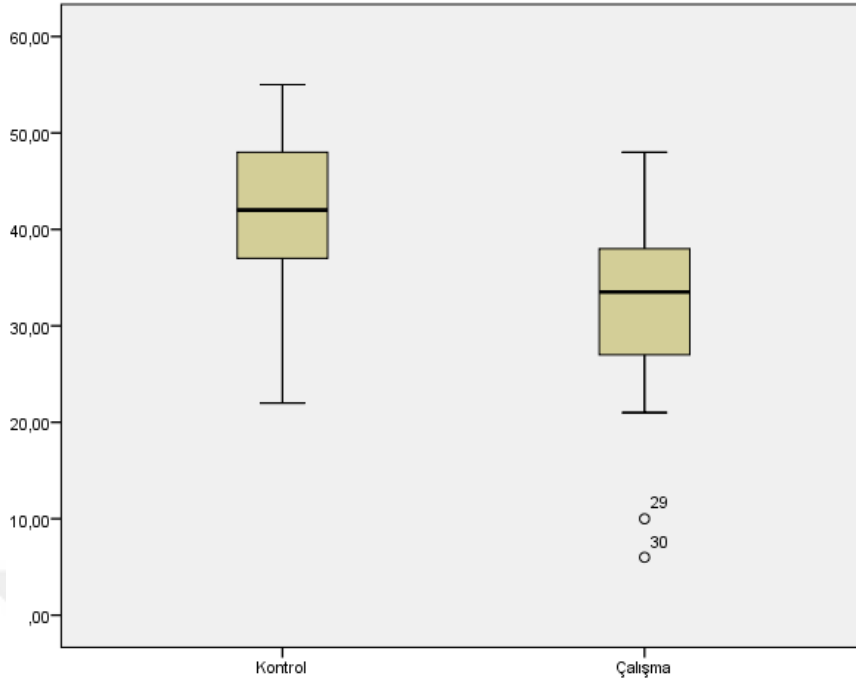
Evliliğin niteliğini ölçen 15 maddelik bir ölçektir. 1. madde; 0.1.2.3.4.5.6 puan, 2 ile 9 arası maddeler 5.4.3.2.1 puan, 10. madde 0.1.2 puan, 11. madde anlaşmazlık 0 puan, dışarıda bir şeyler yapmak 1 puan, evde oturmak 2 puan, 13. madde 0.1.2.3 puan, 14. madde 2.1.0 puan ve 15. madde 0.1.2.2 puan olarak puanlanmış, 15 sorunun toplam puanı hesaplanmıştır. Evlilikte uyum ölçeğinin likert tipi ölçeğe uygun olan 1 ile 9 madde arası güvenilirlik katsayısı (Cronbach's Alpha) 0.85 olarak hesaplandı.

Evlilik uyum ölçeği puanı kontrol grubu 41.78 ± 7.73 ve çalışma grubu 32.21 ± 8.80 olarak dağılmaktadır. Evlilik uyum ölçeği puanının çalışma grubu 32.21 ± 8.8 ortalamasının kontrol grubu 41.78 ± 7.73 ortalamasından düşük olması istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p < 0.0001$). Cinsiyeti erkek ve kadın olan katılımcıların evlilik uyum ölçeği kontrol ve çalışma grubundaki farkı istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (sırası ile $p = 0.001$; $p = 0.003$).

Evlilik uyum ölçeği kontrol grubu kadın katılımcıların puanının, erkek katılımcılardan düşük olması istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p = 0.328$). Evlilik uyum ölçeği çalışma grubu kadın katılımcıların puanının erkek katılımcılardan çok yakın olması istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p = 0.885$). Evlilikte uyum ölçeği dağılımı Tablo 4.5 ve grafiksel gösterim Şekil 4.1'dir.

Tablo 4.5. Evlilikte Uyum Ölçeği Dağılımı

	Kontrol	Çalışma	İstatistiksel Sonuç	Toplam
Evlilikte Uyum Ölçeği	41.78 ± 7.73	32.21 ± 8.8	$t = 4.960$; $p = 0.0001$	36.86 ± 9.54
EVO	Erkek	43.06 ± 8.26	$t = 3.791$; $p = ,001$	37.59 ± 9.99
	Kadın	40.5 ± 7.16	$t = 3.156$; $p = 0.003$	36.14 ± 9.15
İstatistik S.	$t = 0.992$; $p = 0.328$	$t = 0.146$; $p = 0.885$		

Şekil 4.1. Evlilikte Uyum Ölçeği Grafikselsel Dağılım

Evlilikte uyum ölçeği açısından çiftlerin puanlarının uyumu değerlendirildiğinde toplam ($r=0.68$; $p=0.0001$), kontrol grubu ($r=0.62$; $p=0.02$) ve çalışma grubu ($r=0.49$; $p=0.035$) çiftlerinin uyumu istatistiksel olarak anlamlı ilişkili bulunmuştur. Uyuma ilişkin Tablo 4.6'dadır.

Tablo 4.6. EUÖ Açısından Çiftlerin Uyumunun İstatistiksel Değerlendirilmesi

EUÖ Çiftlerin Uyum	Genel	Kontrol	Çalışma
r	0.68	0.62	0.49
p	0.0001	0.002	0.035

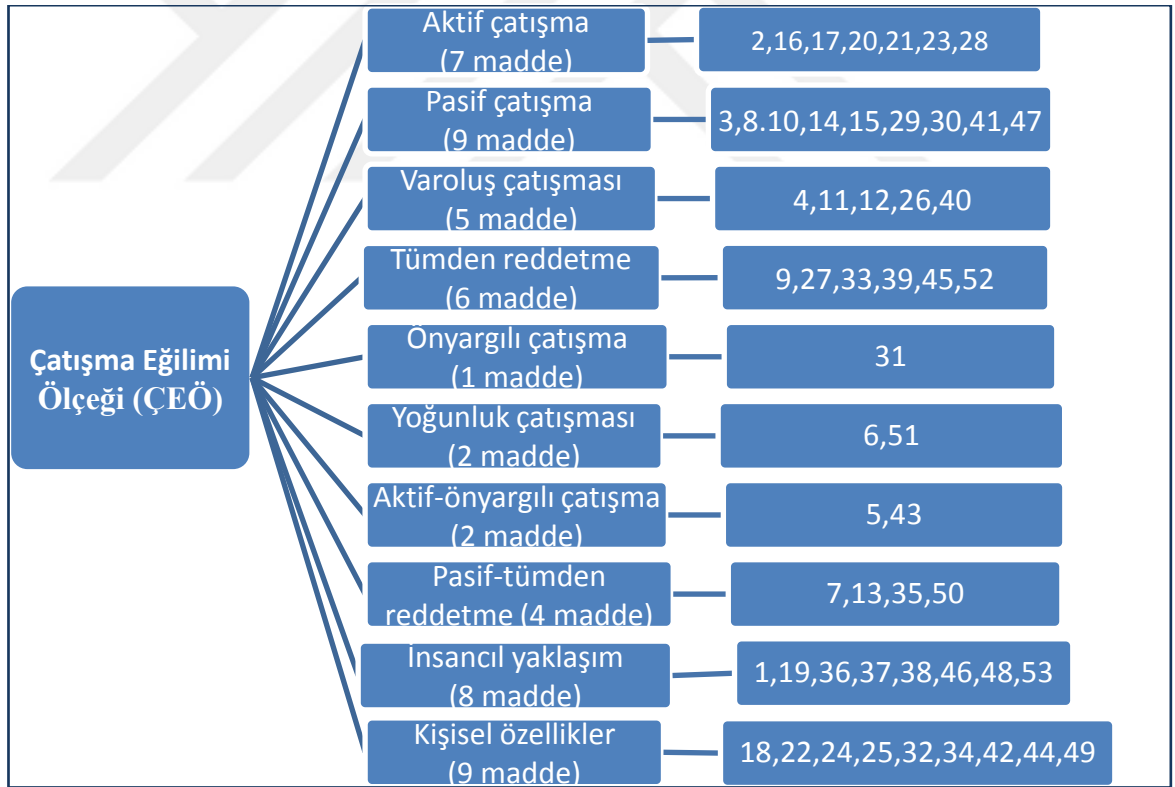
Evlilikte uyum ölçeği çiftlerin sorun yaşamasını % 68.9 oranında açıklamaktadır ve istatistiksel olarak anlamlı bir ölçektir (HosmerLemeshow test; $p=0.599$). Çalışma grubunda kontrol grubuna göre evlilikte uyum ölçeği puanının istatistiksel olarak anlamlı 0.85 oranında azalma riski olduğu bulunmuştur ($\text{Exp}(B)=0.857$; $p=0.00001$). Yapılan lojistik regresyon analizi sonucu Tablo 4.7 dedir.

Tablo 4.7.Çalışma İle Kontrol Grubunun EUÖ Analizi

	B	S.E.	Wald	Sig.	Exp(B)	95% C.I.for EXP(B)	
						Lower	Upper
EUO	-0.155	0.041	14.373	0.0001	0.857	0.791	0.928

4.3. ÇATIŞMA EĞİLİMİ ÖLÇEĞİ

Bireylerin iletişim becerileri ve iletişimde karşılaştıkları sorunları ölçmektedir. Ölçek 31 olumlu, 22 olumsuz olmak üzere toplam 53 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin 10 alt boyutu bulunmaktadır. Olumlu ifade içeren maddelere verilen ‘tamamen aykırı’ yanıtına ‘1’ puan, diğerlerine ise sırasıyla ‘oldukça aykırı’ yanıtına ‘2’, ‘kararsızım’ yanıtına ‘3’, ‘oldukça uygun’ yanıtına ‘4’ ve ‘tamamen uygun’ yanıtına ‘5’ puan verilir. Olumsuz ifadeleri içeren maddeler için bu puanlama ters yönde yapılır. Olumlu ifadeleri içeren maddelerden elde edilen puanların yüksekliği çatışma eğiliminin yüksek olduğunu gösterir. Ölçeğin alt boyutlarının madde dağılımı Şekil 4.2’de görülmektedir. Çatışma eğilimi ölçeğinin 1 ile 9 madde arası güvenilirlik katsayısı (Cronbach's Alpha) 0.87 olarak hesaplanmıştır.

Şekil 4.2 ÇEÖ için alt Boyutlar ve madde karşılıkları

Çatışma eğilimi ölçeğinin toplam puanına göre kontrol grubu ortalaması 139.89±25.73 çalışma grubu 144.87±24.56 ortalamasından düşüktür fakat bu fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır (p=0.23).

Aktif çatışma puanı kontrol grubu ortalaması 17±5.1 çalışma grubu 17.74±3.82 ortalamasından yüksektir fakat bu fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır (p=0.45)

Pasif çatışma puanı kontrol grubu ortalaması 27±6.49 çalışma grubu 26.13±5.09 ortalamasından düşüktür fakat bu fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır (p=0.64).

Varoluş çatışması puanı kontrol grubu ortalaması 15.25±2.83 çalışma grubu 15.42±3.96 ortalamasından düşüktür fakat bu fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır (p=0.73).

Tümden reddetme puanı kontrol grubu ortalaması 17.28±5.05 çalışma grubu 18±3.54 ortalamasından düşüktür fakat bu fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır (p=0.89)

Önyargılı çatışma puanı kontrol grubu ortalaması 3.71±1.05 çalışma grubu 3.33±1.01 ortalamasından yüksektir fakat bu fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır (p=0.13)

Yoğunluk çatışması puanı kontrol grubu ortalaması 5.67±1.37 çalışma grubu 5.24±1.42 ortalamasından yüksektir fakat bu fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır (p=0.28)

Aktif-önyargılı çatışma puanı kontrol grubu ortalaması 4.53±2.13 çalışma grubu 6.24±1.81 ortalamasından yüksektir fakat bu fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır (p=0.0001).

Pasif-tümden reddetme puanı kontrol grubu ortalaması 11.86±3.33 çalışma grubu 11.95±3.56 ortalamasından düşüktür fakat bu fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır (p=0.77)

İnsancıl yaklaşım puanı kontrol grubu ortalaması 19.03±4.92 çalışma grubu 19±4.86 ortalamasından yüksektir fakat bu fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır (p=0.9)

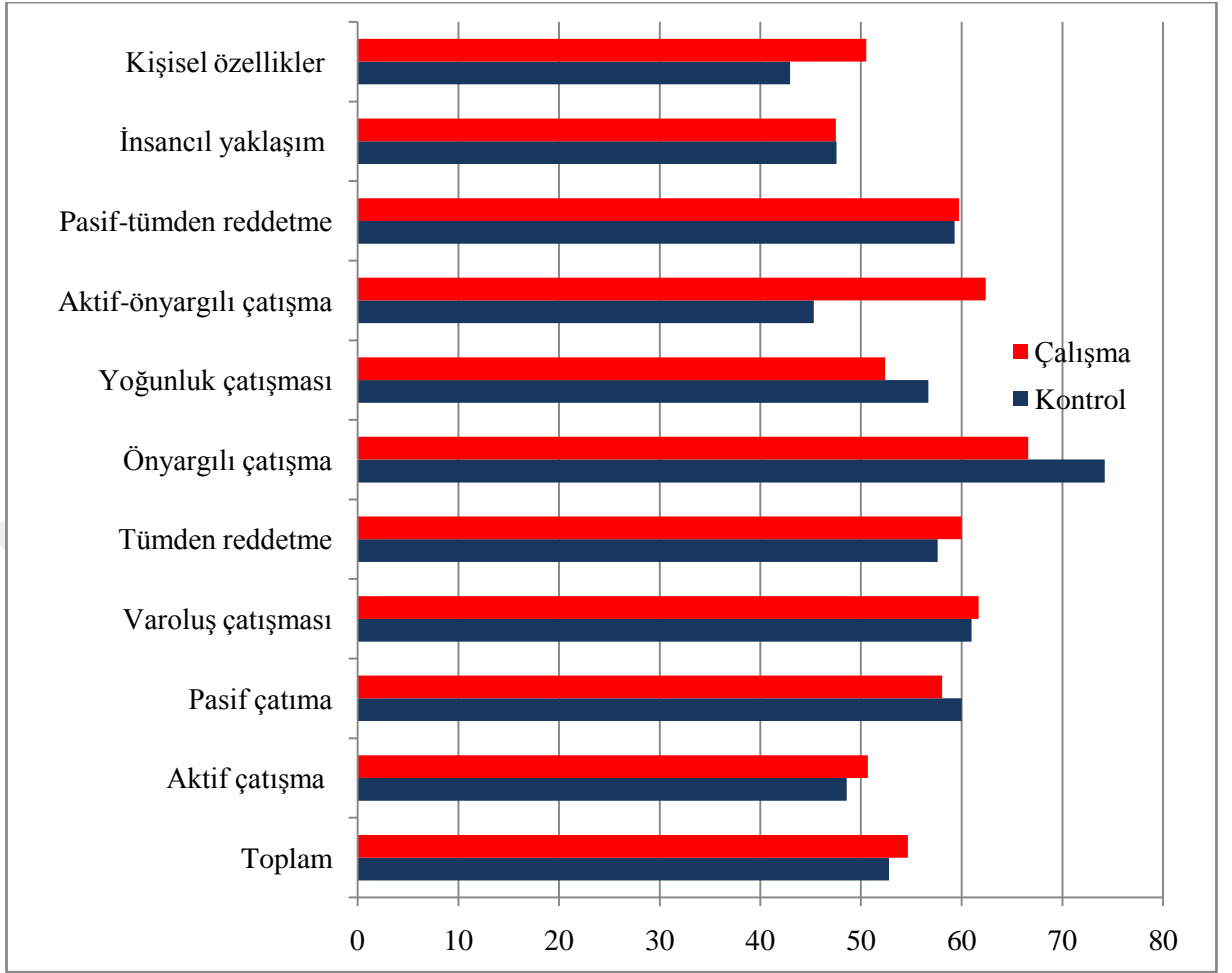
Kişisel özellikler puanı kontrol grubu ortalaması 19.33±5.86 çalışma grubu 22.74±5.71 ortalamasından düşüktür ve bu fark istatistiksel olarak anlamlı bulundu (p=0.01).Çatışma eğilimi ölçeği dağılımı Tablo 4.8 dedir.

Tablo 4.8 Çatışma Eğilimi Ölçeği Dağılımı

	Kontrol	Çalışma	İstatistiksel Sonuç	Toplam
Toplam	139.89±25.73	144.87±24.56	U=573;p=0.23↑	142.45±25.09
Aktif çatışma	17±5.1	17.74±3.82	U=614;p=0.45↑	17.38±4.47
Pasif çatıma	27±6.49	26.13±5.09	U=641;p=0.64	26.55±5.79
Varoluş çatışması	15.25±2.83	15.42±3.96	U=652;p=0.73↑	15.34±3.44
Tümden reddetme	17.28±5.05	18±3.54	U=671;p=0.89↑	17.65±4.32
Önyargılı çatışma	3.71±1.05	3.33±1.01	U=504;p=0.13	3.52±1.04
Yoğunluk çatışması	5.67±1.37	5.24±1.42	U=588;p=0.28	5.45±1.41
Aktif-önyargılı çatışma	4.53±2.13	6.24±1.81	U=355;p=0.001↑*	5.41±2.14
Pasif-tümden reddetme	11.86±3.33	11.95±3.56	U=657;p=0.77↑	11.91±3.43
İnsancıl yaklaşım	19.03±4.92	19±4.86	U=673;p=0.9	19.01±4.86
Kişisel özellikler	19.33±5.86	22.74±5.71	U=453;p=0.01↑*	21.08±5.99

↑: Çalışma grubu ortalama puanı kontrol grubundan yüksek. *:İstatistiksel anlamlı.

ÇEÖ genel ve alt boyutlarından, çalışma ve kontrol grubu katılımcılarının alabileceği en yüksek puan hesaplandı. En yüksek puandan yüzde değişim miktarlarının grafiği Şekil 43 de verilmiştir. Örneğin, aktif çatışma alt boyutu 7 maddeden oluşmaktadır ve beşi likert tipi ölçek kullanıldığı için en yüksek puan 35 dir, kontrol grubu ortalama puanı 17. yüzde değişimi % 48.57 ve çalışma grubu 17.74. yüzde değişimi % 50.69 olarak hesaplanmıştır. En yüksek puan, en yakın kontrol grubu ön yargılı alt boyutunda ve en düşük puan, çalışma grubu aktif ön yargılı çatışma alt boyutunda bulundu.

Şekil 4.3 ÇEÖ ve Alt Testlerinin Yüzde Bazında Grafikselleştirilmesi

Çatışma eğilimi ölçeği puanı çiftlerin uyumu açısından değerlendirildiğinde; katılımcıların toplamında ve kontrol grubunda varoluş çatışmasından alınan puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı negatif (kadınların varoluş çatışma puanı arttıkça erkeklerin azalan/ erkeklerin puanı arttıkça kadınların azalan) ilişki ($r=-0.329$ $p=0.0001$; $r=-0.669$ $p=0.0001$) bulunmuştur. Çalışma grubunda tümden reddetme alınan puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif (kadınların puanı arttıkça erkeklerinde artan) ilişki ($r=0.506$; $p=0.03$) bulunmuştur. Katılımcıların toplamında ve çalışma grubunda aktif ön yargılı çatışma puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif (kadınların puanı arttıkça erkeklerinde artan) ilişki ($r=0.471$ $p=0.03$; $r=0.523$ $p=0.026$) bulunmuştur.

ÇEÖ açısından çiftlerin uyumunun istatistiksel değerlendirilmesi Tablo 4.9dadır.

Tablo 4.9. ÇEÖ Açısından Çiftlerin Uyumunun İstatistiksel Değerlendirilmesi

		Toplam	Kontrol	Çalışma
Toplam	r	-.118	-0.30	-0.3
	p	.488	0.22	0.28
Aktif çatışma	r	-.066	-0.001	-0.4
	p	.697	0.94	0.11
Pasif çatışma	r	.183	0.23	0.13
	p	.278	0.35	0.58
Varoluş çatışması	r	-.329*	-0.669*	-0.01
	p	.047	0.0001	0.9
Tümünden reddetme	r	.023	-0.30	0.506*
	p	.890	0.22	0.03
Önyargılı çatışması	r	.178	-0.2	0.42
	p	.291	0.43	0.08
Yoğunluk çatışması	r	0.18	0.31	0.03
	p	0.30	0.21	0.90
Aktif-önyargılı çatışma	r	.471**	.523*	.145
	p	.003	.026	.553
Pasif-tümünden reddetme	r	.076	.152	-0.20
	p	.657	.546	0.48
İnsancıl yaklaşım	r	-.157	-.142	-0.2
	p	.353	.574	0.36
Kişisel özellikler	r	-.129	-.089	-.431
	p	.445	.727	.065

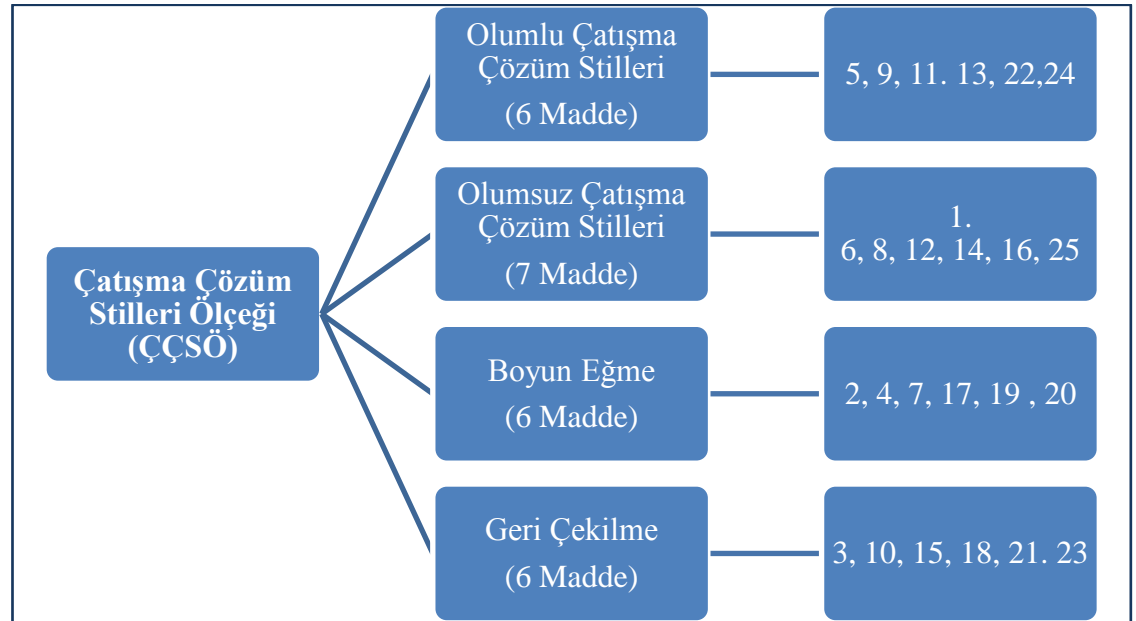
Çatışma eğilimi ölçeği, çiftlerin sorun yaşamasını %74.6 oranında açıklamaktadır ve istatistiksel olarak anlamlı bir ölçektir (HosmerLemeshow test; $p=0.418$). Çatışma eğilimi ölçeği ve alt boyutları incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı çalışma grubunda, kontrol grubuna göre çatışma eğilimi ölçeği toplam puanı 1.06 kat artmakta, aktif çatışma puanı 0.80 kat azalmakta, pasif çatışma puanı 0.82 kat azalmakta, önyargılı çatışması puanı 0.50 kat azalmakta ve aktif önyargılı çatışması puanı 0.93 kat artmaktadır. Varoluş çatışması, tümünden reddetme, yoğunluk çatışması, pasif-tümünden reddetme ve kişisel özellikler alt boyutları sorun yaşama için istatistiksel olarak anlamlı belirleyici ölçekler değildir. Yapılan lojistik regresyon analizi sonucu Tablo 4.10. dedir.

Tablo 4.10. Çalışma İle Kontrol Grubunun ÇEÖ Analizi

	B	S.E.	Wald	Sig.	Exp(B)	95% C.I.for EXP(B)	
						Lower	Upper
ÇEÖ	.059	.030	3.949	.047	1.061	1.001	1.125
Aktif çatışma	-.228	.106	4.661	.031	.796	.647	.979
Pasif çatışma	-.205	.090	5.221	.022	.815	.684	.971
Önyargılı çatışması	-.688	.326	4.455	.035	.503	.265	.952
Aktif Önyargılı Ç.	.654	.192	11.573	.001	1.924	1.320	2.805

4.3. ÇATIŞMA ÇÖZÜM STİLLERİ ÖLÇEĞİ (ÇÇSÖ)

Her bir çiftin dört çatışma çözme stilini –çatışma çözüm stili, olumsuz çatışma çözüm stili, boyun eğme ve geri çekilme - ölçmektedir. Toplam 25 maddeden Ölçeğin alt boyutlarının madde dağılımı Şekil 4.4'dir. ÇÇSÖ alt boyutları skorlarına bağlıdır; toplam bir skoru hesaplanmamaktadır. Katılımcılara, 'Hiç katılmıyorum', 'Oldukça katılmıyorum', 'Birazcık katılmıyorum', 'Oldukça katılmıyorum' ve 'Çok katılmıyorum' ifadelerine çarpı işareti (x) verilmesi istenmiştir. Örneklem genişliği ve 6 farklı ölçü tipi olması dolayısıyla Cronbach' Alpha katsayısı istatistiksel olarak hesaplanamamıştır

Şekil 4.4 ÇEÖ için Alt Boyutlar Ve Madde Karşılıkları

Olumlu çatışma çözüm stilleri puanı kontrol grubu ortalaması 24.66±5.97. çalışma grubu 26±4.47 ortalamasından düşüktür fakat bu fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır (p=0.32).

Olumsuz çatışma çözüm stilleri puanı kontrol grubu ortalaması 16.11±7.66. çalışma grubu 19.34±6.82 ortalamasından düşüktür ve bu fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (p=0.03)

Boyun eğme puanı kontrol grubu ortalaması 24.14±6.08. çalışma grubu 24.5±5.19 ortalamasından düşüktür fakat bu fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır (p=0.81).

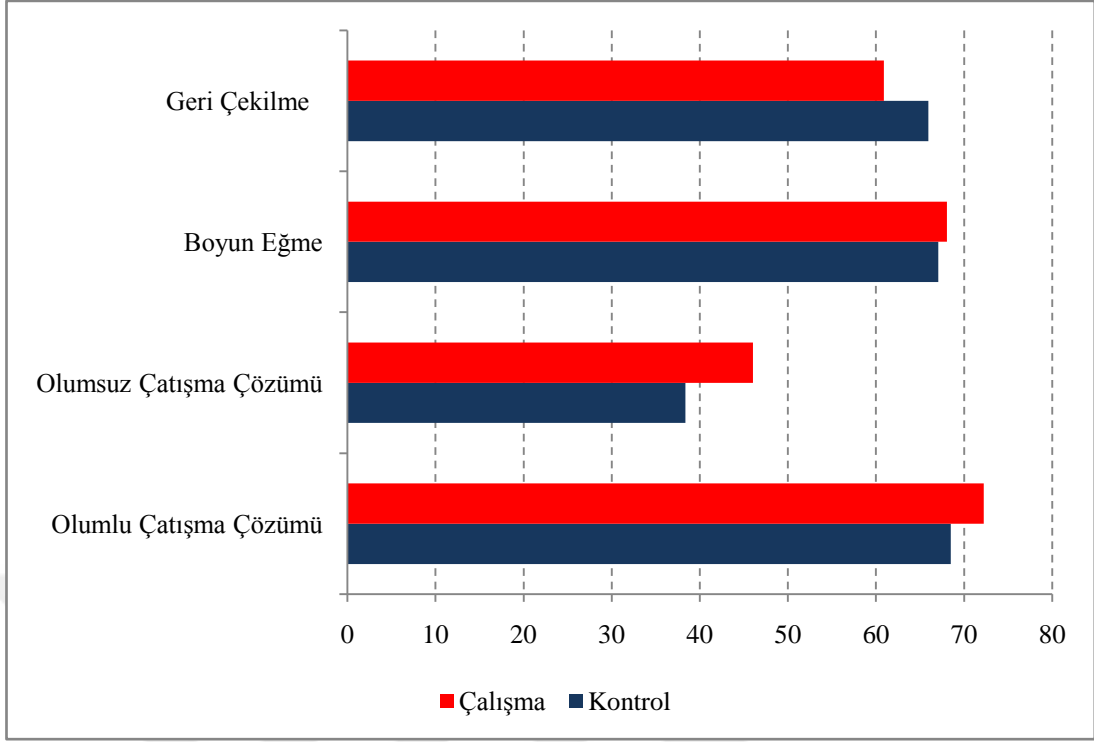
Geri çekilme puanı kontrol grubu ortalaması 23.74±6.19. çalışma grubu 21.92±6.63 ortalamasından yüksektir fakat bu fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır (p=0.18). ÇÇSÖ dağılımı Tablo 4.11 dedir.

Tablo 4.11. Çatışma Çözüm Stilleri Ölçeği Dağılımı

	Kontrol	Çalışma	İstatistiksel Sonuç	Toplam
Olumlu ÇÇS	24.66±5.97	26±4.47	U=575;p=0.32 ↑	25.36±5.25
Olumsuz ÇÇS	16.11±7.66	19.34±6.82	U=465.5; p=0.03↑*	17.79±7.36
Boyun eğme	24.14±6.08	24.5±5.19	U= 643; p=0.81↑	24.33±5.6
Geri çekilme	23.74±6.19	21.92±6.63	U=545; p=0.18	22.79±6.45

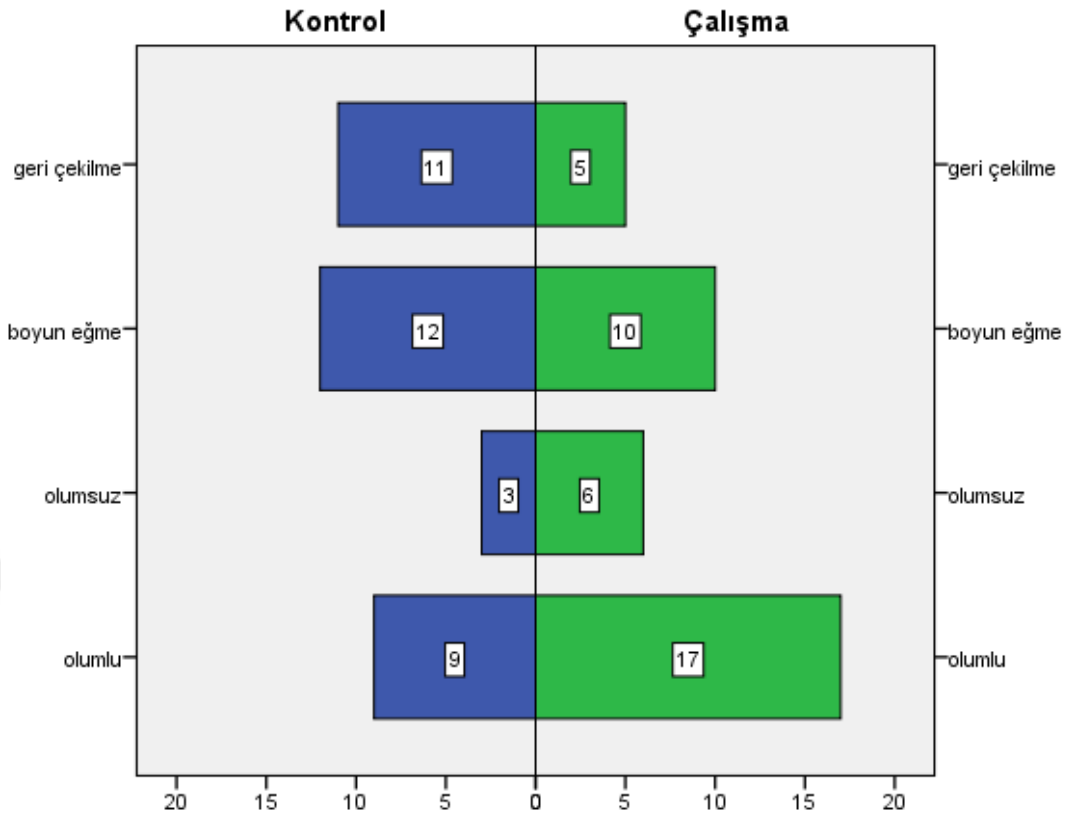
↑: Çalışma grubu ortalama puanı kontrol grubundan yüksek. *:İstatistiksel anlamlı.

ÇÇSÖ genel ve alt boyutlarından çalışma ve kontrol grubu katılımcılarının alabileceği en yüksek puan hesaplanmıştır. En yüksek puandan yüzde değişim miktarlarının grafiği Şekil 4.3 de verilmiştir. Örneğin, olumlu çatışma çözümü alt boyutu 6 maddeden oluşmaktadır ve en yüksek puan 36 dır, kontrol grubu ortalama puanı 24.66 yüzde değişimi % 68.5 ve çalışma grubu 26 yüzde değişimi % 72.2 olarak hesaplanmıştır. En yüksek puana en yakın çalışma grubu olumlu çatışma çözümü alt boyutunda ve en düşük kontrol grubu olumsuz çatışma çözümü alt boyutunda bulunmuştur.

Şekil 4.5 ÇÇSÖ ve Alt Testlerinin Yüzde Bazında Grafikselleştirilmesi

Kontrol grubunda 9 (%25.71) katılımcı olumlu çözüm stili, 3 (%8.57) katılımcı olumsuz çözüm stili, 12 (%34.29) katılımcı boyun eğme, 11 (%31.43) katılımcı geri çekilme çözümünü benimsemiştir. Çalışma grubunda 17 (%44.74) katılımcı olumlu çözüm stili, 6 (%15.79) katılımcı olumsuz çözüm stili, 10 (%26.32) katılımcı boyun eğme, 5 (%13.16) katılımcı geri çekilme çözümünü benimsemiştir. (Şekil 4.14). Çatışma çözüm stilleri gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ($p=0.001$). Kontrol grubunda en az olumsuz çözüm stili çalışma grubunda en az geri çekilme çözüm stili seçilmiştir. Kontrol grubunda en fazla boyun eğme çözüm stili çalışma grubunda en fazla olumlu çözüm stili seçilmiştir.

Şekil4.6. Gruplara Göre ÇÇSÖ Dağılımı

Çatışma çözüm stili ölçeği puanı çiftlerin uyumu açısından değerlendirildiğinde; genel grup ve kontrol grubunda olumlu çatışma çözümünden alınan puanların kadın ve erkek cinsiyeti arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif(kadınların puanı arttıkça erkeklerin artan) ilişki (sırası ile $r=0.346;p=0.036$ $r=0.43;p=0.049$) bulunmuştur. Genel grup ve çalışma grubunda geri çekilme puanı cinsiyetler arasında istatistiksel olarak anlamlı negatif(kadınların puanı arttıkça erkeklerin azalan/ erkeklerin puanı artıkça kadınların azalan) ilişki (sırası ile $r=-0.434;p=0.01$ $r=-0.505;p=0.03$) bulunmuştur. ÇÇSÖ açısından çiftlerin uyumunun istatistiksel değerlendirilmesi Tablo 4.12' dir.

Tablo 4.12. ÇÇSÖ Açısından Çiftlerin Uyumunun İstatistiksel Değerlendirilmesi

		Toplam	Kontrol	Çalışma
Olumlu Çatışma Çözümü	r	0.346*	0.43*	0.09
	p	0.036	0.049	0.72
Olumsuz Çatışma Çözümü	r	-0.001	-0.3	0.2
	p	0.79	0.19	0.4
Boyun Eğme	r	-0.1	-0.1	-0.2
	p	0.46	0.62	0.5
Geri Çekilme	r	-0.434*	-0.4	-0.505*
	p	0.01	0.11	0.03

*:İstatistiksel anlamlı.

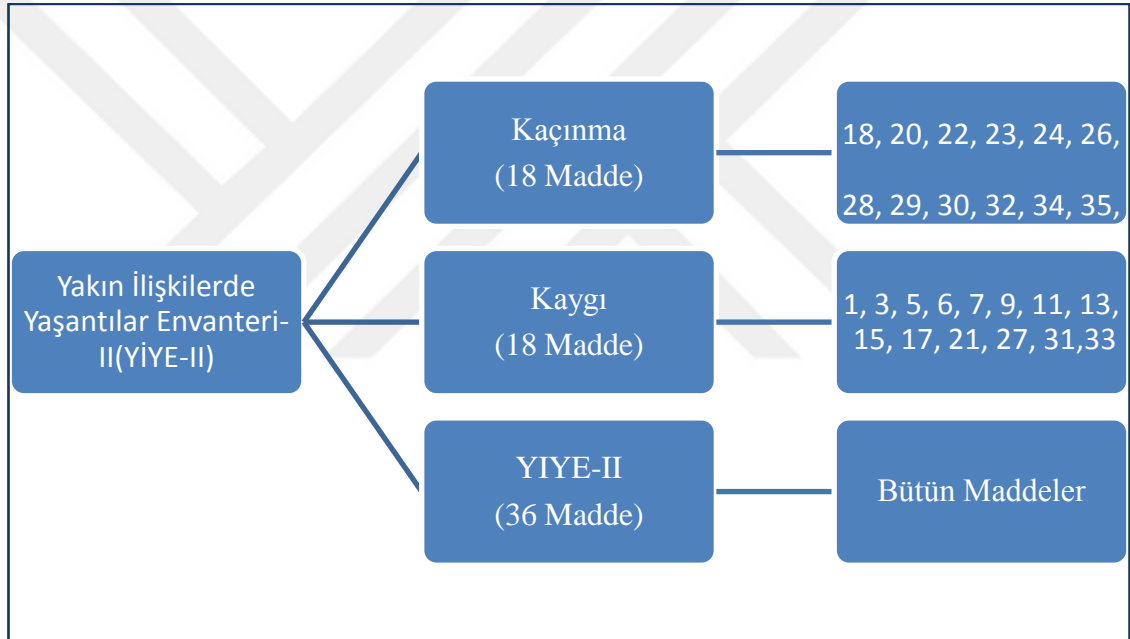
Çatışma çözüm stili ölçeği çiftlerin sorun yaşamasını % 65.8 oranında açıklamaktadır ve istatistiksel olarak anlamlı bir ölçektir (HosmerLemeshow test; p=0.399). Çatışma çözüm stili ölçeği ve alt boyutları incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı çalışma grubunda kontrol grubuna göre olumsuz çatışma çözümü puanı 1.085 kat artmaktadır. Olumlu çatışma çözümü, boyun eğme ve geri çekilme alt boyutları sorun yaşama için istatistiksel olarak anlamlı belirleyici ölçekler değildir. Yapılan lojistik regresyon analizi sonucu Tablo 4.13 dedir.

Tablo 4.13. Çalışma İle Kontrol Grubunun ÇÇSÖ Analizi

	B	S.E.	Wald	Sig.	Exp(B)	95% C.I.for EXP(B)	
						Lower	Upper
Olumlu ÇS	.028	.050	.319	.572	1.028	.933	1.134
Olumsuz ÇS	.082	.041	4.051	.044	1.085	1.002	1.175
Boyun eğme	.101	.062	2.679	.102	1.106	.980	1.248
Geri çekilme	-.065	.050	1.675	.196	.937	.850	1.034

4.4. YAKIN İLİŞKİLERDE YAŞANTILAR ENVANTERİ-II (YİYE-II)

Ölçek yedili (“1”= “Hiç Katılmıyorum”, “7”= “Tamamen Katılıyorum”) likert tipi toplam 36 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin kaçınma (Örneğin; birlikte olduğum kişinin sevgisini kaybetmekten korkarım) ve kaygı (Örneğin; romantik ilişkide olduğum kişilere fazla yakın olmamayı tercih ederim) olarak adlandırılan ve 18'er maddeden oluşan iki alt boyutu vardır. Kaçınma alt boyutu 2.4.8. 10. 12. 14. 16. 18. 20. 22. 23. 24. 26. 28. 29. 30. 32. 34. 35. 36 nolu maddeleri, kaygı alt boyutu 1.3.5.6.7.9. 11. 13. 15. 17. 21. 27. 31 ve 33 nolu maddeleri içermektedir. Ölçekte yer alan 14 madde (4.8. 16. 17. 18. 20. 21. 22. 24. 26. 30. 32. 34 ve 36. maddeler) ters puanlanmaktadır (Şekil 4.7).

Şekil 4.7 YİYE-II için Alt Boyutlar Ve Madde Karşılıkları

YİYE-II toplam puanı kontrol grubu ortalaması 130.69 ± 28.28 . çalışma grubu 127.26 ± 25.28 ortalamasından yüksektir ve bu fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p=0.12$).

Kaçınma puanı kontrol grubu ortalaması 72.42 ± 20.63 . çalışma grubu 65.89 ± 16.13 ortalamasından yüksektir fakat bu fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p=0.45$).

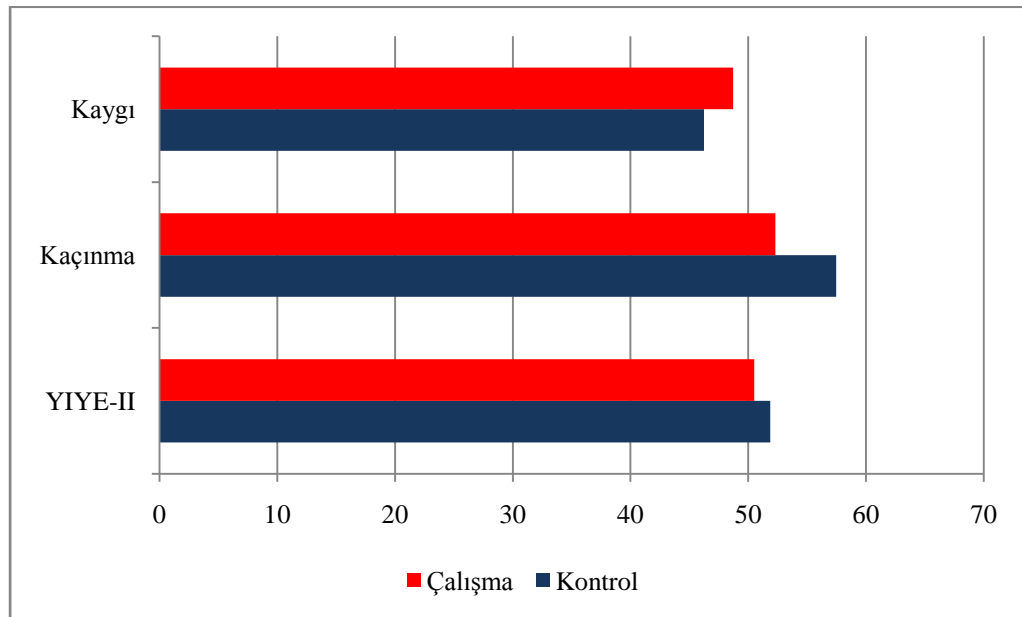
Kaygı puanı kontrol grubu ortalaması 58.28±14.49 çalışma grubu 61.37±15.76 ortalamasından düşüktür fakat bu fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır (p=0.48).

Tablo 4.14. YIYE – II Ölçeği Dağılımı

	Kontrol	Çalışma	İstatistiksel Sonuç	Toplam
YIYE-II	130.69±28.28	127.26±25.28	U=541;p=0.12 ↓	128.93±26.65
Kaçınma	72.42±20.63	65.89±16.13	U=615;p=0.45 ↓	69.07±18.62
Kaygı	58.28±14.49	61.37±15.76	U=618;p=0.48	59.86±15.13

↓: Çalışma grubu ortalama puanı kontrol grubundan düşük.

YIYE-II genel ve alt boyutlarından çalışma ve kontrol grubu katılımcılarının alabileceği en yüksek puan hesaplanmıştır. En yüksek puandan yüzde değişim miktarlarının grafiği Şekil 4.4 de verilmiştir. Örneğin; kaygı alt boyutu 18 maddeden oluşmaktadır ve en yüksek puan 126 dır. Örneğin; kontrol grubu ortalama puanı 58.28 değerinin yüzde değişimi % 46.28 ve çalışma grubu ortalaması 61.37 değerinin yüzde değişimi % 48.70 olarak hesaplanmıştır. En yüksek puan, en yakın kontrol grubu kaçınma alt boyutunda ve en düşük puan kontrol grubu kaygı alt boyutunda bulunmuştur.

Şekil 4.8 YIYE-II ve Alt Testlerinin Yüzde Bazında Grafikel Gösterimi

YIYE-II ölçeği toplam, kaçınma ve kaygı puanı, çiftlerin uyumu açısından değerlendirildiğinde; istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmamıştır ($p>0.05$). Çiftlerin uyumunun istatistiksel değerlendirilmesi Tablo 4.15'dir. Yapılan lojistik regresyon analizi sonucunda, YIYE-II ölçeğinin istatistiksel olarak anlamlı çiftlerin sorun yaşamasını belirleyici bir ölçek olmadığı bulunmuştur.

Tablo 4.15. YIYE-II Açısından Çiftlerin Uyumunun İstatistiksel Değerlendirilmesi

		Toplam	Kontrol	Çalışma
YIYE-II	r	.015	-.002	.016
	p	.930	.993	.948
Kaçınma	r	.175	.246	.056
	p	.300	.310	.826
Kaygı	r	.285	.308	.297
	p	.088	.200	.231

4.5. EUÖ İLE DİĞER ÖLÇEK İLİŞKİLERİ

Evlilik uyum ölçeği ile ÇEÖ kişisel özellikler, aktif ön yargılı çatışma, YIYE-II kaygı ve YIYE-II toplam arasında istatistiksel olarak anlamlı negatif ilişki bulunmuştur (sırası ile $r=-0.25$; $r=-0.26$; $r=-0.27$; $r=-0.33$; $p<0.05$). Evlilik uyum ölçeği puanı arttıkça kişisel özellikler, aktif ön yargılı çatışma, YIYE-II kaygı ve YIYE-II toplam puanları düşmektedir. EUÖ İle diğer ölçeklerin ilişki analizi Tablo 4.16'dadır.

Tablo 4.16. EUÖ İle Diğer Ölçeklerin İlişki Analizi

Ölçek	İstatistik	EUÖ		
ÇATIŞMA EĞİLİMİ ÖLÇEĞİ	Toplam	r p	-.176 .134	
	Aktif çatışma	r p	-.167 .155	
	Pasif çatışma	r p	-.094 .425	
	Varoluş çatışması	r p	-.139 .238	
	Tümden reddetme	r p	-.110 .351	
	Önyargılı çatışma	r p	.064 .597	
	Yoğunluk çatışması	r p	.105 .373	
	Aktif-önyargılı çatışma	r p	-.230* .049	
	Pasif-tümden reddetme	r p	-.020 .869	
	İnsancıl yaklaşım	r p	-.063 .591	
	Kişisel özellikler	r p	-.255* .028	
	Çatışma Çözüm Stilleri Ölçeği	Olumlu çatışma çözüm stilleri	r p	.109 .360
		Olumsuz çatışma çözüm stilleri	r p	-.214 .070
		Boyun eğme	r p	-.123 .301
		Geri çekilme	r p	-.054 .651
	YIYE - II	Toplam	r p	-.271* .020
Kaçınma		r p	-.120 .310	
Kaygı		r p	-.330* .004	

*:İstatistiksel anlamlı.

ÇSSÖ olumlu çatışma çözümü alt boyutu ile ÇEÖ toplam, aktif çatışma, pasif çatışma, varoluş çatışması, pasif-tümden reddetme, YIYE-II toplam ve kaygı arasında istatistiksel olarak anlamlı negatif ilişki bulunmuştur (sırası ile $r=-0.31$; $r=-0.28$; $r=0.25$; $r=0.26$; $r=-0.30$; $r=-0.25$; $r=0.24$; $p<0.05$).

ÇSSÖ olumsuz çatışma çözümü alt boyutu ile ÇEÖ toplam, aktif çatışma, pasif-tümden reddetme ve kişisel özellikler arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif ilişki bulunmuştur ($r=0.29$; $r=0.40$; $r=0.33$; $r=0.25$). Olumsuz çatışma çözümü alt boyutu ile boyun eğme ve geri çekilme arasında istatistiksel olarak anlamlı negatif ilişki bulunmuştur (sırası ile $r=-0.44$; $r=-0.34$; $p<0.05$).

ÇSSÖ boyun eğme alt boyutu ile ön yargılı çatışma, aktif ön yargılı çatışma, insancıl yaklaşım, olumsuz çatışma özellikler arasında istatistiksel olarak anlamlı negatif ilişki bulunmuştur (sırası ile $r=-0.31$; $r=-0.31$; $r=-0.25$; $r=-0.44$; $p<0.05$). ÇSSÖ boyun eğme ile geri çekilme arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif ilişki bulunmuştur ($r=0.57$; $p=0.0001$).

ÇSSÖ geri çekilme alt boyutu ile insancıl yaklaşım, olumsuz çatışma özellikler arasında istatistiksel olarak anlamlı negatif ilişki bulunmuştur ($r=-0.31$; $r=-0.27$; $r=-0.34$). ÇSSÖ geri çekilme ile boyun eğme arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif ilişki bulunmuştur ($r=0.57$; $p=0.0001$). ÇSSÖ İle diğer ölçeklerin ilişki analizi Tablo 4.17' dadır.

Tablo 4.17. ÇSSÖ İle Diğer Ölçeklerin İlişki Analizi

Ölçek	İst.	Olumlu	Olumsuz	Boyun Eğme	Geri Çekme
EUÖ	r	.109	-.214	-.123	-.054
	p	.360	.070	.301	.651
Toplam	r	-.312**	.290*	-.206	-.162
	p	.007	.013	.080	.171
Aktif çatışma	r	-.280*	.397*	-.225	-.122
	p	.017	.001	.055	.306
Pasif çatışma	r	-.249*	-.024	.003	.136
	p	.034	.840	.983	.252
Varoluş çatışması	r	-.258*	.129	.066	.018
	p	.028	.277	.577	.879
Tümden reddetme	r	-.144	.164	-.086	-.136
	p	.223	.165	.472	.250
Önyargılı çatışma	r	.099	.222	-.313*	-.146
	p	.416	.065	.008	.228
Yoğunluk çatışması	r	-.072	.048	-.101	-.141
	p	.546	.685	.395	.234
Aktif-önyargılı çatışma	r	.099	.222	-.313*	-.146
	p	.416	.065	.008	.228
Pasif-tümden reddetme	r	-.298*	.334*	-.220	.031
	p	.010	.004	.061	.796
İnsancıl yaklaşım	r	-.208	.203	-.251*	-.308**
	p	.077	.085	.032	.008
Kişisel özellikler	r	-.194	.254*	-.228	-.270*
	p	.099	.030	.052	.021
Olumlu ÇÇS	r	1	.070	.030	-.208
	p		.555	.798	.077
Olumsuz ÇSS	r	.070	1	-.437*	-.344*
	p	.555		.000	.003
Boyun eğme	r	.030	-.437*	1	.573**
	p	.798	.000		.000
Geri çekilme	r	-.208	-.344*	.573*	1
	p	.077	.003	.000	
Toplam	r	-.248*	.130	-.109	-.072
	p	.035	.272	.359	.545
Kaçınma	r	-.124	.152	.111	.137
	p	.296	.200	.351	.249
Kaygı	r	-.244*	.177	-.013	.027
	p	.038	.133	.912	.817

*:İstatistiksel anlam

ÇEÖ toplam ile aktif çatışma, pasif çatışma, varoluş çatışması, tümünden reddetme, yoğunluk çatışması, aktif ön yargılı çatışma, pasif tümünden reddetme, insancıl yaklaşım, kişisel özellikler, olumsuz ÇÇS, YIYE-II kaygı ve toplam arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif ilişki bulunmuştur ($r=0.63$; $r=0.75$; $r=0.57$; $r=0.70$; $r=0.30$; $r=0.55$; $r=0.72$; $r=0.68$; $r=0.81$; $r=0.31$; $r=0.29$; $r=0.47$; $r=0.32$; $p<0.05$). ÇEÖ toplam ile olumlu ÇÇS arasında istatistiksel olarak anlamlı negatif ilişki bulunmuştur ($r=-0.31$ $p=0.01$).

ÇEÖ aktif çatışma ile ÇEÖ toplam, pasif çatışma, varoluş çatışması, aktif ön yargılı çatışma, pasif tümünden reddetme, insancıl yaklaşım, kişisel özellikler, olumsuz ÇÇS, YIYE-II toplam ve kaygı arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif ilişki bulunmuştur ($r=0.57$; $r=0.37$; $r=0.43$; $r=0.29$; $r=0.26$; $r=0.33$; $r=0.31$; $r=0.36$; $r=0.25$; $p<0.05$). ÇEÖ aktif çatışma ile olumlu ÇÇS arasında istatistiksel olarak anlamlı negatif ilişki bulunmuştur ($r=-0.25$; $p=0.02$).

ÇEÖ pasif çatışma ile ÇEÖ toplam, aktif çatışma, varoluş çatışması, tümünden reddetme, aktif ön yargılı çatışma, pasif tümünden reddetme, insancıl, yaklaşım, kişisel özellikler, YIYE-II toplam ve kaygı arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif ilişki bulunmuştur ($r=0.75$; $r=0.29$; $r=0.51$; $r=0.52$; $r=0.30$; $r=0.60$; $r=0.32$; $r=0.47$; $r=0.35$; $r=0.27$). ÇEÖ pasif çatışma ile olumlu ÇÇS arasında istatistiksel olarak anlamlı negatif ilişki bulunmuştur ($r=-0.25$; $p=0.03$).

ÇEÖ varoluş çatışması ile ÇEÖ toplam, aktif çatışma pasif çatışma, tümünden reddetme, aktif ön yargılı çatışma, pasif tümünden reddetme, insancıl, yaklaşım, kişisel özellikler ve YIYE-II kaygı arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif ilişki bulunmuştur ($r=0.62$; $r=0.39$; $r=0.51$; $r=0.31$; $r=0.38$; $r=0.33$; $r=0.36$; $r=0.28$). ÇEÖ varoluş çatışma ile olumlu ÇÇS arasında istatistiksel olarak anlamlı negatif ilişki bulunmuştur ($r=-0.26$; $p=0.03$).

ÇEÖ tümünden reddetme ile ÇEÖ toplam, pasif çatışma, varoluş çatışması, pasif tümünden reddetme, insancıl yaklaşım, kişisel özellikler ve YIYE-II kaygı arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif ilişki bulunmuştur ($r=0.70$; $r=0.52$; $r=0.29$; $r=0.31$; $r=0.49$; $r=0.48$; $r=0.46$; $r=0.32$; $p<0.05$).

ÇEÖ önyargılı çatışma ile boyun eğme arasında istatistiksel olarak anlamlı negatif ilişki bulunmuştur ($r=-0.31$; $p=0.01$).

ÇEÖ yoğunluk çatışması ile ÇEÖ toplam, insancıl yaklaşım arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif ilişki bulunmuştur ($r=0.30$; $r=0.41$; $p<0.05$).

ÇEÖ aktif ön yargılı çatışma ile EUÖ, arasında istatistiksel olarak anlamlı negatif ilişki bulunmuştur ($r=-0.23$; $p=0.01$). ÇEÖ aktif ön yargılı çatışma ile ÇEÖ toplam, aktif çatışma, pasif çatışma, varoluş çatışması, tümnden reddetme, pasif tümnden reddetme, kişisel özellikler, olumsuz ÇÇS, YIYE-II kaygı ve toplam arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif ilişki bulunmuştur. ($r=0.23$; $r=0.55$; $r=0.55$; $r=0.30$; $r=0.26$; $r=0.31$; $r=0.36$; $r=0.54$; $r=0.25$; $r=0.31$; $r=0.27$ $p<0.05$).

ÇEÖ pasif tümnden reddetme ile ÇEÖ toplam, aktif çatışma, pasif çatışma, varoluş çatışması, tümnden reddetme, aktif ön yargılı çatışma, insancıl yaklaşım, kişisel özellikler, olumsuz ÇÇS, YIYE-II toplam ve kaygı arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif ilişki bulunmuştur ($r=0.72$; $r=0.50$; $r=0.61$; $r=0.33$; $r=0.49$; $r=0.36$; $r=0.29$; $r=0.33$; $r=0.36$; $r=0.34$; $p<0.05$).

ÇEÖ pasif tümnden reddetme ile olumlu ÇÇS arasında istatistiksel olarak anlamlı negatif ilişki bulunmuştur ($r=-0.30$; $p=0.01$).

ÇEÖ İnsancıl yaklaşım ile ÇEÖ toplam, aktif çatışma, pasif çatışma, varoluş çatışması, tümnden reddetme, yoğunluk çatışması, pasif tümnden reddetme, kişisel özellikler ve YIYE-II kaygı arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif ilişki bulunmuştur ($r=0.68$; $r=0.30$; $r=0.32$; $r=0.31$; $r=0.48$; $r=0.41$; $r=0.29$; $r=0.6$; $r=0.30$). ÇEÖ İnsancıl yaklaşım ile boyun eğme ve geri çekilme arasında istatistiksel olarak anlamlı negatif ilişki bulunmuştur ($r=-0.25$; $r=-0.31$).

ÇEÖ kişisel özellikler ile ÇEÖ toplam, aktif çatışma, pasif çatışma, varoluş çatışması, tümnden reddetme, pasif tümnden reddetme, insancıl yaklaşım, olumsuz ÇÇS, ve YIYE-II kaygı arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif ilişki bulunmuştur ($r=0.81$; $r=0.49$; $r=0.47$; $r=0.36$; $r=0.46$; $r=0.54$; $r=0.48$; $r=0.61$; $r=0.25$; $r=0.35$). ÇEÖ kişisel özellikler ile EUÖ ve geri çekilme arasında istatistiksel olarak anlamlı negatif ilişki bulunmuştur ($r=-0.25$; $r=-0.27$).

ÇEÖ İle diğer ölçeklerin ilişki analizi Tablo 4.18' dedir.

Tablo 4.18. ÇEÖ İle Diğer Ölçeklerin İlişki Analizi

Ölçek	İst.	CEO	AKTİF	PASİF	VARO	TU R	OYC	YC	AOC	PTR	İY	KO
EUÖ	r	-.176	-.167	-.094	-.139	-.110	.064	.105	-.230*	-.020	-.063	-.255*
	p	.134	.155	.425	.238	.351	.597	.373	.049	.869	.591	.028
Toplam	r	1	.634*	.747*	.574*	.699*	.106	.303*	.547*	.723*	.681*	.810*
	p		.000	.000	.000	.000	.378	.009	.000	.000	.000	.000
Aktif çatışma	r	.634*	1	.289*	.370*	.204	-.004	.119	.550*	.495*	.299*	.486*
	p	.000		.013	.001	.081	.976	.313	.000	.000	.010	.000
Pasif çatışma	r	.747*	.289*	1	.430*	.515*	-.036	.176	.296*	.604*	.321*	.467*
	p	.000	.013		.000	.000	.769	.133	.010	.000	.005	.000
Varoluş çatışması	r	.574*	.370*	.430*	1	.285*	-.130	.144	.264*	.332*	.309*	.364*
	p	.000	.001	.000		.014	.280	.220	.023	.004	.007	.001
Tümden reddetme	r	.699*	.204	.515*	.285*	1	.164	.179	.310*	.487*	.484*	.456*
	p	.000	.081	.000	.014		.173	.126	.007	.000	.000	.000
Önyargılı çatışma	r	.106	-.004	-.036	-.130	.164	1	.193	-.015	.212	.072	-.031
	p	.378	.976	.769	.280	.173		.107	.901	.076	.552	.795
Yoğunluk çatışması	r	.303*	.119	.176	.144	.179	.193	1	.026	.020	.413*	.142
	p	.009	.313	.133	.220	.126	.107		.828	.864	.000	.227
Aktif-önyargılı Ç	r	.547*	.550*	.296*	.264*	.310*	-.015	.026	1	.358*	.129	.543*
	p	.000	.000	.010	.023	.007	.901	.828		.002	.274	.000
Pasif-tümden red.	r	.723*	.495*	.604*	.332*	.487*	.212	.020	.358*	1	.291*	.483*
	p	.000	.000	.000	.004	.000	.076	.864	.002		.012	.000
İnsancıl yaklaşım	r	.681*	.299*	.321*	.309*	.484*	.072	.413*	.129	.291*	1	.606*
	p	.000	.010	.005	.007	.000	.552	.000	.274	.012		.000
Kişisel özellikler	r	.810*	.486*	.467*	.364*	.456*	-.031	.142	.543*	.483*	.606*	1
	p	.000	.000	.000	.001	.000	.795	.227	.000	.000	.000	

ÇATIŞMA EĞİLİMİ ÖLÇEĞİ

Tablo 4.18. ÇEÖ İle Diğer Ölçeklerin İlişki Analizi (Devam)

Ölçek	İst.	CEO	AKTİF	PASİF	VARO	TU R	OYC	YC	AOC	PTR	İY	KO	
Çatışma Çözüm Stilleri Ölçeği	Olumlu ÇÇS	r	-.312*	-.280*	-.249*	-.249*	-.144	.099	-.072	-.169	-.298*	-.208	-.194
		P	.007	.017	.034	.034	.223	.416	.546	.153	.010	.077	.099
	Olumsuz ÇÇS	r	.290*	.397*	-.024	.084	.164	.222	.048	.248*	.334*	.203	.254*
		P	.013	.001	.840	.477	.165	.065	.685	.034	.004	.085	.030
	Boyun eğme	r	-.206	-.225	.003	.060	-.086	-.313*	-.101	-.156	-.220	-.251*	-.228
		P	.080	.055	.983	.616	.472	.008	.395	.187	.061	.032	.052
	Geri çekilme	r	-.162	-.122	.136	.002	-.136	-.146	-.141	-.190	.031	-.308*	-.270*
		P	.171	.306	.252	.988	.250	.228	.234	.107	.796	.008	.021
YIYE - II	Kaçınma	r	.077	.173	.093	-.060	.014	.116	.023	.134	.191	-.043	-.037
		P	.512	.140	.432	.609	.903	.336	.846	.253	.104	.718	.755
	Kaygı	r	.466*	.389*	.352*	.203	.319*	-.013	-.012	.314*	.362*	.294*	.354*
		P	.000	.001	.002	.083	.006	.912	.920	.007	.002	.011	.002
	Toplam	r	.319*	.342*	.265*	.073	.191	.072	.009	.272*	.339*	.137	.176
		P	.006	.003	.023	.537	.103	.548	.938	.019	.003	.244	.135

*:İstatistiksel anlamlı

YIYE II kaçınma alt boyutu ile CCS olumlu arasında istatistiksel olarak anlamlı negatif ilişki ($r=-0.25$; $p=0.035$), YIYE II toplam ve kaygı arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif ilişki bulunmuştur ($r=0.83$ $p=0.001$; $r=0.24$ $p=0.04$).

YIYE II kaygı alt boyutu ile EUÖ arasında istatistiksel olarak anlamlı negatif ilişki ($r=-0.33$; $p=0.004$), ÇEÖ, aktif çatışma, pasif çatışma varoluş çatışması, tümünden reddetme, pasif tümünden reddetme, insancıl yaklaşım, kişisel özellikler, YIYE-II toplam ve kaçınma arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif ilişki bulunmuştur ($r=0.46$; $r=0.39$; $r=0.35$; $r=0.32$; $r=0.32$; $r=0.36$; $r=0.29$; $r=0.36$; $r=0.24$; $r=0.73$).

YIYE II toplam ile EUÖ ve olumlu ÇÇS arasında istatistiksel olarak anlamlı negatif ilişki ($r=-0.27$ $r=-0.24$; $p<0.05$), ÇEÖ toplam, aktif çatışma, pasif çatışma Pasif-tümünden reddetme, kaçınma ve kaygı arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif ilişki bulunmuştur ($r=0.32$; $r=0.34$; $r=0.37$; $r=0.27$; $r=0.34$; $r=0.83$; $r=0.73$). YIYE-II İle diğer ölçeklerin ilişki analizi Tablo 4.19' dadır.

Tablo 4.19. YIYE-II İle Diğer Ölçeklerin İlişki Analizi

Ölçek	İst.	Kaçınma	Kaygı	YIYE-II Toplam
EUÖ	r	-.120	-.330**	-.271*
	p	.310	.004	.020
Toplam	r	.077	.466**	.319**
	p	.512	.000	.006
Aktif çatışma	r	.173	.389**	.342**
	p	.140	.001	.003
Pasif çatışma	r	.093	.352**	.265*
	p	.432	.002	.023
Varoluş çatışması	r	-.060	.203	.073
	p	.609	.083	.537
Tümünden reddetme	r	.014	.319**	.191
	p	.903	.006	.103
Önyargılı çatışma	r	.116	-.013	.072
	p	.336	.912	.548
Yoğunluk çatışması	r	.023	-.012	.009
	p	.846	.920	.938
Aktif-önyargılı Ç	r	.134	.314**	.272*
	p	.253	.007	.019
Pasif-tümünden red.	r	.191	.362**	.339**
	p	.104	.002	.003

*: İstatistiksel anlamlı.

Tablo 4.19.YIYE-II İle Diğer Ölçeklerin İlişki Analizi (Devam)

Ölçek	İst.	Kaçınma	Kaygı	YIYE-II Toplam	
İnsancıl yaklaşım	r	-.043	.294*	.137	
	p	.718	.011	.244	
Kişisel özellikler	r	-.037	.354**	.176	
	p	.755	.002	.135	
Çatışma Çözüm Stilleri Ölçeği	r	-.248*	-.124	-.244*	
	p	.035	.296	.038	
	r	.130	.152	.177	
	p	.272	.200	.133	
	r	-.109	.111	-.013	
	p	.359	.351	.912	
	r	-.072	.137	.027	
	p	.545	.249	.817	
	YIYE - II	r	1	.238*	.834*
		p		.041	.000
r		.238*	1	.734*	
p		.041		.000	
Toplam	r	.834*	.734*	1	
	p	.000	.000		

*:İstatistiksel anlamlı.

Başvuru sebeplerine göre katılımcıların ölçek puanları değerlendirildiğinde, EUÖ, ÇEÖ toplam, pasif çatışma alt boyutu ve kişisel özellikle alt boyutu arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p<0.05$). Başvuru sebeplerine göre ölçeklerin Tablo 4.20' dir.

Tablo4.20. Başvuru Sebeplerine Göre Ölçeklerin Dağılımı

Ölçek	Yok	İletişim Prob.	Büyük Aile	Diğer	Birden Fazla	p	
EUÖ	47.9±4.68	34.16±11.12	36.4±7.96	47.8±4.87	33.48±5.52	0.000	
ÇATIŞMA EĞİLİMİ ÖLÇEĞİ	Toplam	125.1±19.51	141.72±26.37	153.8±18.86	123±41.74	150.7±19.62	0.019
	Aktif çatışma	14.9±3.67	18.2±4.37	16.2±6.98	15.2±6.65	18.3±3.77	0.174
	Pasif çatışma	21.7±4.5	26.48±5.42	32.2±4.6	25.6±10.62	27.37±4.75	0.009
	Varoluş Ç.	12.4±2.27	15.12±4.06	14.4±3.21	15.2±4.82	14.81±3.75	0.237
	Tümden R.	15.8±5.31	17.48±4.29	19.4±2.19	14.2±8.41	18.74±2.93	0.513
	Önyargılı Ç.	3.7±0.95	3.35±1.03	3±1.41	4.25±0.96	3.59±1.05	0.399
	Yoğunluk Ç.	6±1.63	5.36±1.5	5±1.22	5.8±0.84	5.41±1.34	0.744
	Aktif-önyargılı Ç	3.90±1.52	5.84±2.32	4.40±2.07	3.60±2.30	6.04±1.06	0.01
	Pasif-tümden R.	10.1±3.96	11.8±3.25	13.6±2.07	12.6±3.36	12.11±3.58	0.332
	İnsancıl yaklaşım	19.3±4.81	18±5.55	21.2±1.92	14±6.4	20.44±3.57	0.094
	Kişisel özellikler	17.3±4.57	20.36±5.58	24.4±4.83	13.4±7.57	23.89±4.89	0.001
ÇSSÖ	Olumlu ÇÇS	27.6±3.63	24.08±6.1	22.4±4.83	27.4±6.62	25.54±4.48	0.270
	Olumsuz ÇÇS	17.2±9.09	15.8±5.25	17.4±9.71	17±7.97	20.5±7.82	0.201
	Boyun eğme	22.4±5.21	25.52±5.02	24.4±4.22	27.6±8.08	23.08±5.95	0.335
	Geri çekilme	20.7±7.24	24±5.44	24.4±4.04	27.8±5.22	21.15±7.34	0.139
YIYE - II	Kaçınma	72.6±20.39	68.88±22.18	71.8±6.83	72.8±28.12	67.81±13.93	0.87
	Kaygı	48±10.34	62.12±16.29	63.8±11.95	61.6±19.68	60.67±14.59	0.13
	Toplam	120.6±22.48	131±30.99	135.6±17.54	134.4±41.83	128.48±23.02	0.77

*: İstatistiksel anlamlı.

EUÖ puanı açısından, evliliklerinde hiç problemi olmayanların 47.9±4.68 puan ortalamasının, iletişim problemi, büyük aile problemi, birden fazla problem yaşayanlardan yüksek oluşu ve “diğer” problemi olanların 47.8±4.87 iletişim ve birden fazla problemi olanlardan yüksek oluşu istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (p<0.05).

ÇEÖ toplamında açısından evliliklerinde hiç problemi olmayanların 125.1±19.51 iletişim, büyük aile problemi, birden fazla problem yaşayanlardan düşük oluşu istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (p<0.05).

ÇEÖ aktif çatışma alt boyutu açısından evliliklerinde hiç problemi olmayanların 14.9±3.67 iletişim, birden fazla problem yaşayanlardan düşük oluşu istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (p<0.05).

ÇEÖ pasif çatışma alt boyutu açısından evliliklerinde hiç problemi olmayanların 21.7±4.5 iletişim, birden fazla problem yaşayanlardan düşük ve büyük aile problemi ortalamasının 32.2±4.6 birden fazla problem yaşayanlardan yüksek oluşu istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p<0.05$).

ÇEÖ varoluş çatışması alt boyutu açısından evliliklerinde hiç problemi olmayanların 12.4±2.27 iletişim problemi ve “diğer” problem yaşayanlardan düşük oluşu istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p<0.05$).

ÇEÖ aktif ön yargılı çatışma alt boyutu açısından evliliklerinde hiç problemi olmayanların 3.90±1.52 iletişim problemi ve “diğer” problem yaşayanlardan düşük oluşu ve “diğer” problem yaşayanların 6.04±1.06 ortalamasının birden fazla problem yaşayanların ortalamasından yüksek oluşu istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p<0.05$).

ÇEÖ insancıl yaklaşım çatışması alt boyutunda diğer problemi olanların puan ortalaması 14±6.4. birden fazla problemi yaşayanlardan düşük oluşu istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p<0.0$

ÇEÖ kişisel özellikler çatışması alt boyutunda diğer problemi olanların puan ortalaması 17.3±4.57. büyük aile ve birden fazla problemi yaşayanlardan düşük oluşu istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p<0.05$). Diğerlerin 13.4±7.57. iletişim ve büyük aile problemi yaşayanlardan düşük oluşu ve birden fazla problem yaşayanların ortalamasının 23.89±4.89 iletişim problemi yaşayanlardan yüksek oluşu istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p<0.05$).

Tablo 4.21. Başvuru nedenlerine Göre İstatistiksel Analiz

Ölçek	Yok→				İletişim Prob.-->			Büyük Aile→		Diğer	
Ölçek	İletişim Prob.	Büyük Aile	Diğer	Birden Fazla	Büyük Aile	Diğer	Birden Fazla	Diğer	Birden Fazla	Birden Fazla.	
EUÖ	.0001*	.010*	.902	.0001*	.911	.004*	.219	.028*	.450	.001*	
ÇATIŞMA EĞİLİMİ ÖLÇEĞİ	Toplam	.018*	.020*	-	.002*	.343	.358	.268	.175	.568	.146
	Aktif çatışma	.028*	.853	.756	.031*	.468	.301	.826	.754	.405	.263
	Pasif çatışma	.021*	.002	.458	.004*	.036	.823	.679	.116	.040*	.499
	Varoluş çatışması	.022*	.151	.286	.054	.466	.911	.705	-	.695	.855
	Tümden reddetme	.509	.211	.902	.262	.275	.502	.347	.458	.358	.360
	Önyargılı çatışma	.369	.281	.336	.913	.492	.119	.329	.161	.333	.231
	Yoğunluk çatışması	.321	.313	.950	.371	.753	.407	.851	.316	.612	.487
	Aktif-önyargılı Ç	0.028*	0.62	0.71	0.002*	0.23	0.056	0.62	0.59	0.11	0.03*
	Pasif-tümden red.	.174	.057	.175	.127	.218	.614	.713	.599	.361	.855
	İnsancıl yaklaşım	.582	.294	.124	.408	.154	.209	.082	.046	.675	.025*
Kişisel özellikler	.087	.027*	.386	.002*	.110	.047*	.018*	.027*	.755	.005*	
Çatışma Çözüm Stilleri Ölçeği	Olumlu ÇÇS	.128	.064	.902	.137	.276	.328	.748	.249	.196	.451
	Olumsuz ÇÇS	.985	.951	.854	.216	.823	.823	.053	.917	.435	.269
	Boyun eğme	.103	.293	.139	.943	.538	.450	.128	.465	.608	.305
	Geri çekilme	.200	.389	.074	.846	.955	.241	.086	.161	.306	.043
YIYE - II	Kaçınma	.584	.624	.854	.483	.759	.697	.891	.753	.363	.336
	Kaygı	.057	.051	.178	.051	.717	.956	.707	.834	.678	.897
	Toplam	.391	.141	.219	.505	.933	.697	.749	.753	.421	.337

*: İstatistiksel anlamlı.

Katılımcıların erkek olanların; EUÖ kontrol grubu 43.06 ± 8.26 ortalamasının çalışma grubu 32.47 ± 8.71 ortalamasından yüksek olması istatistiksel olarak anlamlı bulundu ($p=0.001$). Aktif ön yargılı çatışma kontrol grubu 4.22 ± 2.16 ortalamasının çalışma grubu 5.47 ± 1.47 ortalamasından düşük olması istatistiksel olarak anlamlı bulundu ($p=0.049$). ÇÇS olumsuz kontrol grubu 15.06 ± 7.63 ortalamasının çalışma grubu 18.89 ± 5.62 ortalamasından düşük olması istatistiksel olarak anlamlı bulundu ($p=0.022$).

Katılımcıların kadın olanların; EUÖ kontrol grubu 40.56 ± 7.1 ortalamasının çalışma grubu 32.11 ± 9.12 ortalamasından yüksek olması istatistiksel olarak anlamlı bulundu ($p=0.004$). Aktif ön yargılı çatışma kontrol grubu 4.83 ± 2.12 ortalamasının

çalışma grubu 7 ± 1.83 ortalamasından düşük olması istatistiksel olarak anlamlı bulundu ($p=0.003$). Kişisel özellikler kontrol grubu 20.78 ± 4.26 ortalamasının çalışma grubu 25.42 ± 4.25 ortalamasından düşük olması istatistiksel olarak anlamlı bulundu ($p=0.005$). cinsiyete göre gruplar arasında istatistiksel analiz Tablo 4.22. dedir.

Tablo 4.22. Cinsiyete Göre Gruplar Arasında İstatistiksel Analiz

	Erkek			Kadın		
	Kontrol	Çalışma	p	Kontrol	Çalışma	p
EUÖ	43.06±8.26	32.47±8.71	,001*	40.56±7.1	32.11±9.12	,004*
ÇATIŞMA EĞİLİMİ ÖLÇEĞİ	Toplam	131±31.77	,513	148.78±13.66	155.79±13.1	,166
	Aktif çatışma	15.67±5.43	,393	18.33±4.5	18.95±3.31	,637
	Pasif çatışma	26.61±6.8	,217	27.39±6.34	27.84±3.82	,419
	Varoluş Ç.	15±3.25	,703	15.5±2.41	16.32±3.68	,244
	Tümden Red.	15.28±6.39	,135	19.28±1.78	18.26±2.75	,088
	Önyargılı Ç.	3.65±1.17	,192	3.78±0.94	3.5±1.04	,458
	Yoğunluk Ç.	5.72±1.41	,366	5.61±1.38	5.32±1.53	,562
	Aktif-önyargılı Ç	4.22±2.16	,049*	4.83±2.12	7±1.83	,003*
	Pasif-tümden R.	10.83±3.26	,771	12.89±3.16	13.53±2.7	,531
	İnsancıl Yak.	16.94±4.68	,490	21.11±4.32	20.42±4.31	,384
	Kişisel Öz.	17.89±6.93	,279	20.78±4.26	25.42±4.25	,005*
	Çatışma Çözüm Stilleri Ölçeği	Olumlu ÇÇS	25.33±5.65	,796	23.94±6.38	26.21±5.13
Olumsuz ÇÇS		15.06±7.63	,022*	17.24±7.75	19.79±7.97	,309
Boyun eğme		25.17±6.54	,748	23.06±5.54	22.74±5.52	,949
Geri çekilme		23.56±5.84	,681	23.94±6.72	20.26±6.43	,204
YIYE - II	Kaçınma	70.5±23.56	,149	74.33±17.71	71.58±16.26	,704
	Kaygı	53.56±13.03	,988	63±14.68	68.53±14.89	,267
	Toplam	124.06±29.04	,191	137.33±26.64	140.11±21.47	,796

*: İstatistiksel anlamlı

BÖLÜM V:

BULGULARIN ÖZETİ VE TARTIŞMA

Bu bölümde araştırmanın sonuçları tartışılmış ve yorum yapılmıştır. Bu araştırmanın amacı, evli bireylerin evlilik uyumlarını, bağlanma stilleri, çatışma eğilimleri, çatışma çözüm stilleri açısından incelemektir. Araştırmada üzerinde çalışılan bağımlı değişken, evlilik uyumu, üzerinde etkisi incelenen bağımsız değişkenler ise, bağlanma stilleri, çatışma eğilimi, çatışma çözüm stilleridir.

Çalışma sürecinde, örneklem grubuna yönelik olarak yapılacak uygulamada homojenlik noktasında hassasiyet gösterilerek, çalışma tesadüfi olarak seçilen 74 kişi üzerinde herhangi bir etki bırakılmadan uygulanmış ve katılımcılardan uygulama esnasında objektif biçimde formları doldurulmaları da istenmiştir.

Evli çiftlere verilen genel bilgi formu; çalışma grubunda; çiftlerin cinsiyetlerini, eğitim durumlarını, çalışma, meslek başvuru nedeni, nasıl tanıştıkları, evlenme kararını ne kadar sürede aldıkları, tanışmalarından evlenmelerine kadar geçen süre, evlilik süreleri, çocuk sayısı ve cinsiyeti, eş ile yaş farkı, evlerinde yaşayan diğer aile ferdi, anne-babalarının evlilik problemleri, madde kullanımı ve kronik bir rahatsızlığın olup-olmamasını belirlemeye yönelik 15 soruyu içermektedir. Kontrol grubuna verilen formda sadece, evlilik problemi nedeniyle aile ve çift terapisine başvuru sebepleri olmadığı için, ‘ evliliğinizde yaşadığınız problemler nelerdir?’ sorusu değiştirilerek oluşturulmuştur.

Evlilik uyumu üzerindeki etkisi araştırılan bağımsız değişkenlerden olan yetişkin bağlanma stillerini ölçen, yakın ilişkilerde yaşantılar ölçeğinin (YIYE-II); bağlanmaya

ilişkin kaçınma ve bağlanmaya ilişkin kaygı olarak iki alt boyutu vardır. Kaygı ve kaçınma boyutları, ilişkide doyumla negatif yönden ilişkiye sahiptir(Selçuk ve ark.,2005).

Evlilik uyumu üzerindeki etkisi araştırılan bağımsız değişkenlerden olan çatışma eğilimi ölçeği (ÇEÖ); aktif çatışma, pasif çatışma, varoluşçu çatışma, tümünden reddetme, yoğunluk, aktif önyargı, pasif tümünden reddetme, insancıl, kişilik özellikleri, önyargılı çatışma alt boyutlarını ölçmektedir.

Evlilik uyumu üzerindeki etkisi araştırılan bağımsız değişkenlerden olan çatışma çözüm stilleri ölçeği(ÇÇSÖ); olumlu, olumsuz, boyun eğme ve geri çekilme olarak dört alt boyutu vardır.

Araştırmada üzerinde çalışılan bağımlı değişken olan evlilik uyumunu ölçmeye yarayan, evlilik uyumu ölçeği(EUÖ); genel evlilik doyumunu ve özellikleri, aile bütçesi, duygu ifadesi, cinsellik gibi konularda anlaşma ve anlaşamama(anlaşma alt ölçeği), boş zaman etkinlikleri, çatışmayı çözümüleme gibi alanlarda da (tarz alt ölçeği) ilişkiyi değerlendirmektedir.

İlk olarak; çiftlerin genel bilgi (anket) formuna göre değerlendirilmesi yapılacak, ikinci olarak; evlilik uyumunun (EUÖ) çalışma, kontrol gruplarına ve cinsiyete göre değerlendirilmesi yapılacak; üçüncü olarak, çatışma eğiliminin (ÇEÖ) çalışma, kontrol gruplarına ve cinsiyete göre değerlendirilmesi yapılacak; dördüncü olarak, çatışma çözüm stillerinin (ÇÇSÖ) çalışma, kontrol gruplarına ve cinsiyete göre değerlendirilmesi yapılacak; beşinci olarak, bağlanma stillerinin (YIYE-II) çalışma, kontrol gruplarına ve cinsiyete göre değerlendirilmesi yapılacak; son olarak, bağlanma stilleri, çatışma eğilimi ve çatışma çözüm stillerinin evlilik uyumuna etkisi açıklanacaktır.

Çiftlerin genel bilgi formuna göre değerlendirilmesi:

1. Katılımcıların 35 yaş ortalamasında, cinsiyet olarak da 37 erkek ve 37 kadın olarak dağıldığı görülmektedir. Katılımcıların yaklaşık yarısı üniversite mezunu ve yarısından fazlası da çalışmaktadır. Bu durum; yapılan çalışmanın kişi sayısı ve cinsiyet açısından eşit bir dağılımı olduğunu göstermektedir.

2. En düşük değer 2 katılımcı ile ekonomik problem ve en yüksek değer 25 katılımcı ile iletişim problemi olarak görülmüştür. İletişim problemi, çalışma grubunda 14 kişi, kontrol grubunda ise 11 kişidir. Bu durum, iletişim probleminin çiftler arasında yaşanan bir sorun olduğunu göstermektedir. Boşanma istatistikleri ,evliliğin ilk 5 yılında ayrılmaların yoğunlaştığından bahsederek ve en çok belirtilen problemin de iletişim kuramama olduğunu göstermektedir. Terapiye başvuran çiftlerin iletişim problemini başvurmayanlara göre daha fazla yaşıyor olmaları da anlamlıdır. Eşler, çatışma ve kavga olmadan, sakin bir şekilde tartışamayarak, hiçbir zaman doğru bir şekilde iletişim kuramamaktadırlar. Bununla ilgili olarak yapılan araştırmada da kadınların %33'ünde bu durumun ara sıra,%67'sinde de sürekli ve ciddi bir problem olarak görüldüğü belirlenmiştir (Özüğurlu, 2013).

3. Katılımcıların eşleri ile nasıl tanıştıkları ile ilgili olarak; en yüksek değer 17 katılımcı ile kendi arkadaşı, görücü usulü ve arkadaşlarının aracılığı ile tanışma şeklinde, en düşük değer ise, 5 katılımcı ile diğer (akrabası vb.) tanışma şeklindedir. Bu durum; çiftlerin evlilik öncesinde partnerlerini kendi çevrelerinden bulmayı tercih ettiklerini göstermektedir.

4. Katılımcılar; “Evlenme kararını ne kadar sürede aldınız?” sorusuna yaklaşık 9 ay, “ Tanışmanızdan evlenmenize kadar geçen süre?” sorusuna yaklaşık 21 ay “Kaç yıldır evlisiniz?” sorusuna yaklaşık 11 yıl ve “Eşinizle arasındaki yaş farkı?” sorusuna yaklaşık 3 yıl olarak yanıt vermişlerdir. Bu durum; araştırma yapılan çiftlerde ilişkinin oluşabilmesi için sürenin önemli olduğu ve evlilik kararını almada da çiftlerin birbirini

tanımaya önem verdiklerini ve evlenecekleri kişileri yaş olarak yakın kişilerden seçme eğiliminde olduklarını göstermektedir.

5. Katılımcıların çocuk sayısı ile ilgili olarak; en yüksek değer 1 çocuk sahibi şeklindedir. Çocuk cinsiyetleri incelendiğinde, 53 erkek ve 55 kız şeklinde dağılmaktadır. Bu durum; çiftlerin yaş ortalamaları da dikkate alınarak çocuk sayısının genele, 1 olduğunu göstermektedir.

Çiftlerin evlilik uyumlarının değerlendirilmesi:*

1.Evlilik Uyumu terapiye başvuran çiftlerde başvurmayanlara göre düşüktür. Çiftlerin çatışmaları yoğun yaşadıkları ve evlilikle ilgili uyumlarının bozulduğu noktada terapiye başvurmaları anlamlıdır. Çiftler evliliklerinde problem yaşadıklarında, ilk başta ayrılmakta, ayrı yerlerde oturmakta ve problemlerini çözmek için farklı uzmanlardan yardım arayışı içine girmektedirler. Çiftler üzerinde yapılan çalışmada; katılımcıların % 40'ının ayrılmış veya ayrı oturmakta oldukları, ve evliliklerinde problem yaşadıkları için psikolog veya psikiyatrdan yardım arayışında buldukları görülmüştür (Eskin, 2012). Bu durum; çiftlerin evliliklerinde problemleri yoğun yaşadıkları ve çözmeye çalışma denemelerinde çözüm bulamadıkları ve evlilik uyumlarının azaldığı bir dönem sonrasında terapiye geldiklerini göstermektedir. Çalışma grubundaki çiftlerde, bir sorun nedeniyle terapiye başvuran çiftlerde problemlerin daha fazla yaşandığı ve evlilik uyumunun azaldığı şeklinde yorumlanabilir. Hipotezlerden biri olan, çalışma grubunun kontrol grubuna kıyasla evlilik uyumunun düşük olacağı beklentisiyle de uyumludur. İlgili literatürde; eşler arasındaki uyumla ilgili problemler fazlalaştığında boşanma konularının ortaya çıkması konu edilir (Yavuzer, 2012).

2.Cinsiyeti erkek ve kadın olan katılımcıların evlilik uyum ölçeği kontrol ve çalışma grubundaki farkı grubunda evlilik uyumu açısından farklılaşma olduğunu göstermektedir.

3.Evlilik uyum ölçeği kontrol grubu kadın katılımcıların puanının, erkek katılımcılardan düşük olduğu bulunmuştur. Evlilik uyum ölçeği çalışma grubu kadın katılımcıların puanının erkek katılımcılardan çok yakın olduğu bulunmuştur. Kontrol grubunun kadın oranının erkeklere göre düşük olması, evlilik uyumunun cinsiyete göre kadınlarda daha fazla görüldüğü olarak da yorumlanabilir. Çalışma grubunda ise; erkek ve kadın oranı arasında evlilik uyumu değişmemektedir.

4.Evlilik uyumunun cinsiyete göre değerlendirilmesine baktığımızda ise, kontrol grubunda erkeklerin evlilik uyumları çalışma grubundaki erkeklere göre daha yüksek, kontrol grubundaki kadınların evlilik uyumları da çalışma grubuna göre daha yüksektir. Çalışma grubundaki erkekler yine aynı gruptaki kadınlara göre evlilik uyumlarının daha yüksek olduğunu belirtmişlerdir. Çalışma grubunda ise erkek ve kadınlar arasında evlilik uyumları arasında bir fark yoktur.

*(Evlilik Uyumu Ölçeğinin yukardaki maddelerinden; 3. ve 4. maddeler istatikselsel olarak anlamlı bulunmamıştır.

Çiftlerin çatışma eğilimlerinin değerlendirilmesi:*

1.Çatışma eğilimi ölçeğinin toplam puanına göre kontrol grubu ortalaması, çalışma grubu ortalamasından düşüktür. Kontrol grubunda çatışma eğilimi daha az görülmektedir.

2.Aktif çatışma puanı kontrol grubu ortalaması, çalışma grubu ortalamasından yüksektir. Bu durum; genel çatışma eğiliminin kontrol grubunda düşük olması göz önünde bulundurulduğunda, kontrol grubunda bu alanda yaşanan bir çatışma eğiliminin varlığına işaret etmektedir. Yani, genel olarak kontrol grubunda çatışma eğiliminin az olmasıyla birlikte aslında kontrol grubunda aktif çatışmanın yani birbirleriyle konuşurken ne söylediklerime dikkat etmeden yaptıkları bir çatışmalı iletişimin varlığı görülmektedir.

3.Pasif çatışma puanı kontrol grubu ortalaması, çalışma grubu ortalamasından düşüktür. Bu durum; kontrol grubundaki çiftlerin pasif çatışmaya daha az girdiklerini ve birbirleriyle iletişim kurmayı istediklerinde bunu yaptıklarını göstermektedir.

4.Varoluş çatışması puanı kontrol grubu ortalaması çalışma grubu ortalamasından düşüktür. Bu durum; kontrol grubundaki çiftlerin varoluş çatışmasını yani, birbirlerini dinlerken tamamen yanlış anlamadıkları, birbirlerine alakasız cevaplar vermediklerini göstermektedir.

5.Tümden reddetme puanı kontrol grubu ortalaması, çalışma grubu ortalamasından düşüktür. Bu durum; kontrol grubunda tümden reddetme çatışma şeklinin yani, çiftlerin birbirlerini tamamen dinlemedikleri konuştukları konuyu tamamen inkar etmedikleri ve aksi yönde cevap vermediklerini aksi yönde de çalışma grubunda bu durumun, çiftlerin birbirlerini tamamen dinlemedikleri, konuştukları konuyu inkar ettikleri ve aksi yönde de cevap verdiklerini göstermektedir.

6.Önyargılı çatışma puanı kontrol grubu ortalaması, çalışma grubu ortalamasından yüksektir. Bu durum; kontrol grubunda çiftlerin önyargılı bir iletişim şekline sahip oldukları, birbirlerini dinlerken de konuyla ilgili peşin hüküm sahibi olduklarını göstermektedir.

7.Yoğunluk çatışması puanı kontrol grubu ortalaması, çalışma grubu ortalamasından yüksektir. Bu durum; kontrol grubunda çiftlerin bir konu hakkında konuşurken aynı yoğunlukta konuya katılmadıklarını fakat konu hakkında kısmi bir uyuşma olduğunu göstermektedir.

8.Aktif-önyargılı çatışma puanı kontrol grubu ortalaması, çalışma grubu ortalamasından yüksektir. Bu durum; karma çatışmalar tanımı içerisinde hem aktif hem de önyargılı çatışma türünün kontrol grubunda yüksek olduğunu göstermektedir.

9.Pasif-tümden reddetme puanı kontrol grubu ortalaması, çalışma grubu ortalamasından düşüktür. Bu durum; karma çatışmalar tanımı içerisinde hem pasif hem de tümden reddetme çatışma türünün kontrol grubunda düşük olduğunu göstermektedir.

10.İnsancıl yaklaşım puanı kontrol grubu ortalaması, çalışma grubu ortalamasından yüksektir. Bu durum; insanlara karşı olumlu duygular besleyen kişilerin daha az çatışmaya gireceği görüşünden yola çıkılarak, kontrol grubunda insanlara karşı olumlu duygular besleyen kişilerin daha fazla olması, bu durumun yüksek olması, çalışma grubuna göre anlamlıdır.

11.Kişisel özellikler puanı kontrol grubu ortalaması, çalışma grubu ortalamasından düşüktür ve bu fark istatistiksel olarak da anlamlı bulunmuştur. Bu durum; bazı kişilik özelliklerinin kontrol grubundaki kişilerde çatışma eğilimini yordamak açısından etkisinin çalışma grubuna kıyasla düşük olduğunu göstermektedir. Yani bu durum; çatışmaya yol açması beklenen bazı kişisel özelliklerin kontrol grubunda çalışma grubuna oranla düşük olduğunu göstermektedir.

12.En yüksek puan, en yakın kontrol grubu ön yargılı alt boyutunda ve en düşük puan, çalışma grubu aktif ön yargılı çatışma alt boyutunda bulunmuştur. Bu durum; kontrol grubunda, önyargılı bir iletişim şeklinin olduğu; çalışma grubunda ise birbirlerinin ne söylediklerine dikkat etmeksizin ve önyargılı bir iletişim şeklinin kullanıldığını göstermektedir.

13.Çalışma grubunda tümünden reddetme alınan puanları arasında kadınların puanı arttıkça erkeklerinde arttığı bulunmuştur. Bu durum; çalışma grubundaki çiftlerde, bir konu hakkında tartışırken konunun detaylarına inmek yerine toptan tüm konunun aksini iddia ettiklerini göstermektedir. Ayrıca, kadınlarda arttıkça erkeklerde de bu durum artmaktadır. Yine bu durum, çalışma grubundaki çiftlerde; çatışmanın kapsam çatışması olduğunu yani, konu hakkında çatışmaya girdiklerini, kendileriyle ilgili çatışma olmadığını göstermektedir.

14. Çalışma grubunda çatışma eğilimi daha yüksektir.

15. Çalışma grubundaki çiftlerde kontrol grubuna göre aktif çatışmanın daha az olduğu; yani, kişilerin birbirlerinden hoşlanmamaları vb. gibi kişisel nedenlerden kaynaklanan çatışmalara daha az girdiklerini göstermektedir.

16. Çalışma grubundaki çiftlerin kontrol grubundaki çiftlere göre daha az pasif çatışma yaşadıkları; yani, herhangi bir sebepten dolayı iletişime girmemeyi tercih etmediklerini göstermektedir. Kontrol grubunda bu durum daha fazla görülmekte, görünürde çatışma yaşanmasa dahi pasif olarak çatışma devam etmektedir. Ayrıca, çalışma grubundaki çiftlerin kontrol grubuna göre kendileriyle ilgili şeylerden dolayı değil konuyla ilgili çatışma yaşadıkları görülmektedir.

17. Çalışma grubundaki çiftlerin kontrol grubuna göre, daha az önyargılı çatışma yaşadıkları; yani, konu hakkında tartışırken önyargılı tutum takınmadıkları görülmektedir. Kontrol grubunda ise bu durum daha fazladır.

18. Çalışma grubundaki çiftlerde hem aktif hem de önyargılı çatışmanın kontrol grubuna göre daha fazla görülmektedir.

19. Çatışma eğiliminin alt ölçekleri içerisinde sadece kişisel özellikler alt ölçeği kontrol grubu ortalaması, çalışma grubu ortalamasından düşüktür. Bu durum, çiftlerde yaşanan çatışmanın çeşitlerinin terapiye başvuran ve başvurmeyen çiftlere göre farklılaşmadığını göstermektedir. Çatışmanın yaşanıyor olması terapi yardımı için bir öncelik olmayıp normal bir şey olarak görülmektedir.

İlgili literatürde; Gottman (2014); çok mutlu olunan evliliklerde dahi, eşlerin birçok problemle karşı karşıya kaldıklarından ve yaşanan çatışmaların karmaşık ve yoğun olabileceğinden bahseder. Çiftlerin böyle durumlarda birbirlerinden uzaklaştıklarını hissettiklerini ve çatışmaya boğulduklarını söyler ve tüm evlilik çatışmalarını iki şekilde sınıflandırır; çözülebilir çatışmalar ve kalıcı çatışmalar. Evlilik çatışmalarının %69'unu kalıcı çatışmalar olarak sınıflandırarak, bunun mutlu çiftlerin evlilik ilişkilerini inceleyerek elde ettiği verilerden olduğunu söyler. Çiftlerin, kalıcı

çatışmaları olsa bile, evliliklerinden memnun oldukları ve sorunları çözüme yolları bulduklarından dolayı bunalmadıklarından bahseder.

20.Cinsiyete göre yorumlandığında, tüm çiftlerde ve kontrol grubundaki kadınlarda varoluş çatışması puanı arttıkça erkeklerin varoluş çatışması puanı azaldığı bulunmuştur. Ayrıca; varoluş çatışmasını yönelim çatışmaları kapsamında değerlendirdiğimizde, buradaki çiftlerin iletilen mesajla ilgili değil, daha çok birbirleriyle uğraştıkları görülmektedir. Tartışılan konuyla ilgili değil, kendileriyle ilgili problemlerden dolayı çatışma yaşamaktadırlar.

Bunu cinsiyete ve kontrol grubuna göre yorumladığımızda; kontrol grubunda, kadınların varoluş çatışması arttıkça erkeklerin varoluş çatışmasının azaldığı bulunmuştur. Yani, kadınlar konuyla değil eşleriyle uğraştıkları noktada, erkekler bu şekilde karşılık vermemektedirler. Yine, erkekler çatışma esnasında eşleriyle uğraştıkları noktada kadınlar bu şekilde karşılık vermemektedirler. Bu durumun, çiftlerin arasında birbirleriyle uğraştıklarını fark ettikleri anda çiftlerin bu çatışmayı dengeleyebildikleri ve çatışmayı tımandırmadıklarıyla yorumlanabilir. Bu durumun kontrol grubunda görülmesi de anlamlıdır. Bunun evlilik uyumunu da arttırıcı bir sebebi olduğu düşünülebilir.

21. Cinsiyete göre; tüm evli çiftlerde ve çalışma grubunda, aktif-önyargılı çatışma puanlarında kadınların puanı arttıkça erkeklerin de puanının arttığı görülmektedir. Bu durum; çalışma grubundaki çiftlerde, hem aktif hem de önyargılı çatışmanın görüldüğü yerlerde, çiftlerin konuyla değil hem birbirleriyle uğraştıkları hem de konuyla ilgili çatışma yaşadıkları zaman çiftlerin birbirlerini dengeleyememekte olduklarını, erkeklerde çatışma artarken kadınlarda da arttığını göstermekte ve çalışma grubundaki çiftlerin çatışmayı tımandırdıkları, daha yoğun bir çatışma yaşadıkları şeklinde yorumlanabilir.

Sonuç olarak baktığımızda; çatışmaya yol açması beklenen kişisel özelliklerin, çatışma eğiliminin, aktif-önyargılı çatışmanın ve cinsiyete göre de kadınların aktif-

önyargılı çatışma eğilimlerinin arttığı noktada erkeklerinde artması durumunun terapiye başvuran çiftlerde daha fazla olduğu bulunmuştur.

*(Çatışma Eğilimi Ölçeğinin yukardaki maddelerinden; 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. ve 12. maddeler istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır.

Çiftlerin, çatışma çözüm stillerinin değerlendirilmesi:*

1.Olumlu çatışma çözüm stilleri puanı kontrol grubu ortalaması, çalışma grubu ortalamasından düşüktür. Bu durum; çalışma grubunda olumlu çatışma çözüm stiline daha fazla olmasıyla açıklanabilir.

2.Olumsuz çatışma çözüm stilleri puanı kontrol grubu ortalaması, çalışma grubu ortalamasından düşüktür ve bu fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Bu durum; olumsuz çatışma çözüm stillerinin çalışma grubunda daha fazla görülmesiyle açıklanabilir. Çiftlerin; sağlıklı bir şekilde iletişim kurabilme , problem ve çatışmayı çözebilme, empati konularıyla ilgili yeni açılar, yetenekler kazanabilmeleri oldukça önemlidir (Yavuzer,2012).

3.Boyun eğme puanı kontrol grubu ortalaması, çalışma grubu ortalamasından düşüktür. Bu durum; kontrol grubunda boyun eğme çözüm stiline daha az kullanılmasıyla açıklanabilir.

4.Geri çekilme puanı kontrol grubu ortalaması, çalışma grubu ortalamasından yüksektir. Bu durum; kontrol grubunda geri çekilme çatışma çözüm stiline daha fazla kullanılmasıyla açıklanabilir.

5.En yüksek puana en yakın çalışma grubu olumlu çatışma çözümü alt boyutunda ve en düşük kontrol grubu olumsuz çatışma çözümü alt boyutunda bulunmuştur. Bu durum; çalışma grubunda olumlu çatışma çözüm stiline en fazla, kontrol grubunda ise, olumsuz çatışma çözüm stiline en az bulunmasıyla açıklanabilir.

6. Tüm grup ve kontrol grubunda çatışma çözüm stilleri cinsiyete göre yorumlandığında, olumlu çatışma çözüm stillerindeki puanların kadınlarda artmasıyla aynı zamanda erkeklerde de arttığı; geri çekilme çatışma çözüm stiline ise, kadınların puanı arttıkça erkeklerin puanlarının da azaldığı bulunmuştur.

7. Çalışma grubunda olumsuz çatışma çözüm stiline daha fazla görülmektedir.

8. Bir problem sebebiyle terapiye başvurmayan çiftlerin olumsuz çatışma çözüm stillerinin, başvurularına göre düşük olduğu görülmektedir. Çözüm stillerinin çiftlerin problem yaşayışında ve çatışmayı sürdürme ya da bitirmede önemli bir etkisinin olduğu bilinmektedir.

*(Çatışma Çözüm Stilleri Ölçeğinin yukardaki maddelerinden; 1. 3. 4. ve 5. maddeler istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır.

Çiftlerin, YIYE-II açısından (bağlanma stillerinin) değerlendirilmesi:*

Bu güne kadar YIYE-II ölçeğinin farklı değişkenlerle yapılan, örneklem sayısının daha fazla olduğu araştırmalarda istatistiksel olarak anlamlı sonuçlara ulaşıldığı görülmüştür. Bu çalışmada ise; YIYE-II'nin örneklem sayısının az olmasıyla birlikte istatistiksel açıdan daha az anlamlı sonuçlar çıktığı bulunmuştur.

Bağlanma biçimleri yorumlanırken; YIYE-II' de kaygılı ve kaçınan bağlanma olarak iki çeşit adlandırılmasıyla birlikte; aynı anda kaygılı ve kaçınma bağlanma örüntülerini düşük gösteren kişilerde de güvenli (secure) bağlanmanın olduğu sonucuyla birlikte; her iki durumda artış da da, kaygılı-kaçınan bağlanma stiline daha fazla görülmesi yani güvensiz (insecure) bağlanma görüldüğü söylenebilir.

YIYE-II ölçeği toplam, kaçınma ve kaygı puanı, çiftlerin uyumu açısından değerlendirildiğinde; istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmamıştır ($p>0.05$). Yapılan lojistik regresyon analizi sonucunda, YIYE-II ölçeğinin istatistiksel olarak anlamlı çiftlerin sorun yaşamasını belirleyici bir ölçek olmadığı bulunmuştur.

1.YIYE-II toplam puanı kontrol grubu ortalaması çalışma grubu ortalamasından yüksektir. Bu durum; çiftlerin bir problem nedeniyle terapiye başvurmasalar bile aslında bağlanma örüntülerinde güvenli bağlanmanın görülmediği, bu da ilişkilerde uyum, doyum gibi evlilik kalitesini etkileyen şeylerin de aslında yeterli olmadığı sonucunu doğurmaktadır.Güvenli (secure) bağlanma örüntüsüne sahip yetişkinler; romantik ilişkilerinde partnerlerine daha kolay güvenir ve diğerleri tarafından da güvenilir bulunurlar (Hazan ve Shaver,1987). Güvenli bağlanma örüntüsüne sahip yetişkinlerde; evliliklerinde daha fazla uyum ve daha az depresif semptom görölmektedir(Scott,Cordova,2002).

2.Kaçınma puanı kontrol grubu ortalaması, çalışma grubu ortalamasından yüksektir. Bu durum; kaçınan bağlanma örüntüsüne sahip bireylerin evliliklerinde bir problem yaşadığı için terapiye başvuran çiftlere göre yüksek puan aralığında çıkması anlamlıdır.Çünkü;kaçınan (avoidant) bağlanma örüntüsüne sahip yetişkinler; duygusal bağlılık arzusuna karşı kaçınan davranırlar. Buna rağmen, bu yetişkinler kendi bağlanma ihtiyaçlarını inkar ederler ,bu kişilerle yakın ilişki geliştirmek zordur (Hazan ve Shaver,1987). Bu durum; kaçınan bağlanma örüntüsüne sahip yetişkinlerde, bağlanma ihtiyaçlarının yok sayılmasıyla birlikte, evlilikte bir problem de olmadığı yanılığını doğurabilir.

3. Kaygı puanı kontrol grubu ortalaması çalışma grubu ortalamasından düşüktür. Bu durum; terapiye bir sorun nedeniyle başvuran çiftlerin daha çok kaygılı bağlanma stiline sahip olan çiftler arasından olduğunu göstermektedir.

4.En yüksek puan, en yakın kontrol grubu kaçınma alt boyutunda ve en düşük puan kontrol grubu kaygı alt boyutunda bulunmuştur. Bu durum; bir problem nedeniyle terapiye başvurmeyen kontrol grubundaki çiftlerin, daha çok kaçınma bağlanma stiline sahip olmaları ve yine kontrol grubundaki çiftlerde kaygılı bağlanma stiline de daha az görülmesiyle açıklanabilir.

*(Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanterinin yorumlandığı yukardaki maddelerden; 1. 2. 3. ve 4. maddeler istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır.)

Bağlanma stilleri, çatışma eğilimi ve çatışma çözüm stilleri ve evlilik uyumu arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi:

1. Evli çiftlerde evlilik uyumunu sağlayan özellikler olarak; kişilerin çatışma eğilimi taşıyan kişisel özelliklerinin, aktif-önyargılı çatışma biçiminin azalması ve bağlanma stili olarak da kaygılı bağlanma stiline görülmemektedir. Ayrıca; evlilik uyumunun artması çiftlerde YIYE-II toplam puanının düşmesi birlikte yorumlandığında; evliliğinde uyum olan çiftlerde güvenli bağlanma stiline görülmesiyle açıklanabilir. Bu durum; hipotezlerden de birisi olan; evli çiftlerde güvenli bağlanma stiline görülmesiyle evlilik uyumunun artacağı yargısıyla da uyumaktadır.

Güvenli bağlanma örüntüsüne sahip yetişkinlerde; evliliklerinde daha fazla uyum ve daha az depresif semptom görülmektedir (Scott,Cordova,2002).

Güvenli (secure) bağlanma örüntüsüne sahip yetişkinler; romantik ilişkilerinde partnerlerine daha kolay güvenir ve diğerleri tarafından da güvenilir bulunurlar. Kaygılı-kararsız (anxious-ambivalent) bağlanma örüntüsüne sahip yetişkinler ise; terk edilme korkusu yaşar ve sıklıkla romantik ilişkilerinde partnerlerine karşı olan bağlılıklarına ve ulaşılabilirliklerine de güven duymazlar. Kaygılı-kararsız (anxious-ambivalent) bağlanma örüntüsüne sahip yetişkinler; sıklıkla yapışan, kıskanç ve duygusal yakınlık ile ilgili konularda endişelidirler. Buna zıt olarak da;

kaçıngan(avoidant) bağlanma örüntüsüne sahip yetişkinler ise; duygusal bağlılık arzusunun karşı kaçınan davranırlar. Buna rağmen, bu yetişkinler kendi bağlanma ihtiyaçlarını inkar ederler ,bu kişilerle yakın ilişki geliştirmek zordur (Hazan ve Shaver,1987).

2.Olumlu çatışma çözüm stili arttıkça; çatışma eğilimi, aktif çatışma, pasif çatışma, var varoluş çatışması, pasif-tümden reddetme, YIYE-II toplam ve kaygı puanlarında düşmeye yol açmaktadır. Yani; olumlu çatışma çözüm stili; çatışma eğiliminin az olduğu, aktif, pasif, varoluş ve pasif-tümden reddetme çatışma eğilimlerinin de az olduğu; güvenli bağlanma stiline sahip ve kaygılı bağlanma stiline sahip olmayan çiftlerde kullanılmaktadır.

3. Olumsuz çatışma çözüm stilinin daha fazla kullanıldığı çiftlerde, çatışma eğilimi, aktif çatışma, pasif-tümden reddetme ve kişisel özelliklerinde arttığı görülmüştür. Yani; olumsuz çatışma çözüm stilini kullanan çiftler aynı zamanda; çatışma eğilimini, aktif çatışmayı, pasif-tümden reddetmeyi ve kişisel özellikleri de kullanan çiftlerdir. Olumsuz çatışma çözüm stilini kullanan çiftlerde; boyun eğme ve geri çekilme azalmaktadır. Yani; olumsuz çatışma çözüm stilini kullanan çiftler; boyun eğme ve geri çekilme çözüm yollarını daha az kullanmaktadır.

Aktif çatışma, pasif-tümden reddetme ve kişisel özelliklerin yüksek çatışma eğilimi taşıması iletişimde bazı sorunlar doğurmaktadır. Başbakanlık Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü'nün 2009 yılında yaptığı, boşanma nedenleri araştırmasındaki boşanmadaki etkili sebeplerden birisi ise eşler arasındaki uyum ve etkileşim tarzlarıdır. Eşler arasındaki sık sık tartışma %78 oranındadır. Tartışma sonrasında ise, kadın ve erkeklerin büyük çoğunluğunun karşı tarafın hep kendisini haklı gördüğünü ve kabahati kendilerinde bulunduğunu söylemiştir. Bu durum, eşlerin kişisel özelliklerinin de devreye girmesiyle sorunu çözmeye çalışmadıklarını ve sorunu karşı tarafta bulduklarını göstermektedir.

4. Çatışma çözüm stillerinden boyun eğmede puan artarken önyargılı çatışma, aktif-önyargılı çatışma, insancıl yaklaşım ve olumsuz çatışma alanlarında puanlar düşmektedir. Ayrıca; boyun eğmede çiftlerin puanları artarken geri çekilmede de puanlar artmaktadır.

5. Geri çekilme ve insancıl yaklaşım boyutlarında puanlar artarken ,olumsuz çatışma boyutunda puanlar düşmektedir.

6. Çatışma eğiliminde puanlar artarken; aktif, pasif, varoluş, tümünden reddetme, yoğunluk, aktif-önyargılı, pasif-tümünden reddetme çatışmaları, insancıl yaklaşım, kişisel özellikler, olumsuz çatışma çözümü, kaygı ve YIYE-II toplam yani güvensiz bağlanmada da puanlar artmaktadır. Ayrıca; çatışma eğilimi arttıkça, olumlu çatışma çözüm stili azalmaktadır.

7. Aktif çatışma arttıkça, çatışma eğilimi de artmakta; pasif, varoluş, aktif-önyargılı, pasif-tümünden reddetme çatışmaları, insancıl yaklaşım, kişisel özellikler, olumsuz çatışma çözüm stili, güvensiz bağlanma stili ve kaygı puanlarında da artma görülmektedir. Ayrıca; aktif çatışma puanı arttıkça, olumlu çatışma çözüm stilinde de puanlar düşmektedir.

8. Pasif çatışmanın artması durumunda çatışmanın alt ölçekleri olan varoluş çatışması, tümünden reddetme, aktif ön yargılı çatışma, pasif tümünden reddetme, insancıl, yaklaşım, kişisel özelliklerle güvensiz bağlanma stili ve kaygılı bağlanma stiline de arttığı görülmektedir. Pasif çatışma artarken, olumlu çatışma çözüm stili azalmaktadır.

9.ÇEÖ varoluş çatışması arttığında; ÇEÖ toplam, aktif çatışma pasif çatışma, tümünden, reddetme, aktif ön yargılı çatışma, pasif tümünden reddetme, insancıl, yaklaşım, kişisel özellikler ve YIYE-II kaygı da artmaktadır.Varoluş çatışmasının artmasıyla ile olumlu ÇÇS düşmektedir.

10.ÇEÖ tümünden reddetme arttığında; ÇEÖ toplam, pasif çatışma, varoluş çatışması, pasif tümünden reddetme, insancıl yaklaşım, kişisel özellikler ve YIYE-II kaygı da artmaktadır.

11.ÇEÖ önyargılı çatışma arttığında; ile boyun eğme azalmaktadır.

12. Yoğunluk çatışmasını kullanan çiftlerin puanı artarken, genel çatışma eğilimi ve insancıl yaklaşım çatışma alt ölçeğinin de puanının arttığını göstermektedir. Bu, çiftlerin çatışmaya katılırken aynı yoğunlukta çatışmadıkları durumların artışında, çatışma eğiliminin ve aynı zamanda insancıl yaklaşımın da arttığını göstermektedir.

13.Aktif ön yargılı çatışma arttığında; evlilik uyumu düşmektedir.Aktif ön yargılı çatışma arttığında; ÇEÖ toplam, aktif çatışma, pasif çatışma, varoluş çatışması, tümünden reddetme, pasif tümünden reddetme, kişisel özellikler, olumsuz ÇÇS, YIYE-II kaygı ve güvensiz bağlanmada artmaktadır.

14.ÇEÖ pasif tümünden reddetme arttığında; ÇEÖ toplam, aktif çatışma, pasif çatışma, varoluş çatışması, tümünden reddetme, aktif ön yargılı çatışma, insancıl yaklaşım, kişisel özellikler, olumsuz ÇÇS, güvensiz bağlanma ve kaygı artmaktadır.

15. Pasif-tümünden reddetmenin artması durumunda olumlu çatışma çözüm stiline azalmaktadır.

16.ÇEÖ İnsancıl yaklaşım arttığında; ÇEÖ toplam, aktif çatışma, pasif çatışma, varoluş çatışması, tümünden reddetme, yoğunluk çatışması, pasif tümünden reddetme, kişisel özellikler ve YIYE-II kaygı da artmaktadır. İnsancıl yaklaşım arttığında; boyun eğme ve geri çekilme azalmaktadır.

17.ÇEÖ kişisel özellikler arttığında; ÇEÖ toplam, aktif çatışma, pasif çatışma, varoluş çatışması, tümünden reddetme, pasif tümünden reddetme, insancıl yaklaşım, olumsuz ÇÇS ,ve YIYE-II kaygı da artmaktadır. ÇEÖ kişisel özellikler arttığında; EUÖ ve geri çekilme azalmaktadır.

18. YIYE-II kaçınma alt boyutu arttığında ÇÇSS olumlu çözüm stili azalmakta; güvensiz bağlanma arttığında ve kaygı da artmaktadır.

19. Kaygılı bağlanma arttığında; evlilik uyumu azalmaktadır.

20. Güvensiz bağlanma arttığında; evlilik uyumu ve olumlu ÇÇS azalmaktadır. Çatışma eğilimi arttığında ise; , aktif çatışma, pasif çatışma Pasif-tümden reddetme, kaçınma ve kaygı da artmaktadır.

21. Başvuru sebeplerine göre katılımcıların ölçek puanları değerlendirildiğinde, EUÖ, ÇEÖ toplam, pasif çatışma alt boyutu ve kişisel özellikler alt boyutu arasındaki farklılık bulunmuştur.

22. EUÖ puanı açısından, evliliklerinde hiç problemi olmayanların puan ortalamasının, iletişim problemi, büyük aile problemi, birden fazla problem yaşayanlardan yüksek oluşu ve “diğer” problemi olanların iletişim ve birden fazla problemi olanlardan yüksek bulunmuştur.

23. ÇEÖ toplamında açısından evliliklerinde hiç problemi olmayanların iletişim, büyük aile problemi, birden fazla problem yaşayanlardan düşük bulunmuştur.

24. ÇEÖ aktif çatışma alt boyutu açısından evliliklerinde hiç problemi olmayanların iletişim, birden fazla problem yaşayanlardan düşük bulunmuştur.

25. ÇEÖ pasif çatışma alt boyutu açısından evliliklerinde hiç problemi olmayanların iletişim, birden fazla problem yaşayanlardan düşük ve büyük aile problemi ortalamasının birden fazla problem yaşayanlardan yüksek bulunmuştur.

26. Evliliğinde hiçbir problemi bulunmayanların varoluş çatışmasının, iletişim ve diğer diye belirttikleri alanda problem yaşayanlardan düşük bulunmuştur.

27.ÇEÖ aktif ön yargılı çatışma alt boyutu açısından evliliklerinde hiç problemi olmayanların iletişim problemi ve “diğer” problem yaşayanlardan düşük oluşu ve “diğer” problem yaşayanların ortalamasının birden fazla problem yaşayanların ortalamasından yüksek bulunmuştur.

28.ÇEÖ insancıl yaklaşım çatışması alt boyutunda diğer problemi olanların puan ortalaması birden fazla problemi yaşayanlardan düşük bulunmuştur. Bu durum; insancıl yaklaşıma sahip kişilerde birden fazla evlilik problemi görülmemesi şeklinde yorumlanabilir.

29.ÇEÖ kişisel özellikler çatışması alt boyutunda diğer problemi olanların puan ortalaması büyük aile ve birden fazla problemi yaşayanlardan düşük bulunmuştur. Büyük aile problemleri çiftlerin evliliğini etkileyebilmektedir. Bağlanma örüntüleriyle birlikte de bir bireyin kendi ailesiyle olan duygusal birleşmesi de evlilikte çiftlerin ilişkisini etkileyebilmektedir. Yani, çiftlerden birinin kendi ailesinde duygusal birleşmenin olması, bir olay karşısında aile üyelerinin aynı duygusal cevabı vermesini doğurur. Bu durum, bireylerin özerkliklerinin olmadığı bir aile yapısında meydana gelmektedir. Bireyin ailesi içinde özerkliğinin olup-olmaması ve kişilerin aileleri içinde farklılaşma durumu eş seçiminde önemli bir rol oynar(Kerr,Bowen,1988).

Diğerlerinin iletişim ve büyük aile problemi yaşayanlardan düşük oluşu ve birden fazla problem yaşayanların ortalamasının iletişim problemi yaşayanlardan yüksek oluşu istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Bu durum; bazı kişilik özelliklerinin çatışma eğilimine etkisi göz önünde bulundurulduğunda, evliliğindeki problem alanlarını belirtmede birden fazla problem yaşayanlara göre diğer cevabını işaretleyenler düşük bulunmuştur. Yine aynı zamanda da; iletişim probleminin puanı birkaç problem yaşadığını belirten kişilere göre de düşüktür.

30.Katılımcıların erkek olanların; EUÖ kontrol grubu ortalamasının çalışma grubu ortalamasından yüksek olduğubulunmuştur. Bu durum; evli çiftlerde evlilik

uyumu cinsiyet açısından değerlendirildiğinde, erkeklerin çalışma grubundaki erkeklere göre evliliklerinde daha fazla uyum yaşadıklarıyla yorumlanabilir.

Erkekler evliliklerinde daha fazla doyum aldıkları noktada, sorunların çözümünde rasyonel bir şekilde yapılacaklar konusunda çaba sarf edebileceklerini belirtmişlerdir. Evlilik doyumu yüksek olan erkekler, problemleri çözemedikleri noktada başvurdukları çift terapisinin de yararlı olacağı görüşündedirler (Eskin, 2012).

Evlilik uyumu yüksek bulunan erkeklerin sorun çözebilme becerilerinin de yüksek olduğu bulunmuştur. Evlilik uyumunda önemli bir faktör; yaşanan bir olay ya da problem karşısında bu olayı veya davranışı neyin ortaya çıkardığını konuşmayı tercih etmek ya da bu olay ya da problemden kimin sorumlu olduğunu bulmaya çalışmak konularında, evlilik uyumunun az olduğu kişilerde daha çok problemden kimin sorumlu olduğunu bulma çabasının daha fazla olduğu görülmüştür. Bu durum, problem çözümünde yetersizlik olarak yorumlanmış ve evlilik uyumunu olumsuz olarak etkileyen bir faktör olarak değerlendirilmiştir (Özer, Cihan-Güngör,2012).

31.Kontrol grubundaki çiftlerin aktif-önyargılı çatışma eğilimini çalışma grubundaki çiftlere göre daha az kullandıkları ve çalışma grubunda ise aktif-önyargılı çatışma eğilimini daha fazla kullanmaktadırlar. Bu, hipotezlerden birisi olan; çalışma grubundaki çiftlerin aktif-önyargılı çatışma eğilimini daha fazla kullandıklarıyla açıklanabilir.

32. Kontrol grubundaki çiftlerin çatışma çözüm stillerinden olumsuz çatışma çözüm stilini daha az kullandıkları ve çalışma grubunda ise olumsuz çatışma çözüm stilini daha fazla kullandıklarıyla açıklanabilir. Bu, hipotezlerden birisi olan; çalışma grubundaki çiftlerin olumsuz çatışma çözüm stilini daha fazla kullandıkları yargısıyla da uyumludur.

33.Cinsiyete göre yorumlandığında; kontrol grubunda kadınların çalışma grubundakilere göre evliliklerinde daha fazla uyum yaşadıkları sonucunu doğurmaktadır. Bu sonuç; hipotezlerden birisi olan, kontrol grubundaki kadınların çalışma grubundaki kadınlara göre daha fazla evliliklerinde uyum belirtecekleri yargısıyla da uyumludur.

34. İletişim çatışmalarında aktif ve önyargılı çatışma eğilimi taşıyan kişilerin kontrol grubunda daha az ve çalışma grubunda ise daha fazla olmasıyla açıklanabilir. Bu, bir problem nedeniyle terapiye başvuran çiftlerde aktif-önyargılı çatışma eğiliminin daha fazla görülmesiyle yorumlanabilir. Bu durum, hipotezlerden birisi olan aktif, önyargılı çatışma biçiminin çalışma grubunda daha fazla görüleceği yargısıyla uyumludur.

35. İletişim çatışmalarında kişisel özellikler açısından çatışma eğilimi taşıyan kişilerin kontrol grubunda daha az ve çalışma grubunda ise daha fazla olmasıyla açıklanabilir. Bu, bir problem nedeniyle terapiye başvuran çiftlerde kişisel özelliklerinin çatışma eğilimi taşımasıyla yorumlanabilir.

BÖLÜM VI

SONUÇ VE ÖNERİLER

Genel bilgilere göre;Çalışmaya katılan çiftlerin; 35 yaş ortalamasında, cinsiyet olarak da 37 erkek ve 37 kadın olarak dağıldığı görülmektedir. Katılımcıların yaklaşık yarısı üniversite mezunu ve yarısından fazlası da çalışmaktadır. Bu durum; yapılan çalışmanın kişi sayısı ve cinsiyet ve eğitim açısından eşit bir dağılımı olduğunu göstermektedir. Ayrıca, çiftlerin evlilik öncesinde partnerlerini kendi çevrelerinden bulmayı tercih ettikleri görülmektedir. Yine, çiftlerde ilişkinin oluşabilmesi için sürenin önemli olduğu ve evlilik kararını almada da çiftlerin birbirini tanımaya önem verdikleri ve evlenecekleri kişileri yaş olarak yakın kişilerden seçme eğiliminde oldukları da görülmektedir. Çiftlerde, bir ilişkinin oluşabilmesi için sürenin de önemli olduğu ve evlilik kararını almada da çiftlerin birbirini tanımaya önem verdikleri ve evlenecekleri kişileri yaş olarak yakın kişilerden seçme eğiliminde olduklarıyla birlikte, çiftlerin çocuk sayısının genelde 1 olduğu da bulunmuştur.

Çiftler arasında iletişim problemi; en fazla belirtilen sorun olarak görülmüştür. Bu durum, iletişim probleminin çiftler arasında en çok yaşanan bir sorun olduğunu göstermektedir. Terapiye başvuran çiftlerin iletişim problemini başvurmayanlara göre daha fazla yaşıyor oldukları da görülmektedir.

Çalışma grubundaki çiftlerde; evlilik uyumu düşük bulunmuştur. Çiftlerin çatışmaları yoğun yaşadıkları ve evlilikle ilgili uyumlarının bozulduğu noktada terapiye başvurmaları anlamlıdır. Cinsiyete göre ise; kontrol ve çalışma grubunda da evlilik uyumu açısından farklılaşma olduğu bulunmuştur. Problem yaşadıkları için terapiye başvuran çalışma grubundaki çiftlerde evlilik uyumunun düşük bulunması beklenen bir

sonuçtur. Bu durum; terapiye bir sorun nedeniyle başvuran çiftlerde problemlerin daha fazla yaşandığı ve evlilik uyumunun azaldığı şeklinde yorumlanabilir. Hipotezlerden biri olan, çalışma grubunun kontrol grubuna kıyasla evlilik uyumunun düşük olacağı beklentisiyle de uyumludur.

Bazı kişilik özelliklerinin çatışma eğilimini arttırdığı; kontrol grubundaki kişilerde çatışma eğilimini yordamak açısından etkisinin çalışma grubuna kıyasla düşük olduğunu göstermektedir. Yani bu durum; çatışmaya yol açması beklenen bazı kişisel özelliklerin kontrol grubunda çalışma grubuna oranla düşük olduğunu göstermektedir. Çatışma eğiliminin alt ölçekleri içerisinde sadece kişisel özellikler alt ölçeği kontrol grubu ortalaması, çalışma grubu ortalamasından düşük ve istatistiksel olarak anlamlı bulunması; çiftlerde yaşanan çatışmanın çeşitlerinin terapiye başvuran ve başvurmeyan çiftlere göre farklılaşmadığını göstermektedir. Çatışmanın yaşanıyor olması terapi yardımı için bir öncelik olmayıp normal bir şey olarak görülmektedir.

Çiftlerin arasında yaşanan çatışma eğilimini çiftlerin uyumu açısından **cinsiyete göre** yorumlandığında, tüm çiftlerde ve kontrol grubundaki kadınlarda varoluş çatışması puanı arttıkça erkeklerin varoluş çatışması puanı azalmasıyla, aynı zamanda; tüm evli çiftlerde ve çalışma grubunda, aktif-önyargılı çatışma puanlarında kadınların puanı arttıkça erkeklerin de puanının artmasıyla açıklanmaktadır. Çalışma grubunda tüm denetim boyutunda alınan puanlarda kadınların puanı arttıkça erkeklerin puanlarında da artan ilişki bulunmuştur. Katılımcıların toplamında ve çalışma grubunda aktif önyargılı çatışma puanları arasında da, kadınların puanı arttıkça erkeklerinde artan ilişki bulunmuştur.

Olumsuz çatışma çözüm stilleri çalışma grubunda daha fazla görülmüştür. Bu durum, bir sorun nedeniyle terapiye başvuran çiftlerde olumsuz çatışma çözüm stillerinin daha fazla görüleceği hipoteziyle de uyumludur. Çatışma çözüm stili ölçeği puanı çiftlerin uyumu açısından değerlendirildiğinde; genel grup ve kontrol grubunda olumlu çatışma çözümünden alınan puanların kadın ve erkek cinsiyeti arasında kadınların puanı arttıkça erkeklerin artan ilişki bulunmuştur. Genel grup ve çalışma grubunda geri çekilme puanı cinsiyetler arasında kadınların puanı arttıkça erkeklerin azalan ilişki bulunmuştur. Bu durum; tüm grup ve kontrol grubunda çatışma çözüm

stilleri cinsiyete göre yorumlandığında, olumlu çatışma çözüm stillerindeki puanların kadınlarda artmasıyla aynı zamanda erkeklerde de arttığı; geri çekilme çatışma çözüm stiline ise, kadınların puanı arttıkça erkeklerin puanlarının da azalması şeklinde yorumlanmıştır. Evli çiftlerin çatışma çözüm stillerine baktığımızda ise; bir problem sebebiyle terapiye başvurmayan çiftlerin olumsuz çatışma çözüm stillerinin, başvuranlaragöredüşük olduğu bulunmuştur.Çözüm stillerinin çiftlerin problem yaşayışında ve çatışmayı sürdürme ya da bitirmede önemli bir etkisinin olduğu bilinmektedir.

Bağlanma Stilleri; YIYE-II ölçeği toplam, kaçınma ve kaygı puanı, çiftlerin uyumu açısından değerlendirildiğinde; istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmamıştır ($p>0.05$). Yapılan lojistik regresyon analizi sonucunda, YIYE-II ölçeğinin istatistiksel olarak anlamlı çiftlerin sorun yaşamasını belirleyici bir ölçek olmadığı bulunmuştur.

Bağlanma stilleri, çatışma eğilimi ve çatışma çözüm stillerinin evlilik uyumuna etkisi değerlendirildiğinde; evli çiftlerde evlilik uyumunu sağlayan özellikler olarak; kişilerin çatışma eğilimini taşıyan kişisel özelliklerinin ve aktif-önyargılı çatışma biçiminin azalması; bağlanma stili olarak da kaygılı bağlanma stiline görülmemesiyle; evliliğinde uyum olan çiftlerde de güvenli bağlanma stiline var olmasıyla açıklanabilir. Bu durum; hipotezlerden de birisi olan; evli çiftlerde güvenli bağlanma stiline görülmesiyle evlilik uyumunun artacağı yargısıyla da uyumaktadır.

Olumlu çatışma çözüm stili; çatışma eğiliminin az olduğu, aktif, pasif, varoluş ve pasif-tümden reddetme çatışma eğilimlerinin de az olduğu; güvenli bağlanma stiline sahip ve kaygılı bağlanma stiline sahip olmayan çiftlerde kullanılmaktadır. Olumsuz çatışma çözüm stiline kullanan çiftler aynı zamanda; çatışma eğilimini, aktif çatışmayı, pasif-tümden reddetmeyi ve kişisel özellikleri de kullanan çiftlerdir.Olumsuz çatışma çözüm stiline kullanan çiftlerde; boyun eğme ve geri çekilme azalmaktadır. Yani; olumsuz çatışma çözüm stiline kullanan çiftler; boyun eğme ve geri çekilme çözüm yollarını daha az kullanmaktadır.

Çiftlerin, çatışma çözüm stillerinden boyun eğmeyi daha fazla kullandıklarında; önyargılı çatışma, aktif-önyargılı çatışma, insancıl yaklaşım ve olumsuz çatışma alanlarını daha az kullandıkları; ayrıca, boyun eğmeyi daha fazla kullanan çiftlerin; geri çekilmeyi de daha az kullandıkları bulunmuştur. Çiftler; geri çekilme ve insancıl yaklaşım boyutlarını daha fazla kullandıklarında; olumsuz çatışma çözüm stilini ise daha az kullanmaktadırlar.

Çatışma eğilimi, aktif çatışma ve pasif çatışma eğilimini daha fazla gösteren çiftler; olumlu çatışma çözüm stilini ise daha az kullanmaktadırlar. Varoluş çatışmasını da daha fazla kullanan çiftler; olumlu çatışma çözüm stilini daha az kullanmaktadır. Tümünden reddetme ve çatışma eğilimini daha fazla kullanan çiftlerin; pasif çatışma, varoluş çatışması, pasif tümünden reddetme, insancıl yaklaşım, kişisel özellikleri de daha fazla kullandıkları ve kaygılı bağlanma stiline sahip oldukları bulunmuştur.

Çiftlerin önyargılı çatışma eğilimleri arttığında boyun eğme eğiliminin azaldığı ve aynı zamanda da çatışmaya katılırken aynı yoğunlukta çatışmadıkları durumların artışında çatışma eğiliminin ve aynı zamanda insancıl yaklaşımın da arttığını göstermektedir. Aktif ön yargılı çatışma arttıkça, evlilik uyumu azalmaktadır. Pasif-tümünden reddetmenin artması durumunda olumlu çatışma çözüm stilinin azaldığı görülmüştür.

Çiftlerin insancıl yaklaşım özellikleri ve çatışma eğilimleri arttığında; aktif, pasif, varoluş, tümünden reddetme, yoğunluk, pasif-tümünden reddetme çatışma eğilimleri, kişisel özellikler ve kaygılı bağlanma stilinde de artma görülmektedir. İnsancıl yaklaşım ile boyun eğme eğilimleri arttığında, geri çekilme eğilimi ise azalmaktadır. Kişisel özellikleri daha fazla kullanan çiftlerin; evlilik uyumu düşmekte ve geri çekilme eğilimleri azalmaktadır. Kaçınan bağlanma stiline sahip çiftlerde; olumlu çatışma çözüm stilleri azalmakta; güvensiz bağlanma stili arttığında ise, kaygılı bağlanmada artmaktadır. Kaygılı bağlanma arttığında; evlilik uyumu düşmektedir. Güvensiz bağlanma ve evlilik uyumu arttığında ise; olumlu çatışma çözüm stilleri azalmaktadır.

Başvuru sebeplerine göre; evliliklerinde hiç problemi olmayanlar; iletişim problemi, büyük aile problemi, birden fazla problem yaşayanlar ve “diğer” problemi olanlara göre evliliklerinde daha fazla uyum yaşamaktadırlar.

Evliliklerinde hiç problemi olmadığını belirten çiftler; iletişim, büyük aile problemi, birden fazla problem yaşayanlara göre daha az çatışma eğilimi ve daha az aktif çatışma yaşamaktadırlar. Evliliklerinde hiç problemi olmayanların; iletişim, birden fazla problem yaşayanlardan daha az pasif çatışma yaşadıkları; büyük aile problemi ortalamasının ise birden fazla problem yaşayanlara göre daha fazla pasif çatışma yaşadıkları bulunmuştur.

Evliliklerinde hiç problemi olmayanların; iletişim problemi ve “diğer” problem yaşayanlara göre, varoluş çatışmasını daha az kullandıkları bulunmuştur. Bu durum; evliliğinde hiçbir problemi bulunmayanların varoluş çatışmasının, iletişim ve diğer diye belirttikleri alanda problem yaşayanlardan düşük puan almasıyla yorumlanabilir. Aktif-ön yargılı çatışma alt boyutu açısından evliliklerinde hiç problemi olmayanların iletişim problemi ve “diğer” problem yaşayanlardan düşük olduğu ve “diğer” problem yaşayanların ortalamasının birden fazla problem yaşayanların ortalamasından yüksek bulunmuştur. İnsancıl yaklaşım çatışması alt boyutunda diğer problemi olanların puan ortalaması birden fazla problemi yaşayanlardan düşük olduğu bulunmuştur. Bu durum; insancıl yaklaşıma sahip kişilerde birden fazla evlilik problemi görülmemesi şeklinde yorumlanabilir.

Diğer problemi olanların kişisel özellikler çatışma eğilimi; büyük aile ve birden fazla problemi yaşadığını belirten çiftlere göre daha azdır. Diğer problemi olanlar; iletişim ve büyük aile problemi yaşayanlardan daha az ve birden fazla problem yaşayanlar iletişim problemi yaşayanlardan daha fazladır. Bu durum; bazı kişilik özelliklerinin çatışma eğilimine etkisi göz önünde bulundurulduğunda, evliliğindeki problem alanlarını belirtmede birden fazla problem yaşayanlara göre diğer cevabını

işaretleyenler düşük bulunmuştur. Yine aynı zamanda da; iletişim probleminin puanı birkaç problem yaşadığını belirten kişilere göre de düşüktür.

Kontrol grubundaki çiftlerin aktif-önyargılı çatışma eğilimini çalışma grubundaki çiftlere göre daha az kullandıkları ve çalışma grubunda ise aktif-önyargılı çatışma eğilimini daha fazla kullandıkları bulunmuştur. Bu, hipotezlerden birisi olan; çalışma grubundaki çiftlerin aktif-önyargılı çatışma eğilimini daha fazla kullandıklarıyla açıklanabilir.

Kontrol grubundaki çiftlerin çatışma çözüm stillerinden olumsuz çatışma çözüm stilini daha az kullandıkları ve çalışma grubunda ise olumsuz çatışma çözüm stilini daha fazla kullandıkları bulunmuştur. Bu, hipotezlerden birisi olan; çalışma grubundaki çiftlerin olumsuz çatışma çözüm stilini daha fazla kullandıkları yargısıyla da uyumludur.

Cinsiyete göre; kontrol grubunda kadınların çalışma grubundakilere göre evliliklerinde daha fazla uyum yaşadıkları sonucunu doğurmaktadır. Bu sonuç; hipotezlerden birisi olan, kontrol grubundaki kadınların çalışma grubundaki kadınlara göre daha fazla evliliklerinde uyum belirtecekleri yargısıyla da uyumludur.

Kontrol grubundaki erkeklerin; çalışma grubundaki erkeklere göre evlilik uyumları yüksektir. Bu durum; evli çiftlerde evlilik uyumu cinsiyet açısından değerlendirildiğinde, erkeklerin çalışma grubundaki erkeklere göre evliliklerinde daha fazla uyum yaşadıklarıyla yorumlanabilir. Bu, hipotezlerden birisi olan; çalışma grubundaki erkeklerin evlilik uyumunun, kontrol grubundakilere göre düşük olacağı hipoteziyle uyumludur.

Aktif-ön yargılı çatışma kontrol grubu ortalamasının çalışma grubu ortalamasından düşük olduğu bulunmuştur. Bu durum; iletişim çatışmalarında aktif ve önyargılı çatışma eğilimi taşıyan kişilerin kontrol grubunda daha az ve çalışma grubunda ise daha fazla olmasıyla açıklanabilir. Bu, bir problem nedeniyle

terapiyebaşvuran çiftlerde aktif-önyargılı çatışma eğiliminin daha fazla görülmesiyle yorumlanabilir.

Kişisel özellikler kontrol grubu ortalamasının çalışma grubu ortalamasından düşük olduğu bulunmuştur. Bu durum; iletişim çatışmalarında kişisel özellikler açısından çatışma eğilimi taşıyan kişilerin kontrol grubunda daha az ve çalışma grubunda ise daha fazla olmasıyla açıklanabilir. Bu, bir problem nedeniyle terapiye başvuran çiftlerde kişisel özelliklerinin çatışma eğilimi taşımasıyla yorumlanabilir.

Son olarak;

Çalışma grubundaki çiftlerin kontrol grubuna göre; iletişim problemini daha fazla yaşıyor oldukları ve evlilik uyumlarının daha az olduğu bulunmuştur. Kişisel özelliklerin çatışma eğilimine etkisinin kontrol grubunda çalışma grubuna oranla daha azdır.

Cinsiyete göre tüm çiftlerde ve kontrol grubundaki kadınlarda varoluş çatışması puanı arttıkça erkeklerin varoluş çatışması puanı azaldığı bulunmuştur.

Olumsuz çatışma çözüm stilleri çalışma grubunda daha fazla görülmüştür. Olumlu çatışma çözüm stillerindeki puanlar kadınlarda artarken aynı zamanda erkeklerde de atmıştır.

Yapılan lojistik regresyon analizi sonucunda, YIYE-II ölçeğinin istatistiksel olarak anlamlı çiftlerin sorun yaşamasını belirleyici bir ölçek olmadığı bulunmuştur.

Kaçıngan bağlanma stiline sahip çiftlerde; olumlu çatışma çözüm stilleri azalmakta; güvensiz bağlanma stili arttığında ise, kaygılı bağlanmada artmaktadır. Kaygılı bağlanma arttığında ise; evlilik uyumu düşmektedir.

Güvensiz bağlanma ve evlilik uyumu arttığında; olumlu çatışma çözüm stilleri azalmaktadır. Kontrol grubundaki erkeklerin; çalışma grubundaki erkeklere göre evlilik

uyumları yüksek; aktif-ön yargılı çatışma kontrol grubunda; çalışma grubuna göre de düşük bulunmuştur.

Olumsuz çözüm stillerinin kontrol grubuna göre daha az kullanıldığı; kontrol grubundaki kadınların evlilik uyumunun; çalışma grubuna göre daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Ayrıca; her araştırmada olduğu gibi bu araştırmanın da bazı sınırlılıkları bulunmaktadır. Araştırmayı yaparken yeterli örnekleme ulaşılamaması, örneklem sayısının az olması ve çiftlerin ölçekleri tam olarak anlayamadıklarını belirtmeleri, tekrar eden benzer sorular gibi sorunlardan dolayı formlarda bazı sorular doldurulmamış veya çiftlerden biri tam doldururken diğeri ise eksik doldurmuştur. Bu yüzden kapalı zarf içinde gönderilen formların bir çoğu araştırmada kullanılamamıştır. Aynı anda da çiftlere ulaşmak zor olmuştur. Çiftlerden birisinin ölçekleri doldurmak istediğinde diğerrinin doldurmak istememesiyle de karşılaşmıştır. Daha fazla çifte ulaşıldığında daha çok veri ışığında sonuçlar genellenebilir olacaktır.

KAYNAKÇA

- Adler, A., *İnsan tabiatını tanıma*, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul, 2013.
- Bartholomew, K., and Horowitz, L. M., 1991, "Attachment styles among young adults: A test of a four-category model" *Journal of Personality and Social Psychology*, 61: pp.226-244.
- Bowlby, J., *Bağlanma*, Pinhan Yayıncılık, İstanbul, 2012.
- Bowlby, J., *Ayrılma*, Pinhan Yayıncılık, İstanbul, 2014.
- Budak, S., *Psikoloji Sözlüğü*, Bilim Sanat Yayınları, Ankara, 2009.
- Basım, H.N., Çetin, F., Tabak, A., 2009, "Beş faktör kişilik özelliklerinin kişilerarası çatışma çözme yaklaşımlarıyla ilişkisi" *Türk Psikoloji Dergisi*, 24: ss.20-34.
- Başbakanlık Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü, "Boşanma nedenleri araştırması" 2009, Ankara.
- Başbakanlık Aile Yapısı Araştırması, 2006, Ankara.
- Boyacıoğlu, İ., ve Sümer, N., 2011, "Bağlanma boyutları, otobiyografik bellek ve geçmişi kabul etme" *Türk Psikoloji Dergisi*, 26; ss.105-118.
- Bowen, M., & Kerr, M.E., *Family evaluation: An approach based on Bowen theory*, New York, NY, US: WW Norton & Co, 1998.
- Caffery, T., & Erdman, P., *Attachment and Family Systems*, Brunner-Routledge, New York, 2003.
- Clavarino A., Hayatbaksh M.R., Williams, G.M., Bor, W., O'Callaghan, M., Najman, J.M., 2011, "Depression following marital problems: different impacts on mothers and their children? A 21-year prospectivestudy" *Soc Psychiatry Psychiatr Epidemiol*, 46: pp.833-841.
- Dallos, R., Draper, R., *Aile Terapisine Giriş, Sistemik Teori ve Uygulama*, Nobel Yayınevi, Ankara, 2012.
- Dökmen, Ü., *İletişim Çatışmaları ve Empati*, Sistem Yayıncılık, İstanbul, 2002.
- Dicks, H.V., *Marital Tensions*, Basic Books, Newyork, 1967.
- DuRocherSchudlich, T.D., Stettler, N.M., Stouder, K.A., Harrington, C., 2013, "Adult romantic attachment and couple conflict behaviors: Intimacy as a multi-dimensional mediator" *An International Journal on Personal Relationships*, 7: pp.26-43.
- [Erdman](#), P., [Caffery](#), T.C., 2002, "Attachment and Family Systems : Conceptual, Empirical and Therapeutic Relatedness.
- Erdoğan Taycan, S., 2014, "Evlilik Uyumu ile Bağlanma Stilleri ve Mizaç ve Karakter Özellikleri Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi" *Türk Psikiyatri Dergisi*, 25: ss.9-18.

- Ersanlı, K.,& Kalkan, M., *Evlilik İlişkilerini Geliştirme Kuram ve Uygulama*, Nobel Yayıncılık, Ankara, 2008.
- Ersevım, İ.,*Aile Tedavisi ,Örnekleriyle Türleri, Felsefesi ve Terapisi*, Özgür Yayınları, İstanbul, 2008.
- Eskin, M., “Evlilik terapisi için başvuran çiftlerin evlilik doyumu ve evlilik terapisiyle hakkındaki görüşleriyle ilişkili etmenler” *Klinik Psikiyatri*, 15: ss.226-237.
- Feeney, J.A., 1999, “Adultattachment, emotionalcontrol, andmaritalsatisfaction” *PersonalRelationships*, 6: pp.169-185.
- Feeney, J.A.,Noller, P., 1990, “Attachment Style as a Predictor of AdultRomanticRelationships” *Journal of PersonalityandSocialPsychology*, 58: pp.281-291.
- Fincham, F.D.,Beach, S.R.H., Davila J., 2004, “Forgivenessandconflictresolution in marriage” *Journal of FamilyPsychology*, 18: pp.72-81.
- Firestone, R.W.,Catlett, J., *Fear of Intimacy*, AmericanPsychologicalAssociation, Washington, DC, 2005.
- Folger, J.P.,&Poole, M.S., &Stutman, R.K., *Çatışma Yönetimi*. Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara, 2013.
- Freeman, D.R.,*Couples in Conflict*, Open UniversityPress, Buckingham, UK, 1995.
- Fraley, C.R.,Shaver, P.R., 2000, “AdultRomanticAttachment: TheoreticalDevelopments, EmergingControversies, andUnansweredQuestions” *Review of General Psychology*, 4: pp.132-154.
- Greenberg, L.S.,& Johnson, S.M., *Duygu Odaklı Çift Terapisi*, Ck Yayınevi, Ankara, 2012.
- Gottman, J.M.,*Whymarriagesucceedor fail and how you can makeyourslast*, *Simon&SchusterPaperbacks*, New York, 1994.
- Gottman, J.,& Silver, N., *Evliliği sürdürmenin yedi ilkesi*, Varlık Yayınları, İstanbul, 2014.
- Gottman, J.,& Silver, N., *Aşk nasıl sürdürülür? Güven oluşturup ihanetten kaçınmanın yolları*, Varlık Yayınları, İstanbul, 2014.
- Gurman, A.S.,&Kniskern, D.P., *Handbook of FamilyTherapy*, Brunner/Mazel, New York, 1981.
- Günaydın, G., Selçuk, E., Sümer, N., Uysal, A., 2005, “Yetişkin Bağlanma Boyutları için yeni bir Ölçüm: Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II’ nin Türk örnekleminde Psikometrik açıdan değerlendirilmesi” *Türk Psikoloji Yazıları*, 8: ss.1-11.
- Güngör, D., Sümer, N., 1999, “Çocuk yetiştirme stillerinin bağlanma stilleri, benlik değerlendirmeleri ve yakın ilişkiler üzerindeki etkisi” *Türk Psikoloji Dergisi*, 14: ss.35-58.

- Harary, F., and Batell, M.F., 1981, "Communication Conflict" *Human Relations*, 34: pp.633-641.
- Hazan, C., Shaver, P., 1987, "Romantic Love Conceptualized as an Attachment Process" *Journal of Personality and Social Psychology*, 52: pp.511-524
- Hughes, D.A., *Attachment Focused Family Therapy*, W.W. Norton & Company, New York, 2011.
- Mikulincer, M., and Shaver, P.R., 2005, "Attachment theory and emotions in closer relationships. Exploring the attachment-related dynamics of emotional reactions to relational events" *Personal Relationships*, 12: pp.149-168.
- Mikulincer, M., Shaver, P.R., *Attachment in Adulthood: Structure, Dynamics, and Change*. The Guilford Press, NY, 2007.
- Kağıtçıbaşı, Ç., *Kültürel Psikoloji, Kültür Bağlamında İnsan Ve Aile*, Evrim Yayınevi, İstanbul, 2007.
- Karahan, T.F., 2007, "Bir Eş iletişim programının Evli çiftlerde pasif çatışma eğilimi üzerine etkisi" *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi (KUYEB)*, 7/2.
- Lopez, J.L., Riggs SA., Pollard SE., Hook, J.N., 2011, "Religious commitment, adult attachment, and marital adjustment in newly married couples" *Journal of Family Psychology*, 25: pp.301-9.
- Öztürk, O., *Ruh Sağlığı Ve Bozuklukları*, Bayt Ltd. Şti. Ankara, 2004.
- Özügürlü, K., *Evlilik Raporu*, Altın Kitaplar Yayınevi, İstanbul, 2013.
- Özer, A., Cihan-Güngör, H., 2012, "Yükleme Tarzları, Bağlanma Stilleri ve Kişilik Özelliklerine Göre Evlilik Uyumu" *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8: ss.11-24.
- Russell, B., *Evlilik Ve Ahlak*, Cem Yayınevi, İstanbul, 2005.
- Sayar, K., Tüzün, O., 2006, "Bağlanma Kuramı ve Psikopatoloji" *Düşünen Adam Dergisi*, 19: ss.24-39.
- Solmuş T., *Bağlanma, Evlilik ve Aile Psikolojisi*, Sistem Yayıncılık, İstanbul, 2012.
- Spainer, G.B., 1976, "Measuring dyadic adjustment: New scales for assessing the quality of marriage and similar dyads" *Journal of Marriage and the Family*, 38: pp.15-28.
- Sternberg, R.J., 1986, "A Triangular Theory of Love" *Psychological Review*, 93: pp.119-135.
- Sungur, M.Z., *Sen, Ben ve Aramızdaki Her şey, 'Şeytan Üçgeni', Aşk-Evlilik-Sadakatsizlik*. Goa Yayınları, İstanbul, 2009.
- Şahin Hisli, N., Basım, N.H., Çetin, F., 2009, "Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımlarında Kendilik Algısı ve Kontrol Odağı" *Türk Psikiyatri Dergisi*, 20: ss.153-163.

Şener, A., Terzioğlu, R.G., 2008, ‘‘Arkadaşlık ilişkilerinin evlilik uyumu üzerindeki etkisinin incelenmesi’’ Hacettepe Üniversitesi Sosyolojik Araştırmalar E-dergisi. <http://www.sdergi.hacettepe.edu.tr/makaleler/arkadaslikiliskilerievlilikuyumu.pdf>

Scott, R.L.,Cordova, J.V., 2002, ‘‘Theinfluence of adultattachmentstyles on theassociationbetweenmaritaladjustmentanddepressivesymptoms’’ Journal of FamilyPsychology, 16: pp.199-208.

Torun Reid, F.,*Hep Sevgili Kalalım*, Remzi Kitabevi, İstanbul, 2011.

Weeks, G.R.,&Hof, L., *Evlilik Terapisi ve Cinsel Terapiyi Bütünleştirmek*, Pusula Yayınevi, Ankara, 2012.

Yavuzer, H.,*Evlilik Okulu*, Remzi Kitabevi, İstanbul, 2012.

EKLER

EK 1. Bilgi (Anket) Formu-Kontrol Grubu

KİŞİSEL BİLGİ FORMU

1. Cinsiyetiniz : Kadın () Erkek ()

2. Doğum Tarihiniz :

3. Eğitim durumunuz nedir?

a) İlkokul b) Ortaokul c) Lise d) Üniversite e) Yüksek Lisans f) Doktora

4. Çalışıyor musunuz?

a) evet b) hayır

Çalışıyorsanız mesleğiniz nedir?

5. Sizce evliliğinizdeki problem/problemler nelerdir?

a) İletişim Problemleri : ()

b) Evlilik dışı İlişkiler : ()

c) Geniş Aile Problemleri : ()

d) Ekonomik Problemler : ()

e) Cinsel Problemler : ()

f) Diğer :

.....
.....
.....

6. Nasıl tanıştınız ?

a) Görücü Usulü

b) Arkadaşlarım Vasıtasıyla

c) İnternet Vasıtasıyla

d) Arkadaşımdı

e) İş yerinde

f) Okulda g) Diğer

.....

7. Evlenme kararını ne kadar sürede aldınız?

a) İlk görüşte

b)

8. Tanışmanızdan evleninceye kadar geçen süre nedir?

9. Kaç yıldır evlisiniz

?.....

10. Kaç çocuğunuz var, cinsiyetleri nedir ?

11. Eşinizle aranızdaki yaş farkı nedir

?.....

12. Evinizde eşiniz ve çocuklarınız dışında başka yaşayan kimse var mı?

a) evet b) hayır

Eğer varsa yakınlık derecesi nedir

?.....

13. Anne-babanızın evliliğindeki problem / problemler nelerdi ?

a) İletişim Problemleri : ()

b) Evlilik dışı İlişkiler : ()

c) Geniş Aile Problemleri : ()

d) Ekonomik Problemler : ()

e) Cinsel Problemler : ()

e) Diğer :

14. Madde kullanımınız var mı?

a) Sigara

b) Alkol

c) Diğer.....

15.Kronik bir rahatsızlığınız var mı?

a) Evet

Nedir?.....

b) Hayır

EK 2. Bilgi(Anket) Formu-Çalışma Grubu

KİŞİSEL BİLGİ FORMU

1. Cinsiyetiniz : Kadın () Erkek ()

2. Doğum Tarihiniz :

.....

3. Eğitim durumunuz nedir?

a) İlkokul b) Ortaokul c) Lise d) Üniversite e) Yüksek Lisans f) Doktora

4. Çalışıyor musunuz?

a) evet b) hayır

Çalışıyorsanız mesleğiniz nedir?

.....

5. Başvuru nedeniniz / nedenleriniz nelerdir?

a) İletişim Problemleri : ()

b) Evlilik dışı İlişkiler : ()

c) Büyük Aile Problemleri : ()

d) Ekonomik Problemler : ()

e) Cinsel Problemler : ()

f) Diğer :

.....

.....

6. Nasıl tanıştınız ?

a) Görücü Usulü b) Arkadaşlarım Vasıtasıyla c) İnternet
Vasıtasıyla

d) Arkadaşımdı e) İş yerinde f) Okulda

g) Diğer

.....

7. Evlenme kararını ne kadar sürede aldınız?

a) İlk görüşte

b)

8. Tanışmanızdan evleninceye kadar geçen süre nedir?

.....

9. Kaç yıldır evlisiniz

?.....

10. Kaç çocuğunuz var, cinsiyetleri nedir ?

.....

11. Eşinizle aranızdaki yaş farkı nedir

?.....

12. Evinizde eşiniz ve çocuklarınız dışında başka yaşayan kimse var mı?

a) evet b) hayır

Eğer varsa yakınlık derecesi nedir

?.....

13. Anne-babanızın evliliğindeki problem / problemler nelerdi ?

a) İletişim Problemleri : ()

b) Evlilik dışı İlişkiler : ()

c) Geniş Aile Problemleri : ()

d) Ekonomik Problemler : ()

e) Cinsel Problemler : ()

e) Diğer :

.....
.....

14. Madde kullanımınız var mı?

a) Sigara

b) Alkol

c) Diğer.....

15. Kronik bir rahatsızlığınız var mı?

a) Evet

Nedir?.....

b) Hayır

EK 3. Evlilik Uyum Ölçeği (EUÖ) :

EVLİLİK UYUM ÖLÇEĞİ

1. Aşağıdaki ölçek çizgisi üzerinde her şeyi ile şimdiki evliliğinizin mutluluk derecesini en iyi temsil ettiğine inandığımız noktayı daire içine alınız. Ortadaki 'mutlu' sözcüğü üzerindeki nokta, çoğu kişinin evlilikten duyduğu mutluluk derecesini temsil eder ve ölçek kademeli olarak sol ucunda evliliği çok mutsuz olan küçük bir azınlığı, sağ ucunda ise çok mutlu küçük bir azınlığı temsil etmektedir.

* * * * *

Çok Mutsuz Mutlu Çok Mutlu

Aşağıdaki maddelerde verilen konular hakkında, siz ve eşiniz arasındaki anlaşma ya da anlaşmazlık derecesini yaklaşık olarak belirtiniz. Lütfen her maddeyi dikkate alınız.

	Her zaman anlaşırız	Hemen her zaman anlaşırız	Ara sıra anlaşamadığımız olur	Sıklıkla anlaşamayız	Hemen her zaman anlaşamayız	Her zaman anlaşamayız
2. Aile bütçesini idare etme						
3. Boş zaman etkinlikleri						
4. Duyguların ifadesi						
5. Arkadaşlar						
6. Cinsel ilişkiler						
7. Toplumsal kurallara uyma (doğru, iyi veya yerinde davranış)						
8. Yaşam felsefesi						
9. Eşin akrabalarıyla ilişki biçimi						

Lütfen evliliğinizi en iyi ifade ettiğine inandığınız bir cevabı işaretleyiniz.

10. Ortaya çıkan uyumsuzluklar genellikle:

Erkeğin susması ile	☐
Kadının susması ile	☐
Karşılıklı tavizlerle anlaşmaya varılarak sonuçlanır.	☐

11. Ev dışı etkinliklerinizin ne kadarını eşinizle birlikte yaparsınız?

Hepsini	☐
Bazılarını	☐
Çok azını	☐
Hiçbirini	☐

12. Boş zamanlarınızda genellikle aşağıdakilerden hangisini tercih edersiniz?

Bir şeyler yapmayı	☐
Evde oturmayı	☐

Eşiniz genellikle aşağıdakilerden hangisini tercih eder?

Bir şeyler yapmayı	☐
Evde oturmayı	☐

13. Hiç evlenmemiş olmayı istediğiniz olur mu?

Sık sık	☐
Arada sırada	☐
Çok seyrek	☐
Hiçbir zaman	☐

14. Hayatınızı yeniden yaşatabilseydiniz,

Aynı kişiyle evlenirdiniz	☐
Farklı bir kişiyle evlenirdiniz	☐
Hiç evlenmezsiniz	☐

15. Eşinize güvenir, sırlarınızı ona açar mısınız?

Hemen hemen hiçbir zaman	☐
Nadiren	☐
Çoğu konularda	☐
Her konuda	☐

EK 4. Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri (YIYE-II)

YAKIN İLİŞKİLERDE YAŞANTILAR ENVANTERİ-II (YIYE-II)

Aşağıdaki maddeler romantik ilişkilerinizde hissettiğiniz duygularla ilgilidir. Bu araştırmada sizin ilişkinizde yalnızca şu anda değil, genel olarak neler olduğuyla ya da nasıl yaşadığınızla ilgilenmekteyiz. Maddelerde sözü geçen "birlikte olduğum kişi" ifadesi ile romantik ilişkide bulunduğunuz kişi kastedilmektedir. Eğer halihazırda bir romantik ilişki içerisinde değilseniz, aşağıdaki maddeleri bir ilişki içinde olduğunuzu varsayarak cevaplandırınız. Her bir maddenin ilişkilerinizdeki duygu ve düşüncelerinizi ne oranda yansıttığını karşılardaki 7 aralıklı ölçek üzerinde, ilgili rakam üzerine carı (X) koyarak gösteriniz.

1-----2-----3-----4-----5-----6-----7
Hiç Kararsızım/ Tamamen
katılmıyorum fikrim yok katılıyorum

1. Birlikte olduğum kişinin sevgisini kaybetmekten korkarım.	1	2	3	4	5	6	7
2. Gerçekte ne hissettiğimi birlikte olduğum kişiye göstermemeyi tercih ederim.	1	2	3	4	5	6	7
3. Sıklıkla, birlikte olduğum kişinin artık benimle olmak istemeyeceği korkusuna kapılırım.	1	2	3	4	5	6	7
4. Özel duygu ve düşüncelerimi birlikte olduğum kişiyle paylaşmak konusunda kendimi rahat hissedirim.	1	2	3	4	5	6	7
5. Sıklıkla, birlikte olduğum kişinin beni gerçekten sevmediği korkusuna kapılırım.	1	2	3	4	5	6	7
6. Romantik ilişkide olduğum kişilere güvenip inanmak konusunda kendimi rahat bırakmakta zorlanırım.	1	2	3	4	5	6	7
7. Romantik ilişkide olduğum kişilerin beni, benim onları önemseyemediğim kadar önemsemeyeceklerinden endişe duyarım.	1	2	3	4	5	6	7
8. Romantik ilişkide olduğum kişilere yakın olma konusunda çok rahatımdır.	1	2	3	4	5	6	7
9. Sıklıkla, birlikte olduğum kişinin bana duyduğu hislerin benim ona duyduğum hisler kadar güçlü olduğunu isterim.	1	2	3	4	5	6	7
10. Romantik ilişkide olduğum kişilere açılma konusunda kendimi rahat hissetmem.	1	2	3	4	5	6	7
11. İlişkilerimi kafama çok takarım.	1	2	3	4	5	6	7
12. Romantik ilişkide olduğum kişilere fazla yakın olmamayı tercih ederim.	1	2	3	4	5	6	7
13. Benden uzakta olduğunda, birlikte olduğum kişinin başka birine ilgi duyabileceği korkusuna kapılırım.	1	2	3	4	5	6	7
14. Romantik ilişkide olduğum kişi benimle çok yakın olmak istediğinde rahatsızlık duyarım.	1	2	3	4	5	6	7

15. Romantik ilişkide olduğum kişilere duygularımı gösterdiğimde, onların benim için aynı şeyleri hissetmeyeceğinden korkarım.	1	2	3	4	5	6	7
16. Birlikte olduğum kişiyle kolayca yakınlaşabilirim.	1	2	3	4	5	6	7
17. Birlikte olduğum kişinin beni terk edeceğinden pek endişe duymam.	1	2	3	4	5	6	7
18. Birlikte olduğum kişiyle yakınlaşmak bana zor gelmez.	1	2	3	4	5	6	7
19. Romantik ilişkide olduğum kişi kendimden şüphe etmeme neden olur.	1	2	3	4	5	6	7
20. Genellikle, birlikte olduğum kişiyle sorunlarımı ve kaygılarımı tartışırım.	1	2	3	4	5	6	7
21. Terk edilmekten pek korkmam.	1	2	3	4	5	6	7
22. Zor zamanlarımda, romantik ilişkide olduğum kişiden yardım istemek bana iyi gelir.	1	2	3	4	5	6	7
23. Birlikte olduğum kişinin, bana benim istediğim kadar yakınlaşmak istemediğini düşünürüm.	1	2	3	4	5	6	7
24. Birlikte olduğum kişiye hemen hemen her şeyi anlatırım.	1	2	3	4	5	6	7
25. Romantik ilişkide olduğum kişiler bazen bana olan duygularımı sebepsiz yere değiştirirler.	1	2	3	4	5	6	7
26. Başımından geçenleri birlikte olduğum kişiyle konuşurum.	1	2	3	4	5	6	7
27. Çok yakın olma arzumu bazen insanları korkutup uzaklaştırır.	1	2	3	4	5	6	7
28. Birlikte olduğum kişiler benimle çok yakınlaştığında gergin hissederim.	1	2	3	4	5	6	7
29. Romantik ilişkide olduğum bir kişi beni yakından tanıdıktan sonra, "gerçek ben"den hoşlanmayacağından korkarım.	1	2	3	4	5	6	7
30. Romantik ilişkide olduğum kişilere güvenip inanma konusunda rahatımdır.	1	2	3	4	5	6	7
31. Birlikte olduğum kişiden ihtiyaç duyduğum şefkat ve desteği görememek beni öfkeliendirir.	1	2	3	4	5	6	7
32. Romantik ilişkide olduğum kişiye güvenip inanmak benim için kolaydır.	1	2	3	4	5	6	7
33. Başka insanlara denk olamamaktan endişe duyarım	1	2	3	4	5	6	7
34. Birlikte olduğum kişiye şefkat göstermek benim için kolaydır.	1	2	3	4	5	6	7
35. Birlikte olduğum kişi beni sadece kızgın olduğumda önemser.	1	2	3	4	5	6	7
36. Birlikte olduğum kişi beni ve ihtiyaçlarımı gerçekten anlar.	1	2	3	4	5	6	7

EK 5.Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri (YIYE-II) Kullanım İzni:

Kimden: **Mehmet Harma** >

Gizle

Kime: **Aysenur** >

Ynt: YIYE-II Hk.

1 Haziran 2014 21:49

merhabalar
ekte ilgili makale ve olcek maddelerini gorebilirsiniz
kolay gelsin
mh

2014-05-30 22:35 GMT+03:00 Aysenur <aysenurbayraktar@gmail.com>:

Merhaba,

Üsküdar Üniversitesi Klinik Psikoloji Yüksek Lisans öğrencisiyim.Bağlanma Stilleriyle ilgili bir tez hazırlamaktayım.Ölçek ve puanlamasıyla ilgili formlara ulaşmamda yardımcı olabilirsiniz sevinirim.

İyi çalışmalar.

Psikolog Ayşenur Bayraktar

--

Mehmet HARMA , PhD
Koc University
Department of Psychology
Senior Researcher
Sarıyer, 34450
Istanbul, Turkey

EK 6. Çatışma Eğilimi Ölçeği (ÇEÖ):

ÇATIŞMA EĞİLİMİ ÖLÇEĞİ

Bu ölçek, kişiler arasındaki etkileşiminin niteliğini ortaya koymak için uygulanmaktadır. Sizden istenen, aşağıda sıralanan cümlelerin her birini okuyarak, bu cümlelerdeki fikre ne oranda katılığınızı belirtmenizdir. Eğer bir cümledeki fikir size **tamamen uygun** geliyorsa 5 numaraya, **oldukça uygun** geliyorsa 4 numaraya, **eğer cümle hakkında kararsızsanız** 3 numaraya, ifadeyi kendinize **oldukça aykırı** buluyorsanız 2 numaraya, **tamamen aykırı** buluyorsanız 1 numaraya (X) işareti koyunuz.

Aşağıda sıralanan cümlelerin doğru ya da yanlış cevapları yoktur; sadece araştırmaya katılanların kişisel görüşleri önemlidir. Bu nedenle, cümleler üzerinde uzun uzun düşünmeden, içinizde gelen ilk cevabı vermeniz uygun olacaktır.

		Tamamen aykırı	Oldukça Aykırı	Kararsızım	Oldukça Uygun	Tamamen Uygun
1.	Başkalarının problemleri, beni kendi problemlerim kadar ilgilendirir.	1	2	3	4	5
2.	Sık sık bahse tutuşurum.	1	2	3	4	5
3.	Başkalarından kendim için bir şey istemek, bana güç gelir.	1	2	3	4	5
4.	Bazen iyi niyetim, karşımdaki tarafından yanlış anlaşılır.	1	2	3	4	5
5.	Son zamanlarda sık sık münakaşa eder oldum.	1	2	3	4	5
6.	Yakınlarımla zevklerim genellikle uyuşur.	1	2	3	4	5
7.	Bazen alınganlığım tutar.	1	2	3	4	5
8.	Öfkemi içime attığım çok olur.	1	2	3	4	5
9.	Hatanın yitilme söylenmesi beni rahatsız eder.	1	2	3	4	5
10.	Yakınlarıma zaman zaman kıserim.	1	2	3	4	5
11.	Konuşurken kelime oyunu yapmayı sevmem.	1	2	3	4	5
12.	Birisiyle tartışırken bazen, dikkatim onun söylediklerinden çok vereceğim cevaplar üzerinde yoğunlaşır.	1	2	3	4	5
13.	Özür dilemek bana güç geliyor.	1	2	3	4	5
14.	Şu anda dargın olduğum için hiç kimse yok.	1	2	3	4	5
15.	Açık olduğumda, bunu rahatlıkla o kişiye söyleyebilirim.	1	2	3	4	5
16.	Lâides tutuşmayı severim.	1	2	3	4	5
17.	Konuşurken sözümün kesilmesine kızarım.	1	2	3	4	5
18.	Sahip olduğum kişisel özelliklerden hoşnutum.	1	2	3	4	5
19.	Dünyadaki her insanın sevilecek yanı olduğuna inanırım.	1	2	3	4	5
20.	Bazen, incir çekirdeğini doldurmayan nedenlerden dolayı tartışmaya girerim.	1	2	3	4	5
21.	Bazı tartışmalarda, çok öfkelenip odayı terk ettiğim olur.	1	2	3	4	5
22.	Mesleğimden memnunuz.	1	2	3	4	5

23.	Çok sınırlendiğimde gözüm hiç kimseyi görmez.	1	2	3	4	5
24.	Yaşamı seviyorum.	1	2	3	4	5
25.	Sınırlı bir insanım.	1	2	3	4	5
26.	Bazen birisiyle konuşurken, yüzüne baktığım halde sözlerini dinlemediğim olur.	1	2	3	4	5
27.	Bir tartışmada hatamı anlarsam hemen kabul ederim.	1	2	3	4	5
28.	Öyle tanıdıklarım var ki ne söyleseler sınırlıma dokunuyor.	1	2	3	4	5
29.	Bazı kişilere içimden kızar, yüzlerine söylemem.	1	2	3	4	5
30.	Bazen yanlış anlaşılma korkusuyla fikrimi açıklamadığım olur.	1	2	3	4	5
31.	Tartışmalarda genellikle, ortaya attığım bir fikirden kolay kolay vazgeçmem.	1	2	3	4	5
32.	Değiştirmek istediğim bazı huylarım var.	1	2	3	4	5
33.	Hatalı olduğumu fark etsem de, açıkça kabul etmek güç gelir.	1	2	3	4	5
34.	İnsanların beni yeterince sevdiklerinden emin değilim.	1	2	3	4	5
35.	İnsanlara çabuk kırılırım.	1	2	3	4	5
36.	İnsanların çoğu bencildir.	1	2	3	4	5
37.	Arkadaşlarım uysal ve anlayışlıdır.	1	2	3	4	5
38.	İnsanların çoğu, üzerlerine vazife olmayan işlere karışırlar.	1	2	3	4	5
39.	Esir olmak beni rahatsız eder.	1	2	3	4	5
40.	Bir düşüncemi başkalarına tam olarak iletmede güçlük çektiğim olur.	1	2	3	4	5
41.	Dargın olduğumuz için selam vermediğim kişiler var.	1	2	3	4	5
42.	İnsanlar beni tam olarak anlamıyorlar.	1	2	3	4	5
43.	Bazen öfkeye kapılıp karşımdakini azarlarım.	1	2	3	4	5
44.	Çevremde çok sevilen bir insanım.	1	2	3	4	5
45.	Karımdakinin övünmesi beni rahatsız etmez.	1	2	3	4	5
46.	İnsanlarla genellikle iyi geçinirim.	1	2	3	4	5
47.	Kıls olduğum biriyle barışmak istediğimde ilk adımı atmakta güçlük çekmem.	1	2	3	4	5
48.	Başkalarının dertlerini dinlemek beni genellikle sıkır.	1	2	3	4	5
49.	Kendimden her bakımdan hoşnutum.	1	2	3	4	5
50.	Bazen birisine öyle kırılırım ki, uzun süre hazırum kaçır.	1	2	3	4	5
51.	Yakınlarım, duygu ve düşüncelerimi tamamen değil, kısmen paylaşırlar.	1	2	3	4	5
52.	Öğüt vermeyi severim.	1	2	3	4	5
53.	Genellikle insanlara güvenirim.	1	2	3	4	5

EK 7.Çatışma Çözüm Stilleri Ölçeği:

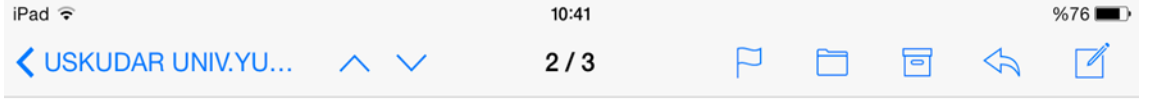
ÇATIŞMA ÇÖZÜM STİLLERİ ÖLÇEĞİ

YÖNERGE: Aşağıda, evlilik ilişkilerinde yaşanan sorunların genel olarak nasıl çözümlendiği ile ilgili ifadeler yer almaktadır. Lütfen eşinizle ilişkinizi göz önüne alarak, aşağıdaki ifadelerden her birine ne derece katıldığınızı çarpı işareti (x) koyarak belirtiniz.

	Hiç katılmıyorum	Oldukça katılmıyorum	Birazcık katılmıyorum	Birazcık katılıyorum	Oldukça katılıyorum	Çok katılıyorum
1) Tartışma ortamında konuya ilişkin de olsa zayıflıklarımı yüzüne vururum.						
2) Kavganın büyümemesi için onun istediği şeyleri yaparım.						
3) Çok sinirlenmişsem konuşmayı ertelerim.						
4) Sorun durumunda pek çok şeyi içime atabilirim.						
5) Sorunun uzamadan çözülebilmesi için kaynağını bulmaya çalışırım.						
6) Sinirlendiğimde kötü şeyler söylerim.						
7) Problemi büyütmemek için onu sakinleştirmeye çalışırım.						
8) Sesimi yükselterek beni dinlemesini sağlamaya çalışırım.						
9) Tartışmada ortak bir çözüm noktası bulmaya çalışırım.						
10) Çok büyük sorunlar yaşadığımızda ondan uzak durmaya çalışırım.						
11) Sorun çözümlenmeden tartışmayı sürdürürüm.						

12) Bağırp çağırarak istediğimi yaptırım.						
13) Sorunun tüm yönlerini tartışma sırasında konuşmak isterim.						
14) Eşimi ilişkiyi bitirmekle tehdit ederim.						
15) Bana bağındığında onun olmadığı bir odaya geçerim.						
16) Kavgalarımız sırasındaki kızgınlığımı fiziksel olarak gösteririm.						
17) İlişkide sorun yaşanmaması için kendimden ödün veririm.						
18) Sorun yaşadığımızda eşimin yanından uzaklaşırım.						
19) Sorunun çözülmesine yardımcı olacağına inanırsam durumu alttan alırım.						
20) Onun olumsuz tepkilerine karşılık vermeyerek problemin büyümemesini sağlamaya çalışırım.						
21) Çok gergin olduğumuzda susarım.						
22) Bir problem yaşandığında, konuyla ilgili düşündüğüm her şeyi açıklarım.						
23) Eğer çok sinirlenmişsem, sinirim geçene kadar konuşmayı reddederim.						
24) Bir problem yaşandığında kendimi eşimin yerine koyarak onun ne düşündüğünü anlamaya çalışırım.						
25) Sürekli imalarda bulunurum.						

EK 8. Çatışma Çözüm Stilleri Ölçeği (ÇÇSÖ) Kullanım İzni:

Kimden: aozen@etu.edu.tr >

Gizle

Kime: [Aysenur](#) >

Ynt: Çatışma Çözüm Stilleri Ölçeği Hk.

5 Ocak 2015 09:42

Merhaba

O ölçeği yüksek lisans tezimde kullandım ve tezimi internetten direk indirebilirsiniz.
Bütün bilgiler method kısmında yazılı olarak var.

kolay gelsin

Ayça

On Mon, 5 Jan 2015 00:55:41 +0200, Aysenur wrote:

Merhaba,

Üsküdar Üniversitesi Klinik Psikoloji Yüksek Lisans öğrencisiyim. Bağlanma stilleri, çatışma çözüm stilleri ve evlilik uyumu ile ilgili bir tez hazırlamaktayım. Geliştirmiş olduğunuz (ÇÇSÖ) 'nün form ve puanlamasıyla ilgili bilgilere ulaşmamda yardımcı olabilirsiniz sevinirim.

Çalışmalarınızda başarılar dilerim.

Psk. Aysenur Bayraktar

EK 9.Özgeçmiş

Adres: Altay çeşme Mh. Zuhal Sk. Kayalar Kent

D Blok D:21 Maltepe, İstanbul

Mobil: 0 532 173 48 97

E-mail: aysenurbayraktar@gmail.com

KİŞİSEL BİLGİLER

Doğum Tarihi: 14.02.1979

EĞİTİM

Yakın Doğu Üniversitesi, BA

Psikoloji (İngilizce) Lisans (Burslu), 2006

İŞ DENEYİMİ

2007-2008 Özel Gündönümü Rehabilitasyon Merkezi

2008-2012 Pendik Belediyesi

2010-2013 Kim Psikolojik Danışmanlık

2014- Acıbadem Psikoloji

2014- Psikomer